СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CIX П'ЯТНИЦЯ, 18 СІЧНЯ 2002 РОКУ ЧИСЛО 3 VOL. CIX FRIDAY, JANUARY 18, 2002 No. 3

Санкції США обійдуться Україні у 75 млн. долярів

КИЇВ. – 10 січня Верховна Рада вирішила не повертати на повторне друге читання проєкт закону про державне реґулювання виробництва, експорту, імпорту дисків для лазерних систем зчитування, який 20 грудня минулого року не було підтримано у другому читанні. 11 січня депутати розглянули у першому читанні новий проєкт цього закону, внесений Кабінетом Міністрів і визначений Президентом України як невідкладний. Крім того, Верховна Рада розглянула альтернативний проєкт закону, внесений народними депутатами М. Павловським і В. Чекаліним. Голосування з приводу цього законопроєкту заплановане на 17 січня.

В разі неприйняття закону США впровадять з 23 січня економічні санкції, які завдадуть Україні збитків на 75 млн. долярів, призведуть до зменшення обсягів експорту товарів різних галузей промисловости на суму понад 475 млн. дол., зменшення прибутку підприємств України більш як на 670 млн. грн., зменшення надходжень до бюджету України на 156 млн. грн

„Верховна Рада ще має шанс ухвалити закон про реґулювання у сфері лазерних дисків", – сказав 13 січня на прес-конференції в уряді прем'єр-міністер України Анатолій Кінах. Він

(Закінчення на стор. 17)

Чи продавали зброю службові особи України?

КИЇВ. – 15 січня Верховна Рада підтримала депутатський запит Григорія Омельченка та Анатолія Єрмака до генерального прокурора Михайла Потебенька і голови Служби безпеки України Володимира Радченка щодо перевірки інформації про продаж танків і військового обладнання колишньому уряду Афганістану службовими особами України.

У запиті наголошується, що на сайті німецького журналу „Spiegel" опублікована стаття „Зброя для талібів?", в якій зокрема йдеться про те, що Вадим Рабинович разом з колишнім головою СБУ Леонідом Деркачем і його сином Андрієм Деркачем передали талібам військове обладнання. Московський військовий журналіст Влад Шуригін стверджує, що „партія від 150 до 200 танків Т-55 і Т-62 була передана через пакистанську секретну службу „ISI".

Крім того, полковник Віктор Крюков, який служив у 90-их роках у військових частинах на таджицько-афганському кордоні, пригадав, що вже 1995 року в радіограмі від талібських командирів В. Рабинович був названий як посередник у війні.

Депутати вимагають провести в рамках порушеної 18 грудня 2001 року Генеральною прокуратурою кримінальної справи повну, всебічну перевірку інформації і дати правову оцінку діям вищезазначених осіб.

УНІАН

ПРАГА, Чехія. – Генеральна прокуратура України 8 січня підтвердила порушення кримінальної справи за фактом нелегальної торгівлі зброєю. Однак прокуратура розшукала підстави для порушення справи лише за фактом, а не проти Євгена Марчука, Леоніда та Андрія Деркачів. З цього приводу висловив свої думки Роман Купчинський – колишній директор української служби радіо „Свобода", який тепер веде інтернет-вісник, присвячений проблемам корупції.

– Порушено кримінальну справу в Італії, в Турині. Я впевнений, що СБУ і Генпрокуратура мали всі подробиці продажу зброї, за який тепер судять людей в Італії. Все це було відомо в Україні віддавна. Можливо, що вони брали участь в продажу зброї до Хорватії і Африки. В документі італійської прокуратури сказано, що Є. Марчук був організатором продажу зброї для Стрешинського й інших. Деркачі стараються прив'язати Марчука до „касетного скандалу". Єдиний, хто до цього причетний, так це Л. Деркач. М. Мельниченко виявив як Л. Деркач нелеґально підслуховував народних депутатів і давав ці записи Президентові. Щодо нелеґальної торгівлі зброєю, то ведуться розмови про створення тимчасової парляментської комісії. Але в парляменті вже існувала комісія у справі Г. Ґонґадзе, яка нічого не зробила. Нова комісія не має сенсу.

Радіо „Свобода"

Комерсанти під святими коругвами

о. Гліб Якунін – про нинішні порядки в Московській патріярхії

Останнім часом на Україну, неначе цунамі, дедалі частіше накочуються скандали. І на тлі таких катастрофічних, як касетний, деякі з них лишаються майже непоміченими. Як, наприклад, скандал з доповідною запискою голови Держкомітету з питань релігії Володимира Бондаренка, який, інформуючи про підготування до проведення в Україні так званого Року Росії, в грудні минулого року видав таке: „Працювати над подальшим просуванням питання про автономію УПЦ, ініціювати проведення архиєрейського собору та будівництво спільного українсько-російського храму". Для людей світських нічого крамольного в доповідній записці В. Бондаренка начебто й немає, але заміна слова „автокефальність" на „автономія" релігійними діячами була розцінена як зрада українського уряду, який за спиною антимосковського духовенства України добивається перед Вселенським патріярхом не автокефалії для українського православ'я, а автономії в складі Московської патріярхії. Саме так розцінив зміст доповідної записки голови Держкомітету з питань релігії Патріярх Української Православної Церкви Київського патріярхату Філарет. На прес-конференції з цього приводу він заявив: „Ми вважаємо цей документ прямим втручанням у церковні справи і порушенням Конституції України та Закону про свободу совісти. Нас силою хочуть загнати в автономію і підпорядкувати Московському патріярхатові". Патріярх Філарет переконаний, що курс на Москву у галузі церковного життя – це цілеспрямована політика нинішньої української влади. Це підтверджується ніжною дружбою Леоніда й Людмили Кучмів з предстоятелем філії Російської Православної Церкви в Україні Митрополитом Володимиром (Сабоданом), нагородженням вищими державними нагородами України московських владик і, особливо, недавніми сепаратними переговорами між представниками Вселенського та Московського патріярхатів у Цюріху, на які жодного з владик Української Православної Церкви Київського патріярхату чи Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ) не запросили. Натомість до Швайцарії їздили гінці В. Сабодана і... В. Бондаренко. Той самий, що підготував скандальну записку. Коли з великими труднощами, через помічників і радників Філарету вдалося надіслати Л. Кучмі листа з проханням пояснити, як все це розуміти, то Президент усно, через тих самих помічників і радників, відповів: „Російська Православна Церква – це чиста церква нашого народу". Залишимо Л. Кучмі розшифровувати, що означає в його трактуванні слово „чиста". Звернімося краще для визначення ступеня цієї „чистоти" до одного з найбільших моральних авторитетів російського православ'я, багаторічного в'язня сумління, побратима підступно вбитого о. Олександра Меня, колишнього депутата Державної Думи Росії Гліба Якуніна. Отець Гліб нещодавно побував у Нью-Йорку, де взяв участь у конференції під егідою ООН „Церковні діячі – проти тероризму" і люб'язно погодився розповісти про ставлення ієрархів російського православ'я до ідеї автокефалії Української Православної Церкви та про нинішні порядки за вівтарями РПЦ. Нижче подаємо його думки:

о. Гліб Якунін

– Патріярх Алексій II та його оточення так вороже ставляться до ідеї автокефалії Української Православної Церкви зовсім не тому, що вболівають за „канонічну територію Московської патріярхії". Все набагато простіше. Вони бояться втратити величезні прибутки, які дають їм парафії в Україні. Це головне. І якби замість Філарета прийшов хтось інший, вони б і його оголосили „розкольником" і піддали анафемі, якби не захотів переказувати майже всі грошові надходження до Москви. Гроші. Вони для тих, хто очолює нині РПЦ – і закон, і Біблія. Їм вони поклоняються, задля них йдуть на страшні гріхи й злочини.

Коли вже перед самою відставкою Борис Єльцин в черговий раз оголосив війну корупції, то лукаво назвав її „порчею Росії". В православ'ї

(Закінчення на стор. 17)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Виповнилося 30 років від другої хвилі політичних арештів

КИЇВ. – Виповнилося 30 років від початку другої хвилі політичних арештів, яка розпочалася 12 січня 1972 року. За ґратами опинилися провідники шістдесятництва Іван Світличний, Євген Сверстюк, Вячеслав Чорновіл, Іван Дзюба. Загалом за півтора року було ув'язнено близько сотні осіб, проведено тисячі обшуків, десятки тисяч людей були стероризовані допитами. Репресивна машина охопила всі точки України, де жевріли симптоми національного культурного життя. Як зазначив на прес-конференції Євген Сверстюк, суспільна атмосфера після 1972 року, на відміну від 1965-го, була гнітючою. Поодинокі спроби протестувати проти арештів жорстоко душилися. Проте загалом національний опір був стоїчним. Випадки морального падіння і каяття, щоб купити свободу, попри шалений тиск, були вкрай рідкісними. Відповідаючи на запитання, чому дисидентський рух мало вивчений, Є. Сверстюк сказав, що покоління шістдесятників було сковане страхом, і діти переляканих батьків цураються цієї теми. Але тепер обличчя часу творять вже інші покоління, які мусять брати краще від старших.

Порушено кримінальну справу про незаконні валютні рахунки народних депутатів

КИЇВ. – Генеральна прокуратура України перевірить достовірність фактів, наведених у депутатському запиті Григорія Омельченка та Анатолія Єрмака щодо відкриття народними депутатами Олександром Волковим, Ігорем Бакаєм, Павлом Рябікіним, Олексієм Кучеренком, Костянтином Жеваго та Володимиром Сацюком валютних рахунків за межами України. Про це повідомив 11 січня заступник генерального прокурора Олексій Баганець у листі до голови Верховної Ради Івана Плюща. 8 січня порушено кримінальну справу за фактом незаконного відкриття за межами України валютних рахунків та інших зловживань деяких народних депутатів і посадових осіб державних установ за ознаками злочину „приховування валютних прибутків". Автори запиту нагадують, що 19 грудня 2001 року в Інтернеті з'явились публікації про те, що з 26 по 30 листопада 2001 року правоохоронні органи Швайцарії заблькували понад 200 рахунків російських і українських фірм та народних депутатів України, на яких знаходилось майже 500 млн. доларів , зокрема валютні рахунки вищезгаданих осіб.

Україна перед виборами: з'їзди виборчих бльоків

У період від 12 до 16 січня в Києві відбулось 6 міжпартійних з'їздів передвиборчих бльоків, а також з'їзди позабльокових партій.

12 січня відбувся другий етап IX з'їзду Соціялістичної партії України, який ухвалив рішення, що СПУ „вважає себе вільною від зобов'язань щодо будь-яких виборчих бльоків", і затвердив партійний список, який очолив Олександер Мороз. На 15-му місці у списку значиться офіцер запасу Микола Мельниченко. О. Мороз зауважив, що, включаючи М. Мельниченка до партійного списку СПУ, партія дотримала всіх норм виборчого законодавства, яке передбачає, що для реєстрації кандидатом у народні депутати України громадянин України має проживати певний період в Україні, або перебувати за межами України у встановленому законодавством порядку. За його словами, М. Мельниченко одержав цілком леґітимну візу на виїзд за межі України на підставі міжнародних угод між Україною і США.

15 січня відбувся XVI з'їзд Соціял-демократичної партії України (об'єднаної), ня якому зробив доповідь голова партії Віктор Медведчук. З'їзд затвердив 111 кандидатів у народні депутати у мажоритарних округах 25 областей.

12 січня на з'їзді виборчого бльоку „За єдину Україну!" провідник Партії промисловців і підприємців, прем'єр-міністер України А. Кінах представив передвиборну програму бльоку.

16 січня відбувся міжпартійний з'їзд виборчого бльоку Віктора Ющенка „Наша Україна". На з'їзді затверджено програму та статут бльоку. До виборчого списку бльоку увійшли В. Ющенко, голова Федерації професійних спілок

Провідник Соціялістичної партії України Олександер Мороз на IX з'їзді СПУ у Києві.

О. Стоян, провідники обох Рухів Генадій Удовенко та Юрій Костенко, провідник партії „Реформи і порядок" В. Пинзеник.

12 січня відбувся міжпартійний з'їзд „Бльоку Наталії Вітренко", у складі якого – Прогресивна соціялістична партія України і Партія освітян України.

Міжпартійний з'їзд виборчого бльоку політичних партій „Єдність", у якому **12 січня** брали участь Українська партія „Єдність", Соціял-демократичний союз, Українська партія справедливості – Союз ветеранів, інвалідів, чорнобильців, афганців та партія „Молода Україна", затвердив передвиборчу програму бльоку. Голова української партії „Єдність" Олександер Омельченко оприлюднив попередній склад виборчого списку бльоку.

Відкрився Український культурний центр

АФІНИ. – 11 січня в столиці Греції відкрився Український культурний центр, що діє під егідою громади українців „Український журавлиний край". Заснування центру стало можливим завдяки підтримки Афінської греко-католицької церкви Святої Трійці та Посольства України. Центр розміщується в окремій чотириповерховій будівлі, яка орендується за рахунок внесків членів громади і спонзорської підтримки грецької сторони. При центрі діють українська школа, бібліотека, інформаційна служба.

Скоєно напад на журналіста

ЧЕРКАСИ. – 13 січня, увечорі, скоєно напад на головного редактора приватної безкоштовної газети „РІО" Ростислава Супрунова, якого біля власного під'їзду жорстоко побили троє невідомих. Зі струсом мозку і численними травмами голови 26-річного Р. Супрунова доставлено до реанімаційного відділення лікарні. Дружина журналіста Юлія Супрунова розповіла, що за кілька хвилин до нападу Ростиславу зателефонував невідомий, який запропонував передати якісь цікаві матеріяли, призначив зустріч у сусідньому барі, поцікавився, як він буде одягнений. Біля виходу з під'їзду журналіста зустріли троє, один з яких спитав його ім'я, після чого трійця напала на нього.

Чому Л. Кравчук вийшов з залі?

КИЇВ. – Голова Верховної Ради Іван Плющ не виніс 10 січня на голосування проєкт постанови народного депутата Григорія Крючкова щодо обставин, пов'язаних з перерахуванням валютних коштів на закордонні рахунки сина колишнього Президента України Леоніда Кравчука. Л. Кравчук сказав, що метою цього проєкту є не стільки пошук істини, скільки „політичні ігрища" напередодні парляментських виборів. За його словами, парлямент не має підстав розглядати питання про дії його сина, оскільки він не є народним депутатом, і не є посадовою особою. Це має робити слідство, а не парлямент. „Я не можу бути в залі, де порушуються закони і реґлямент", – сказав Л. Кравчук і вийшов з залі. І. Плющ погодився із зауваженнями Л. Кравчука і сказав, що необхідно винести на розгляд парляменту „зважений проєкт постанови". Г. Крючков сказав, що хоче дізнатись, чи відповідає дійсності інформація, що 1993 року на закордонні рахунки сина Л. Кравчука з судноплавного концерну „Бласко" було перераховано близько 1 млн. 300 тис. доларів і чи відповідає дійсності інформація, що перерахування цих коштів відбулось після того, як Л. Кравчук видав „незаконний" указ про створення на базі Чорноморської фльоти Морської судноплавної компанії „Бласко".

Манявський монастир – під опікою Президента

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК – Президент України Леонід Кучма взяв під свою опіку реставрацію Манявського Хресто-Воздвиженського монастиря Української Православної Церкви Київського Патріярхату. Про це повідомив 10 січня Єпископ Івано-Франківський і Галицький Іоасаф. Л.Кучма з дружиною на Різдво Христове побував у монастирі. Цього року має відбутися освячення відбудованої церкви у Манявському монастирі.

Одеса буде багатомовною

ОДЕСА. – У багатонаціональному місті, географічне положення, широка мережа учбових закладів, науковий і кадровий потенціял, сучасний морський порт якого сприяють перебуванню людей з усього світу, запроваджується обов'язкове спілкування в установах трьома мовами: українською, як державною, російською для масового спілкування, чужоземною для зняття мовних бар'єрів. Міська рада рекомендувала навчальним закладам впродовж від вересня 2002 року вивчення української, російської та однієї з чужоземних мов. Посадові особи зобов'язані протягом 2002 року оволодіти державною мовою, вивчати російську та одну чужоземну мову.

Виявлено документи про композитора С. Борткевича

КИЇВ. – У Державному архіві Австрії знайдено нові відомості про життя і діяльність видатного українського піяніста і композитора Сергія Борткевича, повідомили 15 січня з Посольства України в Австрії. Зокрема в архіві знайдено листи, пов'язані із постановкою у Віденському оперному театрі його музичних творів – балетної сюїти „1001 ніч" та опери „Акробати", а також листи про присвоєння йому звання професора та інформація про заснування Товариства С. Борткевича у Відні.

У Криму порушено закон про державну мову

СИМФЕРОПОЛЬ. – Заступник прокурора Криму Олексій Кошман 11 січня визнав факти незаконного ставлення до державної мови з боку виборчої комісії Автономної Республіки Крим. 10 січня кримська прокуратура зареєструвала заяву голови Кримської організації Руху Олега Фомушкіна з приводу порушення виборчою комісією статтей Конституції щодо державної мови. Комісія затвердила рекомендації збирати підписи на підтримку кандидатів до Верховної Ради Криму виключно російською мовою. О. Кошман визнав, що рішення виборчої комісії Криму не відповідають чинному законодавству України.

Музиканти передали кошти для опікового центру

КИЇВ. – Концерт-бенефіс, збори від якого передано на придбання апаратури для Одеського опікового центру, відбувся 6 січня у німецькому місті Зельбі. Музиканти з Ляйпціґзького концертного залу „Ґевандгауз" разом з українськими мистцями представили на суд слухачів твори німецьких та українських композиторів. Як зазначив у вітальному слові перед початком концерту посол України у ФРН Анатолій Пономаренко, мистецтво не знає кордонів та історичних упереджень. Дипломат висловив задоволення з приводу нещодавнього повернення німецькій стороні архіву Баха, який під час Другої світової війни потрапив до України.

За матеріялами інформаційних аґентств

Чи стане Польща партнером Росії?

ВАРШАВА. – Під час візити до Москви прем'єр-міністра Польщі Лєшка Міллера не дійшло до конкретних домовленостей щодо того, як саме проляже траса другої гілки Ямальського газопроводу територією Польщі. Про Україну вже не йшлося, оскільки це питання вирішене – трубопровід піде в обхід України. Пригадуємо, що попередній польський уряд Єжи Бузека робив усе можливе для того, щоб траса газопроводу не пішла в обхід України. Очікували, що під час першої візити Л. Міллера до Москви поляки і росіяни домовляться про точну трасу газопроводу польською територією. Чому ж до цього не дійшло?

Відповідь на це запитання можна знайти в заяві, яку зробив 14 січня керівник Бюра національної безпеки Польщі Марек Стівік. Він сказав, що візита В. Путіна до Варшави 16 січня дасть усі підстави для того, щоб Польща стала партнером Росії. Таку, дуже завуальовану, фразу можна прочитати як знак того, що справа будівництва газопроводу в обхід України вже давно вирішена, й це питання вже навіть не ставиться, йдеться лише про проблему, як саме проляже траса газопроводу територією Польщі. Компроміс з цього питання вже так само є, але все це притримують спеціяльно, щоб надати більшої ваги першій візиті В. Путіна до Варшави.

Загалом Москву дратувало виняткове ставлення попереднього польського уряду до України. В тоні російських політиків відчувається певна зверхність, коли йдеться про польсько-українське стратегічне партнерство. Коли про це заходить мова, російська сторона тут же в той чи інший спосіб наголошує, що справжня політика твориться між Одрою і Атлантикою, а Польща, мовляв, це лише транзитна територія, якою треба проїхати. Тональність у польсько-російському діялозі не зазнала змін після візити Лєшка Міллера до Москви і дає Варшаві привід до роздумів. Зокрема і про те, що російські еліти не налаштовані на те, щоб трактувати Польщу як рівного партнера.

Говорячи про взаємини Москви і Варшави, політики дедалі частіше вживають стандартний перелік на кшталт „це вигідно для Росії, України і Білорусі". Чи давала Україна повноваження Росії розписуватися за її вигоди чи невигоди – про це ніхто навіть не згадує.

Радіо „Свобода"

Україна спростовує висновки про Чорнобиль

КИЇВ. – Висновки, які зроблено в журналі „Ґардіян" та інших публікаціях з посиланням на новий звіт експертів ООН стосовно того, що переселення людей після Чорнобиля виявилося начебто шкідливішим за радіяцію, не відповідають змісту, висновкам і духу цього звіту, заявила 10 січня координатор Чорнобильської програми ООН в Україні Оксана Гарнець, на яку зокрема посилався „Ґардіан".

О. Гарнець зазначила, що звіт, який підготовлено наприкінці 2001 року після відвідання влітку минулого року експертами ООН радіяційно забруднених територій в Росії, Україні і Білорусі, передано на вивчення в ООН, він покищо остаточно не затверджений і офіційно не опублікований.

Головною метою цієї кількамісячної праці, проведеної ПРООН, ЮНІСЕФ і Службою координації гуманітарних програм ООН, є привернути увагу міжнародної спільноти до чорнобильських територій, надати їм можливість розвитку і допомогти їм у цьому, сказала О. Гарнець. За її словами, автори звіту анітрохи не намагаються „прикрасити" негативні медичні наслідки Чорнобильської катастрофи або знизити інтерес до неї.

Навпаки, йдеться про те, що Чорнобиль – це надовго, і люди, які зазнали його впливу, страждають і потребують допомоги.

О. Гарнець зауважила, що навіть у підзаголовку до назви звіту йдеться про відродження територій, що зазнали впливу радіяції. Очікується, що звіт буде офіційно представлений в середині лютого на рівні ПРООН, ЮНІСЕФ і заступника Генерального секретаря ООН, який є координатором Чорнобильської програми. В його підготуванні брали участь експерти з України, Росії, Білорусі та інших країн. О. Гарнець висловила здивування з приводу надто вільної інтерпретації її слів в „Ґардіян", які вирвано з контексту тривалої бесіди, під час якої обговорювалися різні наслідки Чорнобиля.

УНІАН

Українсько-польським дипломатичним взаєминам – 10 років

НЬЮ-ЙОРК. – „Польща була першою країною, яка визнала незалежну Україну. Для нас це – незабутній факт", – сказав Посол Валерій Кучинський, вітаючи групу гостей перед урочистим відзначенням 10-ліття українсько-польських дипломатичних взаємин.

Прийняття відбулося 21 грудня в приміщенні Постійного представництва України при ООН. Про значення цієї події Посол В. Кучинський говорить:

– Одним із засадничих зовнішньополітичних пріоритетів України і Польщі є зміцнення стратегічного партнерства обох держав. Саме цей принцип послідовно втілюється в життя завдяки активним зусиллям президентів наших країн, керівників урядів, міністрів закордонних справ. Аналізуючи рівень і динаміку українсько-польської співпраці у політичній, економічній і культурній сферах, без перебільшення можемо говорити про особливий, показовий характер наших двосторонніх взаємин, які, по праву, вважаються однією з підвалин безпеки і стабільности на европейському континенті.

Ідея проведення в Нью-Йорку урочистої українсько-польської зустрічі з нагоди 10-ліття дипломатичних стосунків двох держав виникла не випадково. З політичної, культурної, врешті – історичної точок зору Нью-Йорк посідає унікальне місце в житті як української, так і польської націй. Саме в Нью-Йорку активність і важливість українсько-польських контактів є особливо зримою. Власне, й тому ми разом з Постійним представником Республіки Польща при ООН, Послом Янушем Станчиком вирішили провести спільне вшанування десятиліття дипломатичних стосунків наших країн, аби засвідчити глибоке політичне значення двосторонньої співпраці в контексті сучасних ґльобальних і регіональних тенденцій.

Сенс цих слів підтвердив польський дипломат Я. Станчик:

– Дата першого грудня займає особливе місце в моєму житті. Якраз у той час я готувався до праці юридичним радником міністерства закордонних справ Польщі. Я пильно стежив за розвитком подій в Україні і отримав надзвичайно глибоке задоволення, що Польща першою визнала незалежність України. Я прошу Ваших читачів завжди пам'ятати, що Україна і Польща – найближчі сусіди. Нам тепер треба обов'язково розширювати безпосередні стосунки між людьми. Я вірю, що в недалекому майбутньому ми разом будемо частинами об'єднаної Европи.

Українсько-польська зустріч знайшла позитивний розголос в рамках ООН. Спільну урочистість відвідали керівники понад вісімдесяти держав-членів ООН, представники секретаріяту ООН, провідні діячі української і польської громад. Спільна українсько-польська ініціятива знайшла не лише розуміння, але й загальну підтримку спільноти ООН.

Фактично, Україна і Польща започаткували унікальну дипломатичну традицію, яка на тлі багатьох складних протиріч у різних регіонах світу дозволяє донести міжнародному співтовариству ще один красномовний приклад дієвости, ефективности і реальности взаємин добросусідства і порозуміння між державами.

Ірена Яросевич

На прийнятті у Постійному представництві України при ООН (зліва): польський дипломат Я. Станчик з дружиною, посол Валерій Кучинський з дружиною.

Зліва: громадський діяч Євген Стахів, військовий радник Польщі В. Барановський, предсідник УНСоюзу Уляна Дячук, військові радники України Віктор Гвоздь і Анатолій Кононенко.

АМЕРИКА І СВІТ

Терористів не вважають військовополоненими

ВАШІНҐТОН. – 12 січня США відправили ще 30 полонених талібів та бойовиків „Аль-Кайди" з Афганістану на американську військову базу Ґуантанамо на Кубі. Там уже перебувають 20 полонених. Секретар Департаменту оборони США Доналд Рамсфелд заявив, що з ними поводитимуться не як з військовополоненими, а як з бойовиками незаконних збройних формувань. Д. Рамсфелд наголосив, що до захоплених талібів та бойовиків „Аль-Кайди" не чинні положення Женевської конвенції про військовополонених. Тим часом на летунській базі Баграм в Афганістані перебуває інша група полонених, серед яких – керівник тренувальних таборів „Аль-Кайди" Ібн аль-Шайх аль-Лібі та колишній посол талібів у Пакистані Абдул Салям Заїф. Телекомпанія Сі-Ен-Ен, із посиланням на американських військових, повідомляє, що під час допитів отримана важлива інформація про пляни терористів.

100 днів антиреористичної операції в Афганістані

ВАШІНҐТОН. – 15 січня минуло 100 днів від початку американської антитерористичної кампанії в Афганістані. Як попередили представники американської влади 7 жовтня, на початку операції „Тривала свобода", антитерористична кампанія буде довготривалою й не обмежуватиметься лише Афганістаном, а проходитиме на різних фронтах – від дипломатичного до збройного. Тим часом, коли тривають військові операції й гуманітарне сприяння відбудові Афганістану, у Нью-Йорку група незалежних експертів Ради Безпеки ООН розпочала перевірку документації про те, наскільки були виконані країнами-членами ООН зобов'язання, схвалені Радою Безпеки відразу після терористичних нападів на США 11 вересня. Досі 117 країн із 189 членів ООН дотримали термін виготовлення документів стосовно прийнятих рішень щодо виконання антитерористичних заходів. Нагадаємо, що резолюції Ради Безпеки є зобов'язуючими для всіх країн-членів ООН. Адже ця боротьба вимагає також продовження боротьби на фінансовому рівні та тісної співпраці між правоохоронними службами численних країн. Як відомо, терористична мережа „Аль--Кайда" таємно діє у понад 60 країнах світу, включно із США та европейськими країнами.

Президент Дж. Буш знепритомнів і розбив обличчя

ВАШІНҐТОН. – Увечорі 13 січня Президент США Джордж Буш раптом знепритомнів. Лікарі стверджують, що обстеження не виявило у Президента жодних ознак хвороби. Дж Буш знепритомнів лише на кілька секунд, вдавившись сухарем. У понеділок, 14 січня, Президент Дж. Буш повернувся до праці і заявив, що почуває себе добре.

Почалося кримінальне розстеження банкрутства фірми „Enron"

ВАШІНҐТОН. – 10 січня Департамент юстиції США почав кримінальне розслідування у справі енерґетичної корпорації „Enron". 16 жовтня минулого року фірма „Enron", одна з найпотужніших посередників у торгівлі енергією в світі, оголосила банкрутство, при цьому понад 20,000 її працівників втратили свої пенсійні заощадження. Також відповідні розстеження розпочинаються у Департаменті праці і в Конґресі. Головне питання слідчих: як могло статися, що Рада директорів фірми і керівники міжнародно відомої бухгальтерської фірми „Arthur Andersen" до того допустили? Банкрутство „Enron" означає, що втрачено десятки мільярдів долярів. 15 січня слідчі виявили, що названа бухгалтерська фірма нелеґально знищила тисячі документів, які стосувалися цієї справи.

Нелеґали з Близького Сходу – під загрозою арешту

ВАШІНҐТОН. – Департамент юстиції США нарахував майже 6,000 чоловіків, вихідців з Близького Сходу, в яких закінчився термін візи на легальне перебування в США, і вважає їхній арешт пріоритетним засобом, котрий допоможе виявити усіх інших імігрантів, які нелегально перебувають у країні. На 10 січня ФБР уже заарештувало понад 1,000 осіб. Ті 6,000 осіб належать до етнічних груп, які, на думку американської влади, пов'язані з Осамою бен Ладеном і терористичною організацією „Аль-Кайда". Плян виселення зі США великого числа мусульман попереду інших нелеґалів, які також повинні бути депортовані, викликав занепокоєння в деяких іміґрантських колах. Більшість з тих 300,000, які проживають у США незаконно і мали б бути виселені, – це вихідці з Південної Америки. Останні заходи є частиною ініціятиви Служби еміґрації і натуралізації, яка має намір покласти край перебуванню нелеґалів в Америці. Вайд Гендерсон, екзекутивний директор Групи громадянських прав, заявив, що американські араби протестують проти такого рішення. Зокрема він сказав: „Самозрозуміло, тепер час дуже особливий, і ніхто не може заборонити іміграційній службі здійснити заплянсвану акцію, навіть якщо вона побудована на національній або расовій підставі. Все ж здійснення таких кроків на підставі національного походження чи релігійної належности, а не на ґрунті небезпечної поведінки чи переконливих доказів, стоїть під знаком запитання".

В уряді США падає довір'я до палестинців

ВАШІНҐТОН. – 10 січня адміністрація Президента Джорджа Буша зробила офіційний висновок, що керівник Палестинської самоуправи Ясір Арафат і фракція „Фатаг" були безпосередньо причетні до доставки понад 50 тонн нелегальної зброї до Палестини. Цю зброю ізраїльські служби виявили 3 січня на торговельному кораблі в Червоному морі. Секретар Державного департаменту Колін Павел зателефонував до Я. Арафата і висловив вимогу заарештувати членів груп „Фатаг" і „Гамас". К. Павел заявив, що ця акція, в якій палестинський керівник був безпосередньо пов'язаний з нелеґальною доставою зброї, завдала великої шкоди міжнародному авторитетові Палестинської автономії.

Індія й Пакистан ніяк не помиряться

ПРАГА, Чехія. - Виступ президента Пакистану Первеза Мушарафа 12 січня і наступ на войовничі ісламістські організації в цій країні не повною мірою задовольнили Індію. У свою чергу Пакистан невдоволений надто прохолодною, на його думку, індійською реакцією на його ініціятиву. Обидві країни й далі залишаються на межі війни - жодна не хоче першою почати відведення військ із кордону. У Пакистані затримано майже 1,400 „релігійних екстремістів". Арешти почалися за кілька годин до того, як П. Мушараф оголосив про заборону п'яти ісламістських угруповань, серед них і тих двох, що їх Індія звинувачує в грудневому нападі на свій парламент. Причиною досить стриманої реакції індійського уряду на виступ пакистанського керівника є те, що одну з головних вимог Індії – видати їй конкретних осіб, що здійснили напад на парлямент та інші теракти – Пакистан виконувати не збирається. Крім цього, заборонено далеко не всі екстремістські організації, що воюють проти Індії в Кашмірі. Сутички на кордоні між Індією й Пакистаном тривають, і жодна сторона першою не хоче відводити своє військо. До залагодження ситуації дедалі активніше залучаються США. 13 січня Президент Джордж Буш телефонував керівникам Індії й Пакистану, а 16 січня до Пакистану прибув Державний секретар США Колін Павел, який відтак відвідає й Індію.

На Фльориді міг статися замах на губернатора

МАЯМІ, Фльорида. – Готувався замах на молодшого брата Президента США. Влада і правоохоронні органи американського штату Фльорида припускають, що четверо осіб арабського походження, які проживають у цьому штаті, готували вбивство молодшого брата Президента США Джорджа Буша, губернатора штату Фльорида Джеба Буша. Про це стало відомо в четвер, 10 січня. Замах на Джеба Буша терористи плянували здійснити з використанням бомби, закладеної в легковий автомобіль-пікап (за іншими даними - у мікроавтобус). Вона повинна була вибухнути у столиці штату - місті Талагасі. ФБР та інші правоохоронні органи проводять розслідування.

В Чечні усе ще панує насильство

ВАШІНҐТОН. – Російська влада і надалі порушує права людини у Чечні,заявив 11 січня представник Державного департаменту США Ричард Бавчер. Він наголосив, що США, як і раніше, закликають віднайти політичне розв'язання конфлікту у Чечні і наполягають на притягненні до відповідальности винних у порушеннях прав людини. За словами Р. Бавчера, російські війська продовжують невиправдане застосування сили проти мирного населення Чечні. Відмова від діялогу лише зміцнить позиції терористичних елементів у Чечні, зазначив Р. Бавчер.

У Синґапурі заарештовано екстремістів з „Аль-Кайди"

СИНҐАПУР. – 13 осіб, заарештованих наприкінці минулого року у Синґапурі, запідозрених у зв'язках із терористичною організацією „Аль-Кайда", готували напад на американських військовослужбовців та кораблі військово-морських сил США. Як заявили сингапурські урядовці, затримані, члени екстремістського угруповання „Джемаа Ісламія", збиралися підірвати автобус, що перевозить персонал на американські військово-морські бази у Сингапурі, а також обстріляти у прибережних водах військові кораблі США.

За матеріялами преси

США благословляють зближення України з Росією

НЬЮ-ЙОРК. – Про це зближення поміж Росією і Україною пише докладно „Нью-Йорк Таймс" у своєму числі з неділі, 13 січня, аналізуючи „теплу" зустріч Владіміра Путіна із Леонідом Кучмою, що відбулася при кінці грудня у Харкові.

На думку кореспондента „Нью-Йорк Таймс" Яна Фішера, американські політичні кола зовсім не є схвильовані близькими стосунками, які тепер ще й поглиблюються, поміж цими двома державами. Зокрема Я. Фішер покликається на думку американського амбасадора Карлоса Паскуаля, який не бачить суперечности між тим, що Україна вибрала Европу як свій шлях у майбутнє, а тепер прийняла „нормальні" стосунки з Росією, як напрям дії. Саме Україна із новими реформами може бути добрим сусідом для Росії, що також іде шляхом до змін.

Колишній амбасадор США у Росії Джек Матлок, який постійно слідкує за подіями в Україні та Росії, також уважає, що Росія, яка будує тепер сильні установи, може стати величезною поміччю для України, кращою за США, хоча в 1991 році для багато американських політиків Україна здавалася найважливішим союзником для Заходу.

Але, на думку Я. Фішера, коли американські дипломати не добачують причини до занепокоєння з приводу затіснення зв'язків поміж Україною а Росією, українські інтелектуали явно стурбовані цим – вони вважають, що для України йти на схід - це означає вертатися назад, тоді коли інші колишні совєтські республіки, включно із Росією, прямують до Европейського союзу і до НАТО.

„Досі Україна була немов буфером між Росією і Заходом, – стверджує політичний аналітик Володимир Полохало, – а тепер Україна стає переїздною зоною у Росії. Путін провадить дуже розумну політику, використовуючи слабість для зміцнення своєї сили". Газета „Голос України" з журбою стверджує, що „західній світ, завваживши бажання Росії піднести свій життєвий стандарт, стає щораз прихильніший до Росії, а Україну лише тягне за собою".

О.К.

ЗА НАШУ І ВАШУ „СВОБОДУ“

Преса як показник зрілости громади

До нашої редакції продовжують надходити листи від читачів, яких наш минулорічний опитник спонукав до глибших роздумів щодо значення україномовної преси в діяспорі, зокрема щодо долі і перспективи „Свободи“. Нижче вміщуємо важливий за думками і висновками лист одного з наших довголітніх авторів – д-ра Романа Барановського. Він – відомий громадський діяч, голова Товариства українських ветеринарів Америки, президент Асоціяції українців Америки, член проводу УАКРади, активний член Пластового куреня „Лісові чорти“, кавалер Малтійського ордену.

Редакційна стаття у ч. 40 (з 5 жовтня), а також відгук на неї Ярослава Колодія у ч. 43 тижневика спонукують мене не просто до продовження розмови на цю надзвичайно важливу тему. Відчуваю за собою моральне право говорити від імені усього мого покоління – від імені сотень тисяч свідомих українців, які після Другої світової війни виявили в нових країнах поселення величезну волю до життя і таку будуючу національну енерґію, здобутки якої донині наснажують нас українським духом. Ми зобов'язані зберегти ці здобутки і цю енерґію. Тому я розраховую, що висловлені мною думки будуть сприйняті, як політичне кредо усієї повоєнної української еміґрації.

Одним з найяскравіших громадсько-культурних здобутків західнього українства є понадсторічна діяльність „Свободи“. Від початку і дотепер вона служить незамінним центром національно-духовного об'єднання наших людей поза Україною. Нема найменшого сумніву: без „Свободи“ українська громада в США не стала б однією з найорганізованіших місцевих етнічних громад.

Саме тому постійні читачі були дуже розчаровані переходом зі щоденник на тижневик. Особисто я, як багаторічний передплатник і активний дописувач, категорично опротестовував це рішення, пропонував різні можливі варіянти поліпшення фінансової ситуації, виходячи з того, що громада, як справедливо стверджує Я. Колодій, не може обійтися без своєї щоденної трибуни. Виявляється, що й сьогодні „Свобода“ все ще не має запевненого майбутнього, і це не може не занепокоювати. Хоч „Свобода“ є пресовим органом УНСоюзу, але як демократична, надпартійна газета вона завжди була і мусить залишитися власністю цілої громади, якщо ця громада не хоче перетворитися у відсталий, невиразний етнос.

Проблемою, однак, завжди було те, що, служачи інтересам українських політичних, громадських, культурних, наукових, освітніх, мистецьких, церковних, спортових, молодіжно-виховних осередків, постійно віддзеркалюючи їхню діяльність і приваблюючи до них увагу загалу, сама „Свобода“ діставала від них значно меншу увагу, аніж заслуговувала. Її внутрішнім становищем мало хто цікавився чи піклувався. Вважалося чимось самозрозумілим: газету видає Український Народний Союз, і він повинен робити це завжди. Але ж подумаймо, що ми – в Америці, а не в Україні. Життя змінюється і змінює нас. Сьогоднішні умови і обставини еміграційного життя зовсім інші, ніж були перші два-три десятиріччя по війні. УНСоюз своєю понадсторічною діяльністю вже увійшов в історію світового українства, і ніхто не може вимагати від нього більшого, ніж вже записано на його патріотичному конті. Але історія американського українства на цьому не повинна закінчитися, вона повинна мати гідне продовження. Мусимо відкрити і раціонально використати усі резерви нашої енерґії. А для цього передусім треба визначити пріоритети, відділити головне від другорядного.

Як колись, за отця Григорія Грушки, як у нелегкі 30-ті роки, як по Другій світовій війні, так і тепер неформальним об'єднувальним центром здатна служити демократична преса, загальногромадська, загальнополітична україномовна газета нашої діяспори. Певна річ, маю на увазі „Свободу“, тому що вона і тільки вона упродовж 108 років є дзеркалом і величезною мірою – організатором життя американсько-української громади. Як колись, так і тепер ми не згоджуємося один з одним, ділимося, конкуруємо, але з усіх боків усі йдемо до „Свободи“, бо без неї ніхто нікого не почує.

То, може, справді настав час, щоб ми не тільки читали „Свободу“, але й повернулися обличчям до її становища і, об'єднавши зусилля, покращили його, адже, як справедливо пише Я. Колодій, „без 'Свободи' годі уявити майбутнє нашої громади на українській землі“? Усі пам'ятаємо, як тяжко ми пережили перехід щоденної „Свободи“ на тижневе видання. Це було великою несподіванкою, при усій логічности такого кроку з боку УНСоюзу. Несподіванкою – тому що значно логічнішим виглядало б щось протилежне – розвиток газети, збільшення її творчих можливосстей, поліпшення якости паперу і т. д. І що ж? Ми переживали, нарікали, але не об'єдналися, щоб знайти кращий вихід із ситуації. На жаль, це одна з найочевидніших хиб нашого національного менталітету – недооцінювання інтелектуального аспекту суспільного буття, невміння цінити газету не лише за її інформативну діяльність, але за те, що вона у непомітний, скромний спосіб є тим центром, довкола якого обертається все інше.

Це недооцінювання – наш старий гріх. Ще її 11 липня 1933 року „Свобода“ писала: „...Справа преси знаходиться немов у зачарованому колі: преса слабо поширена, бо невідповідно поставлена, а на відповідно поставлену пресу нема ні засобів, ні читачів... Ніде правди діти, нашій пресі далеко до передових культурних народів Европи та Америки...“.

Боляче і сумно читати це. І хоч після війни „Свобода“ пережила період піднесення, все одно аж дотепер над нами тяжіє це самозвинувачення: „Нашій пресі далеко до передових культурних народів“. І причиною тут є не наша матеріяльна бідність – якщо згадати, що тільки за останнє десятиріччя з долярів, пожертвуваних нами в ім'я української справи, можна було б скласти вищу гору, аніж Фуджіяма, – а саме наше хронічне невміння відрізняти головне від другорядного.

Віддавна у Північній Америці виходять й інші україномовні газети, але тільки „Свобода“ взяла на себе важливу, тяжку і не завжди вдячну місію систематичного висвітлення діяльности усіх наших великих і малих організацій, установ, церковних громад – нерідко на шкоду інтересам читацького загалу, бо різні льокальні звіти читають хібщо їхні автори і ті, про кого у тих звітах безпосередньо йдеться. Найменша подія – і подається звіт до „Свободи“. Це роблять навіть ті організації, які мають власні пресові органи.

Проте у списку жертводавців на пресовий фонд „Свободи“ вельми рідко зустрічаємо назви тих організацій та установ, а найбагатших – ніколи, хоч чимало з них мають мільйонові конта у банках. У цьому сенсі я цілком серйозно сприйняв жарт головного редактора Ірени Яросевич у її коментарі під вмі-щеними відповідями читачів на опитник (ч. 48) – про потребу знайти щедрих олігархів. Справді – чому б найбагатшим нашим людям, які почувають себе українцями, не створити далекосяжний Фонд „Свободи“?

Коли я бачу, з яким завзяттям наше жіноцтво збирає гроші на Український музей у Нью-Йорку, то і радію, і тривожуся: чи не зведеться все наше українство до музейного експонату?

Цей докір адресую і церквам, адже „Свобода“, як жодна інша україномовна газета, постійно висвітлює церковне життя в діяспорі і Україні, і робить це коректно, грамотно. Активісти парафій повинні взяти до уваги той факт, що коли ми дозволимо заникнути загальногромадській газеті, то це врешті-решт неґативно позначиться і на інших відтинках життя українців у США, зокрема на відтинку Церкви.

Крім усього, редакція „Свободи“ і читацький загал повинні піднятися до такого рівня взаємин, коли всю творчу енергію спрямовується на головні завдання , а не відволікається на дрібниці, на форми написання певних слів. У зв'язку з цим підтримую п. П Петрику, який у рубриці „Мова про мову“ („Свобода“ з 23 липня 1999 року) висловив цей тверезий погляд: „Повірте, для більшости читачів мовні нюанси не мають жодного значення. Ми чекаємо цікавих і важливих вісток, аналітичних статтей, спогинів, репортажів, та й просто обміну думок на висококультурному рівні“.

Але якщо вже говорити про мову „Свободи“, то, на мій погляд, треба рішуче перейти на єдиний з Україною правопис – саме на той варіянт, який подав на затвердження урядові України Інститут української мови Академії Наук. Цим діяспора задемонструє не тільки солідарність з групою національно свідомих мовознавців, очолених членом-кореспондентом НАНУ Василем Німчуком, але й прискорить процес затвердження урядом цієї прогресивної редакції правопису.

„Свобода“ – невіддільна від життя американського українства, і для запевнення її майбутнього ніяка ціна не буде занадто високою. „Свобода“ – це надійний міст між усіма „хвилями“ нашої еміґрації, усіма поколіннями українців, тому разом дбаймо про сильні підпори, щоб цей міст і надалі успішно виконував покладені на нього функції.

Д-р Роман Барановський,
Кергонксон, Н. Й.

Не забуваймо славних річниць

Довгими роками свято Державности і Соборности України ціла українська спільнота пов'язувала з днем 22 січня і відзначала урочистими Богослужбами та спільними академіями чи концертами, з відповідними промовами. Це було найбільше, найавторитетніше патріотичне свято від дати самого часу його підставової спонуки – тобто від 1918 і 1919 років. Це було самозрозумілим, коли поглянути на корінь цих святкувань, і цього ніхто ніколи серед українців, котрі жили поза територією, окупованою совєтами, не ставив під сумнів. Кожний раз ця дата пригадувала нам історичні події Першої світової війни та незмінну волю українського народу і його речників збудувати самостійну і соборну українську державу.

Ще навіть у перші роки після історичного 24 серпня 1991 року ми незмінно відзначали і 22 січня, але поволі, у завірюсі нових подій, нових свят, ми щораз менше надаємо увагу давнім датам і святам. Вистачить переглянути нашу діяспорну пресу з останніх років, щоб переконатися, що це найбільше для нас національне свято – 22 січня 1918 року – зникає із сузір'я нашого історичного календаря, а з цим і з пам'яті тих, що ще в ці дати вірили, як у частину славного минулого наших предків, якого заповіт мав залишитися святим для дальших поколінь.

І тут насувається питання, чи можна та чи сміємо ми забувати про славне минуле коштом славного, але „не дуже", сучасного? Чи можна, і хто має право, стирати одну сторінку історії нашого народу, яка майже ціле століття стояла ясним проміннням у не так і ясному бутті українського народу? Чи, може, причина лежить у тому, що велика частина українського народу, довгими роками живучи під совєтською рукою, не мала можливости впізнати справжню історію України, а з тим і події Першої світової війни та наших визвольних змагань?

Але саме тепер, коли вже десять років увесь український народ має можливість вповні осягнути і святкувати знаменні дати історії своєї батьківщини, здається дивним і нелогічним саме ці дати обминати.

Правда, як знаємо, дату проголошення Незалежности і Соборности включено в навчання в українських школах України, але це навчання ще не є достатнім, не є ефективним. Президент Л. Кучма проголосив, що 22 січня – це річниця, яку треба відзначати, але на практиці того не придержуються.

Так є в Україні, а що у діяспорі? Чому у діяспорі закинуто урочисте відзначення цих історичних дат? Переглядаємо річник „Свободи" із 2001 року і не знаходимо ані однієї згадки про відзначування дати державности України в громаді. Переглядаємо річник із 2000 року – і в ньому немає відзначення того історичного моменту нашою громадою. Хоча ми отримуємо звіти із дуже багатьох громадських імпрез.

Ось так з року на рік усе більше призабувається ця знаменна дата в історії України, і боїмося, що як це буде продовжуватися, то невдовзі прийде час, коли молодше покоління буде зі здивуванням питатися: „А що сталося 22 січня?" або : „Чому маємо окремо відзначати цю дату?".

Пригадаймо, що в інших народах не забувають про історичні події навіть дуже далекого від сьогодення часу, і ті, котрі відзначають різноманітність історії народу і держави.

Чомусь досі не забувають в нашій незалежній Україні „Дня Перемоги", але День Незалежности і Злуки можна забути...

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про неорганізованих львів'ян

Розуміється, цей заголовок викличе спротив, а може й обурення мешканців Львова, але на усі застереження з цього приводу маю одну відповідь: „Львів'яни не є організовані". Візьміть тільки інші міста або й села Галичини. Чого ж тут немає! Є організації Стрийщини, Підгаєччини, окремо – вихідців з Перемиської землі, окремо – з Бібреччини. І так далі. Недавно пишучи про будівництво церкви у селі Івася Керницького – Водники, ми помилково вказали, що Водники належать до Підгаєччини. Дуже скоро прийшли до редакції численні спростування від односельчан та гордих членів „Бібрчанщини", що Водники належать до Бібреччини, а не Підгаєччини.

А якось досі ніколи нам не вдалося відзначити такий же корисний „льокальний патріотизм" мешканців Львова. Либонь, ходять вони не „чередою", а самотою та ніяк їм не залежить на тому, щоб гордо сказати: „Ми – львів'яни", як це зробили мешканці скромного в порівнянні із Львовом села Водники. Але чи вони одні? Чи не читаємо постійно доказів такого доброго „льокального патріотизму" на сторінках нашої „Свободи"? Чи не знаходимо закликів і подяк за поміч у побудові церков чи шкіл в різних місцях нашої української батьківщини раз-у-раз?

І там можете знайти різні відомі та менш відомі закутини України, в яких вдячні колишні мешканці, при сприянні сьогоднішніх, допомагають у будові чи віднові наших церков та інших пам'яткових будівель. На жаль, ніяк не можемо пригадати, щоб серед них були також церкви або інші пам'ятні будівлі Львова. А тим часом саме Львів – столиця українського Заходу та його найпрестижніше місто.

До Львова найчастіше заїжджають чужинці та таки про це місто знаходимо часто згадки в чужомовній пресі, й то навіть у такій популярній, як от німецький щоденник „Франкфуртер Альґемайне Цайтунг". Цікаво, що саме чужі відвідувачі, а в першу чергу журналісти, не тільки щиро подивляють особливу красу того міста, але також пишуть про його історичні будівлі та їхній сумерк у сьогоденні, в якому байдужість панує на усіх відтинках.

Читаємо зі справжнім зворушенням ці репортажі про Львів, але рівночасно із соромом, що ми, колишні та теперішні мешканці того міста, не є настільки організовані та відповідальні, що не можемо або не вміємо спільно берегти особливий „шарм", що його має Львів, у своїх барокових будівлях, у романтичних вуличках, у церквах та у славному ринку із його старовинними фонтанами. А все це тому, що завжди ходимо одинцем, що не уміємо жити організовано, спільно устоятися за своє та спільно допомогти це „своє" затримати і для майбутніх поколінь.

І так саме є із нами „львів'янами". І тому насувається питання, чому ми, маючи на совісті таке місто, як Львів, оспіване у нашій, але так само й у польській літературі, не почуваємося тепер всі разом до потреби і обов'язку не допустити до його руїни?

О-КА

Нові єпископи для УГКЦ

Апостольська Нунціятура в Україні повідомила, що Папа Іван Павло II дав свою згоду на наступні рішення Синоду єпископів Української Греко-Католицької Церкви:

1. Створення Донецько-Харківського Екзархату з частини території Києво-Вишгородського Екзархату, та іменування о. Степана Менька, ЧНІ, першим Єпископом Донецько-Харківського Екзархату (о. С. Меньок народився в 1949 році на Львівщині, богослов'я студіював у Львівській підпільній семінарії. Від 1994 до 1997 року був ректором Львівської духовної семінарії Святого Духу. Від 1997 року він є ігуменом монастиря св. Альфонса у Львові і ректором Вищого духовного інституту Львівської провінції ЧНІ ім. блаженного Миколи Чарнецького).

2. Іменування двох єпископів-помічників Верховного Архієпископа Української Греко-Католицької Церкви , кардинала Любомира Гузара – о. Ігоря Возьняка, учителя новаків Чину Найсвятішого Ізбавителя в Україні (о. І. Возьняк народився в 1952 році на Львівщині, навчався у підпільній духовній семінарії у Львові, деякий час душпастирював у Вінниці); та о. Гліба Лончину, студита, аташе Апостольської Нунціятури в Україні (о. Г. Лончина народився в 1954 році у Стюденвил, Огайо, США. Навчався в Римі, в університеті Урбана і Папському Східньому інституті, в 2001 році захистив докторат з літургіки. Постригся в ченці у монастирі св. Теодора Студита у Ґротафераті, Італія, де прийняв схиму у грудні 1976 року. Від 2000 року – аташе Апостольської Нунціятури в Києві).

Апостольська Нунціятура в Україні

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"

Адміністратор Володимир Гончарик	(973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень Марійка Осціславська	(973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола	(973) 292-9800 (дод. 3042)

Читайте в Інтернеті про Україну

КИЇВ. – Українська газета „Український форум" видає як додаток електронний „Вісник товариства „Україна і світ", у якому вміщує повідомлення про діяльність товариства, новини з життя України. Чекаємо вашої інформації за контактами: ukr-svit@iptelecom.net.ua (Товариство зв'язків з українцями за межами України („Україна-світ").

На окремій сторінці www.ukrfolk.kiev.ua представлені унікальні твори українського фольклору.

Рада товариства „Україна-світ"

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Українська газета в Казахстані

Завдяки фінансовій підтримці голови Ради оборони і допомоги українцям УККА Івана Буртика, протягом цього року ще 125 українців похилого віку та незаможних, що мешкають у Казахстані, отримали можливість одержувати щотижня республіканську національну газету „Українські новини". 700 долярів, які надіслав Іван Буртик, насамперед зарезервовані за членами українських громад Казахстану, що входять до асоціяції „Українці Казахстану". Кожна громада визначила 10-15 членів або незаможних людей, для котрих було оформлено передплату до кінця 2002 року.

Дякуємо всім нашим побратимам, що дбають про українців східньої діяспори.

Тарас Чернега,
головний редактор газети „Українські новини"
м. Астана, Казахстан

Пилип Шайда – поет, збирач фоклььору

Вже втретє мені пощастило відвідувати США на запрошення доньки, яку гостинно прийняла ця благодатна земля. Прибув сюди з України, з квітучого Волинського краю. Вже понад 60 років з невимовною тугою за рідним краєм згадує про нього мій знайомий, з яким я вже понад рік листуюся, – Пилип Шайда, що мешкає в м. Сент Пол, штат Мінесота. Про цю непересічну людину, що зараз одужує після складної хірургічної операції, хочу коротенько розповісти та через газету „Свобода" побажати якнайшвидше відновити своє здоров'я.

Як і багатьох вихідців з України, доля закинула його в чужий край, що дав йому притулок і згодом став рідним. Тільки через пів століття, в 1992 році, він зміг побувати на рідній землі.

Довгі роки розлуки не згасили в його серці любови до свого народу і материнської мови. Він водночас поет і благодійник, краєзнавець і збирач українського фолклььору, жертводавець і людина глибокої християнської віри.

У своїй збірці віршів „Туга за Батьківщиною", що вийшла друком у Сент Пол в 1997 році, він пише:

Рідна земле, рідна мати
Не забуду я Тебе.
Бо до Тебе, моя люба
Рветься серце молоде.
За горами, за містами,
Де я тільки вже не був?
Я Тебе, моя кохана,
Я ще й досі не забув.

А коли Пилип Шайда побував в Україні, то написав:

Як побачив своїм оком,
Гей, душа радіє!
У Києві український
Прапор майоріє.

У Державному архіві Волинської области створено фонд документів П. Шайди, де волиняни можуть ознайомитись з його творчістю, життям, листуванням. Викладачі й студенти вузів м. Луцька використовують їх у своїх наукових працях, виступах на семінарах і конференціях, по радіо і на телебаченні. Окрім Луцька, його ім'я відоме в Києві, Рівному, Крем'янці.

Про щедрі пожертви на будівництва українських православних храмів Київського Патріярхату відомо громадськості в селищах Маневичі і Ратному, місті Нововолинському Волинської области. Зібрані і впорядковані П. Шайдою перлини мудрости нашого народу. Видана в 1973 році книгою „Віки говорять".

В Торонто, у 1978 році, Товариство „Волинь" видало збірку Пилипа Шайди „З народної творчостиВолині". В ній зібрано понад 150 пісень нашого народу. Тисячу веселих жартів зібрано в книзі „Торба сміху і мішок реготу" видання 1989 року.

Я радий, що є його земляком, що ім'я Пилипа Шайди відоме не тільки серед діяспори у США і в Канаді, але й у рідних куточках Волині й України.

Федір Швець,
Сакраменто, Каліф.

Школу погрожують закрити

9 серпня минулого року Шкільна рада при УККА вислала до Запорізького обласного об'єднання „Просвіта" пачку з книжками і журналами. Правління Товариства щиро дякує Шкільній раді, її голові проф. Євгенові Федоренкові за моральну і матеріяльну підтримку нашого об'єднання. Ми відчуваємо її більше двох років, отримуючи зі Львова від Люби Брух часопис „Рідна школа".

Ми цінуємо вашу підтримку рідної мови в зросійщеному Запоріжжі й області. Впродовж останніх трьох років Товариство відстоює збереження української середньої школи ч. 56. Товариство шле звернення до провідників обласної, міської адміністрації прокуророві области, але офіційні відповіді свідчать про повну байдужість можновладців до українських проблем. Школу майже десять років матеріяльно не забезпечували. не ремонтували, щоб легше можна було зламати опір вчителів і батьків.

Велося в місті будівництво школи мистецтв, та коли Товариство стало вимагати українського статусу цієї школи, будівництво зупинили... Таких прикладів – десятки.

Зросійщення не припиняється, а навпаки, посилилось, особливо на телерадіокомпанії „Алекс". Напередодні виборів з'явилося вже близько десятка нових періодичних видань і серед них – жодного, яке б переймалося Україною. Запоріжжя не готове до розуміння засад українського державництва.

Тарас Шевченко,
голова обласного об'єднання „Просвіта"

В Україні вже є політичний поступ

Іван Пономаренко походить із села Мартинівки на Полтавщині, але вже півстоліття проживає в Клівленді, Огайо. За роки незалежної України він побував десять разів у рідному краї. Іван Пономаренко та Олександер Редько з Нью-Йорку декілька разів привозили зібрані ними кошти на будову Свято-Преображенської церкви Київського Патріярхату в рідному селі Мартинівці. Цю церкву збудовано завдяки допомозі українців з Америки, зокрема Свято-Троїцької парафії УАПЦ КП з Норт Роялтон, Огайо, катедри св. Володимира з Нью-Йорку та окремих осіб. 20 серпня 2000 року відбулося освячення новозбудованої Преображенської церкви, з участю Патріярха Філарета. Вміщуємо враження І. Пономаренка від подорожі в Україну.

Спочатку хочу поділитися своїми спостереженнями щодо економічного стану України. За період урядування Віктора Ющенка економіка зробила досить вагомий поступ і її зростання продовжується й тепер, при уряді Анатолія Кінаха. Це особливо помітно у важкій індустрії, в легкій промисловості та будівництві.

Щодо будівництва прикладом може бути Київ. Під керівництвом голови міста Олександра Омельченка за останні два роки в Києві збудовано чудові 20-поверхові житлові будинки, розширюється метро, заасфальтовано вулиці, впорядковано парки і сквери міста, в яких насаджено молоді дерева. Відбудовуються й українські села, які совєтська влада вважала неперспективними. А високий торішній сільськогосподарський врожай, особливо у фармерських господарствах, показує, яку велику перевагу має приватна власність на землю над так званою колективною власністю. Має Україна значні перспективи у розвитку нафто-газової індустрії. В Сумській області, зокрема поблизу Тростянця, Охтирки, в Прикарпатському реґіоні освоюються нові родовища нафти і ґазу. А введення в дію нафтопроводу Одеса-Броди і продовження його до Гданська, через який потече кавказька нафта, зробить Україну менш залежною від російських енерґоносіїв.

Позитивні тенденції помічаються і в запровадженні в життя державної української мови. Більшість вищих навчальних закладів міста Києва поступово переходить на викладання українською мовою. Дошкільні дитячі заклади і школи в столиці, в селах і в районних центрах також у переважній більшості є українськими. Тепер уже всі назви державних установ, вулиць, різні шляхові написи по селах і містах України виконані українською мовою. На жаль, у південних і південно-східніх областях України панівне становище, особливо в містах, займає російська мова, а влада на всіх рівнях підтримує цю мовну ситуацію. Так, наприклад, в Харкові і Донецьку відчуваєш, ніби потрапив у чужу країну. Назви вулиць, площ і парків ще мають імена совєтських вождів, в державних установах і на побутовому рівні переважно панує російська мова, або російсько-український „суржик".

Щодо вживання української мови в побуті, хочу навести таких два приклади. У Харкові мої знайомі мають двох синів. Старший працює у прикордонній митній службі, а молодший вчиться у військовому училищі. Коли радіо чи телебачення заговорять українською мовою, вони відразу переключають їх на російські хвилі та канали. А молодший син похвалився, що у військовому училищі він не міг сам здати іспит з української мови і наймав іншого хлопця, який за нього здав. Дорогою з Харкова у Донецьк ми зупинилися набрати бензини. На заправочній колонці був напис – „рублі". Я запитав у заправника:

– Чому тут написано рублі, а не гривні?

– А ґривнів рускіє нє понімают.

– А де ж українці?

– Та українців тут тільки 10 відсотків.

Робітник не знав, що за роки комуністичного режиму одних українців влада виморила трьома голодоморами, інших виселили, як „ворогів народу" – на Соловки, в Сибір, Казахстан. А третя частина, то є ті, яких не встигла доконати комуністична каральна система. Це – зрусифіковані люди, з яких більшовизм вибив все українське і вони тепер не визнають ні української гривні, ні самої незалежної України.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

З'їзд голів округ УНС на Союзівці

Марта Лиско,
головний секретар

Засідання голів округ і відділів УНСоюзу відбулися на Союзівці 29 листопада 2001 року. Це вперше від 1992 року голови округ мали змогу з'їхатися, обмінятися думками та продискутувати ряд питань, котрі стоять перед відділами, округами та організаторами УНСоюзу.

В нарадах взяли участь тринадцять голів округ та члени Головної Екзекутиви. Присутні були: Микола Філь, Олбані; Анна Гарас, Алентавн; Стефко Куропась, Чикаґо; Олександер Серафин, Дітройт; Ігор Гайда, Конектикат; Текля Мороз, Монреаль; Варка Бачинська, Нью-Йорк; Євген Осціславський, Північне Нью-Джерзі; Михайло Захарко, Центральне Нью-Джерзі; Степан Гавриш, Філядельфія; Христина Дзюба, Рочестер; Іван Гвозда, Сиракюз; та Генрі Болоський, Вилкс-Бері; Мирон Ґрох, Ніяґара.

Нарадами провадили предсідник Уляна Дячук, головний секретар Марта Лиско та касир Стефан Качарай. Предсідник У. Дячук відкрила наради. Присутні однохвилинною мовчанкою вшанували пам'ять голови Округи Вунсакет Леона Гардінка, котрий відійшов у вічність 22 листопада 2001 року.

Першою точкою нарад були звіти голів округ про їхню братську та організаційну працю.

За Округу Олбані звітував її голова **Микола Філь**. Вона здобула 30 нових членів за дев'ять місяців 2001 року і виконала свою квоту на 75 відсотків.. Округа Олбані нараховує понад 1,000 членів в 5-ох відділах. Чемпіонкою тут є Стефа Гаврилюк, вона приєднала 15 членів до кінця вересня 2001 року. Округа провадить жваву братську діяльність і тому стоїть на першому місці в цій ділянці між усіми округами УНС. Кожного місяця впродовж цілого року Округа Олбані сама або із іншою місцевою організацією спонзорує ряд святкувань, базарів, забав та інших зустрічей. Вони сходяться пекти хліб на продаж, на спільні сніданки після Богослужения, на спільні вечері. Заробітки з імпрез округа дарує на добродійні цілі, наприклад – на строї учням, що ходили з вертепом, на підтримку семінариста у Івано-Франківську, закуп цукерок дітям на св. Миколая, на підтримку Публічної телевізійної станції, котра передавала програму Павла Вірського. Це дає змогу секретарям бути активними і видними в громаді, шукати нових членів і заразом виконувати корисну роботу.

Друга в сенсі активности є Округа Дітройту. Її голова **д-р Олександер Серафин** докладно представив працю. Разом із НТШ вона влаштовувала доповідь на тему мови; Окружний комітет спільно із управою оселі „Діброва" приготовляли оселю на літній сезон; провели День УНСоюзу на „Діброві" з великою участю членства. Округа брала участь у відзначенні 50 років громадської праці Василя Колодчина; у посвяченні землі під нову будову при парафіяльній школі; організувала зустріч громадянства з організаціями на терені Дітройту; брала участь у ґрадуаціях українських шкіл в околиці; склала привітання з нагоди відзначення 10-ої річниці Незалежности та з нагоди Різдва Христового. Дітройтська Округа має 12 Відділів і 1,650 членів. Цього року організаційні осяги були скромні – тільки 10 відсотків від призначеної квоти.

Округу Вілкс-Бері представляв її голова **Генрі Болоський**. Він сказав, що Округа має 6 Відділів і 691 члена, а цього року здобула 2 членів, себто 10 відсотків квоти. Округа допомагає новоприбулим українцям, які там замешкали, з часом вони можуть стати членами УНСоюзу.

Округу Алентавн очолює **Анна Гарас**. У своєму звіті вона підкреслила, що всюди виступає в імені УНСоюзу. Округа начисляє 596 членів в 9 відділах і цього року приєднала 2 члени, виконавши квоту на 6.6 відс.

Округа Центрального Нью-Джерзі нараховує 9 відділів і 895 членів. Чотири відділи є великі, а решта – дуже маленькі. Довголітнім її головою є **Михайло Захарко**. Цього року округа придбала 12 членів і виконала 26.7 відсотка квоти. Чотири члени здобув секретар 155-го Відділу і контролер УНСоюзу Ярослав Завійський. Округа бере участь у місцевих громадських святах та організаціях. Цього року взяла участь у святкуванні 10-ої річниці Незалежности України і в церковному пікніку.

За Округу Чикаґо звітував її голова і перший заступник предсідника УНСоюзу **Стефко Куропась**. Округа почала підготування до Конвенції УНСоюзу, що відбудеться в Чикаґо весною 2002 року.

Округа організувала зустріч із д-ром Л. Луцюком з нагоди видання його книжки „Searching for Place". Спонзорувала програму на підтримку Острозької академії. Округа має понад 1,770 членів в 15 відділах. Цього року виконала організаційну квоту на 12.6 відсотка, здобувши 12 членів.

Округа Конектикат нараховує 9 відділів і 866 членів. До кінця вересня вона здобула 5 членів, це 14,3 відсотка квоти. Голова **д-р Ігор Гайда** звітував, що округа щороку бере участь в „Ukrainian Day in Stanford", де всі секретарі обслуговують „союзовий стіл". Відділи розкинені по цілому стейті і проводять збори щоразу в іншому місті. Кожний відділ має також різні місцеві заняття.

Округу Монреаль очолює вже довгі роки головна радна УНСоюзу **Текля Мороз**. Округа охоплює тільки три відділи і начисляє 643 члени. Хоч округа маленька, цього року дала 6 членів і сповнили свою квоту на 24 відсотка. Всі три відділи є активними і беруть участь в громадському житті.

Округа Ніяґари була представлена контролером УНС **Мироном Ґрохом**, бо голова суддя Богдан Долішний не міг приїхати. Округа брала участь в осінніх нарадах УНС в Бафало і цього року дала 2 члени. Округа має 6 відділів і 440 членів, виконала квоту на 13.3 відсотка.

Христина Дзюба очолює Округу Рочестер, Нью-Йорк. Округа начисляє 6 відділів і 595 членів. За перші три квартали через хвороби секретарів округа не змогла приєднати членів. Вони переводять збірку на допомогу в Україні, посилають картки хворим членам та влаштовують зустрічі.

За Округу Нью-Йорку звітувала її голова і радна Народного Союзу **Варка Бачинська**. Ньюйоркська округа начисляє 18 відділів і понад 1,780 членів. Це велика округа, але секретарі не беруть активної участи в її житті. Цього року округа здобула 12 членів, що означає 12.6 відсотка квоти.

Округа Північне Нью-Джерзі має 19 відділів і 2,391 члена. Головою є **Євген Осціславський**, радний Народного Союзу. Цього року округа відбула ялинку для дітвори в Головній Канцелярії в Парсипані, організувала автобус на Союзівку на День Батька, брала участь у громадських святкуваннях 10-ої річниці Незалежности України. В організаційній праці Округа придбала 62 члени до кінця вересня і виконала 37.6 відсотка призначеної квоти.

Д-р Іван Гвозда, голова Округи Сиракюз, подав короткий звіт про працю округи. Округа має 724 члени у 8 відділах. Кожний відділ є в іншому місті, на досить далекій віддалі один від другого. Всі відділи стараються щороку зустрічатися на Окружних зборах.

Цього року Округа Сиракюз придбала 12 нових членів, виконавши квоту на 34.3 відсотка. Михайло Феленчак, секретар 271-го Відділу, був найбільш успішним в організуванні членів в окрузі.

Найбільшу в УНСоюзі Філядельфійську Округу, довгі роки очолює контролер УНСоюзу **Степан Гавриш**. Округа Філядельфії нараховує 27 відділів і понад 2,700 членів. В цей час вона не має своїх власних активностей, але бере участь в загально-громадській діяльності метрополії Філядельфії.

Всі секретарі та члени управи округи є активні в різних громадських організаціях у Філядельфії. Округа здобула 52 члени та виконала квоту на 38.5 відсотка. Першуном в організаційній праці на терені Філядельфії є секретар 10-го Відділу Любов Стрелецька.

Після звітів учасники засідання обговорили питання, як пожвавити братську діяльність округ і тим самим – організаційну працю в округах. Тут відповіді не є легкі.

Кожна округа має свої питомі обставини. Братські активності, які підходять в одній околиці, не будуть успішними в іншій околиці. Одне є поза сумнівом: активні округи можуть притягнути більше людей до праці і заразом здобути більше нових членів. Треба шукати нових, молодших людей. Відділи і округи, котрі мають широко розгорнену братську діяльність, є успішними. Друге питання: скільки потрібно відділів, щоб округа існувала і скільки потрібно округ?

Другою темою дискусії була недостатня участь членів та секретарів на річних засіданнях в Округах. Часто за великі кошти і зусилля члени Екзекутивного комітету приїжджають на засідання до округи, а присутність є дуже незадовільна. Хоч тему порушено, ніхто не зумів подати розв'язку на неї. Це питання залишається для роздумів і висновків. Дуже корисною є участь голів округ та членів Уряду УНС у засіданнях відділів у їхніх округах. Члени Уряду УНС є більш поінформовані про напрямні УНС та про загальну працю нашої установи і можуть краще ці інформації передати членам відділів.

До „різного" і загальних запитів входили питання про пряму збірку вкладок, різдвяні картки, суми стипендій студентам, Союзівку. Всі присутні мали змогу висловити свої погляди на проблеми та спільно шукати розв'язок.

Після засідання присутні мали змогу оглядати відеофільм із святкувань 10-ої річниці Незалежности України в Києві.

З'їзд голів округ УНСоюзу на Союзівці 29 листопада 2001 року.

Про статтю на болючу тему

Стаття Василя Колодчина під назвою „Сучасна релігійна і міжцерковна ситуація в Україні" („Свобода" ч. 47-48) спочатку читалася з великим зацікавленням, пізніше зі здивуванням і, нарешті, з розчаруванням. Автор, голова Світового Патріярхального Об'єднання українців греко-католицького віросповідування, розглядає міжцерковну ситуацію в Україні з досить дивних позицій, які останнім часом не були характерні для взаємин між українськими православними та греко-католицькими церквами як у діяспорі, так і в межах спільної батьківщини. Здавалося, що ми дотепер знаходили між собою багато спільного, братерського в біді. В останніх тяжких періодах історії Українська Православна і Українська Греко-Католицька Церкви розділяли подібну тяжку долю під тим самим окупантом в одній батьківщині, в одному народі, який мучився, страдав фізично і духовно в обіймах безбожного комунізму, в дружній симбіозі з великодержавним російським православ'ям. І здавалося, ніщо так не мусило б єднати українців християнських віросповідань, як спільні нещастя в минулому, як жорстоке винищення єрархій їхніх Церков, як руйнування або загарбання храмів обох Церков та насильне накинення чужої Церкви на вірних обох українських віросповідань, про які тут іде мова.

Автокефальний рух у Православній Церкві в Україні не виник в 1992 році, як твердить В. Колодчин. Він виник значно раніше, і був завершений створенням Української Автокефальної Православної Церкви 80 років тому, в жовтні 1921 року, Всеукраїнським православним церковним собором в Києві. Кожному відомо, що ця світла сторінка в недавній історії України скоро закінчилася кривавою розправою над Українською Автокефальною Православною Церквою, знищенням її єпикопату та її священослужителів, разом з великим мучеником Митрополитом Василем Липківським. Дивує нас твердження п. Колодчина про нове, тобто третє, відродження УАПЦ на чолі (у той час) з о. Володимиром Яремою (пізніше Патріярхом УАПЦ) в 1989 році, як таке, що було „утворенням колишніх спеціяльних служб". В цьому п. Колодчин дійсно повторює наклепи з уст Російської Православної Церкви і цим допомагає їй у боротьбі проти незалежного національного православ'я в Україні. В кожного віруючого чи прихильника УАПЦ в Україні і поза Україною така інтерпретація викликає почуття образи. Треба також ствердити, що відроджена УАПЦ не ставала в опозицію до Греко-Католицької Церкви, хоч справді велика кількість парафій в Галичині, які були загарбані Московським Патріярхатом від Греко-Католицької Церкви, вирішила не повертатись до неї, а повернулись до шляху Митрополита В. Липківського, звернувшись за зверхністю до Владики Мстислава, Митрополита УАПЦ в діяспорі та УПЦ в США, тобто повернулись до національної Церкви України – УАПЦ. Можливо, якраз це турбує п. Колодчина і дає йому привід до такої характеристики УАПЦ.

Зовсім помилковим є твердження п. Колодчина, що розбудову незалежної Української Православної Церкви розпочав Митрополит Філарет у 1992 році. Чомусь автор забуває, що першим Патріярхом УАПЦ як незалежної Церкви в Україні був бл. п. Владика Мстислав, Митрополит УПЦ в США та УАПЦ в діяспорі, який, будучи покликаним в Україні на цей високий пост, розпочав розбудовувати незалежну Православну Церкву в Україні – УАПЦ. Це ще тоді, коли Владика Філарет був екзархом Російської Православної Церкви в Україні.

Це зовсім не зменшує заслуги Владики Філарета, який в 1995 році був вибраний Патріярхом однієї з двох незалежних українських Церков – Української Православної Церкви Київського Патріярхату (УПЦ КП) і відтоді присвячує особливо багато уваги розбудові незалежної Української Церкви. В цім Патріярх Філарет відіграє в сучасному часі особливо значну і важливу ролю в Україні. Ці уточнення даються во ім'я історичної правди, яку так старанно перекручує п. Колодчин у своїй статті.

Ще дивнішим є твердження п. Колодчина, що „основний ворог для УАПЦ – не Москва, а Патріярх Філарет і очолювана ним УПЦ КП". Розбіжності та існування двох окремих незалежних Українських Церков – УАПЦ і УПЦ КП – є українським нещастям, а не наслідком „московських інструкцій щодо Філарета", як говорить автор. Нарешті ми повинні вже давно подивитися самі на себе в дзеркало і не шукати воріженьків кругом себе, а знайти їх у собі. Це може дати кращі наслідки для майбутнього не тільки в православному світі, але також і в греко-католицькому.

Голова Світового Патріярхального Об'єднання (католицького) п. Василь Колодчин зробив би краще, якби не ображав почування православних українців, незалежно від того, до якої Церкви вони належать. Було б багато кориснішим для п. Колодчина звернути увагу на проблеми, які існують в його власній Церкві. Ми вже раніше підкреслювали, що недавня візита Папи Івана Павла в Україну, з погляду православних, була подією позитивною. Папа зустрічався з представниками усіх конфесій в Україні, включно з православними єрархами. Та все ж не можна оминути того враження, що, хоч мільйони українських греко-католиків висипали на вулиці для зустрічі Папи, їхня Греко-Католицька Церква в Україні займала другорядне місце в святкуваннях його приїзду – в той час, як Римо-Католицька Церква в Україні мала провідну ролю у цій події.

Нас, православних, це також турбувало, бо ми хотіли бачити наших братів греко-католиків повними господарями на їхній власній землі. Бажаючи п. Колодчину добра та успіху у праці Патріярхального Об'єднання, все ж не можемо обминути того факту, що протягом довголітнього існування Греко-Католицької Церкви в Україні патріярхального устрою не досягнено. Це кілька обережних зауважень. Отже, є велике поле для попису провідним діячам греко-католицького середовища поза православним городом.

Дивує також твердження п. Колодчина про „Традиційний антикатолицизм", як ніби плятформу, яка об'єднує всі три православні конфесії – УПЦ МП, УПЦ КП і УАПЦ. Ми ніколи не твердили, що анти-православність є об'єднуючою плятформою Української Греко-Католицької Церкви і Католицької Церкви взагалі. Ми вірили, що тактовність є мистецтвом дискусії, коли можна все сказати, не образивши свого співбесідника.

Все ж хочеться запевнити п. Колодчина, що діялог про об'єднання православних в Україні в одну Незалежну Церкву, з участю багатьох доброзичливих установ чи авторитетів, ведеться безупинно. Труднощі, які виникають, є наслідком особистих інтересів окремих учасників цього діялогу. Та якщо добро України переважить – створення єдиної Національної Церкви з одним Патріярхом України може статися в часі найближчому. Ми переконані, що якщо Вселенський Патріярх, після досягнення сприятливих умов в Україні, надасть автокефалію Українській Церкві, тоді цю подію відчують, як удар, починаючи від Москви і кінчаючи Римом.

Д-р Анатолій Лисий

ВІДГУК НА ВІДГУК

Збоку не завжди краще видно...

Дозвольте кілька завваг з приводу статті Оксани Волчук („Свобода", 7 грудня 2001 року) під назвою „Україна: несподівана нація". Мова у ній іде про однойменну книжку англійського історика Ендрю Вілсона. Самої книжки я не читав, тому висловлюватися про її зміст можу тільки на підставі згаданої статті у „Свободі".

Отже, сама назва книжки свідчить, що її автор є кепським істориком. Він наслідує й переспівує наших доморослих перодряпів. Від них він перейняв учене „ськання гнид", оте вічне вишукування всього негативного в історії, матеріяльній і духовній культурі нашого великого народу, щоб побільшувати „плями на сонці" до невпізнання і відтак велемудро робити підозрілі висновки.

Як правило, наші „дослідники", щоб сказати (під виглядом аналізи) „великих слів велику силу", вдаються до бідкання про ті чи інші „згубні" зрізничкування в українському суспільстві. Дарма, що різні відмінності (і про це вони знають) є навіть серед найменших народів. Чого ж тоді високодумно волати, що все пропало, що ми приречені, поділені на західняків і східняків, на православних і католиків і т. д.?

Автор книжки й собі розходився про ці „згубні" явища та ще й висунув „проникливу" гіпотезу про нашу Галичину, як можливий український Квебек.

Що за антиісторичне порівняння? Усій Україні відомо, що галичани є зразкові українці й тверді соборники, тоді як Квебек – це давня заморська країна французького люду, що бореться за самостійність як спосіб збереження своєї французькости.

Автор хитромудро підсуває читачеві: „Чи Галичина... колись погодиться зі Сходом?". Отже, український Квебек таки визріває! Також і Закарпаття, згідно з ним, отот може відірватися, і пропала наша Україна! Що це – вболівання чи під'юджування?

Що Україна, як кожна новопостала держава, має свої особливі клопоти – це самозрозуміла річ, але ж деякі історики, мені здається, прагнуть ідейно обеззброїти Україну, а не допомогти долати ті клопоти. Хто ж не чує у собі голосу землі української, той не збагне сутности українства, а буде тільки висловлювати науковоподібні гіпотези й безглузді припущення.

Таємниця української незнищенності полягає саме в тому, що ми не стадо, а одиниці. Ми різні, але всіх нас єднає одна мати – Україна. Внутрішня, психологічна, генетична наша спорідненість міцніша за наші відмінності.

Так, на нашому південному сході живуть мільйони „русскіх". За цариці і совєтської влади вони представляли „старшого брата" в імперії, а все інше ставало мовби непотрібом, пережитком.

Це ідеологічне уроєння ще діє, але українські росіяни намагаються мирно співіснувати з українцями. Українці мають величезний моральний капітал і він буде діяти з усе більшою силою в їхню користь. Крім того, східні українці насправді є не менш „запеклі", ніж західні. Подекуди ще навіть більше. Воронізький українець, скажімо, у Києві цупко тримається української мови, тоді як західняк, прибувши в столицю, як правило, переходить на гидкий суржик.

Власне, якби не це безглуздя, то українська столиця мала б рідне мовно-культурне обличчя, бо ж західняки становлять щонайменше третину київського населення.

Наразі щиромовними в Києві є переважно давньомісцеві кияни. Виходить, що серед західняків у Києві панує деяка розгубленість. Це я між іншим.

Проте знання української мови серед киян – майже поголовне. Тому при першій справжній спонуці вони без труду стануть вирішально українськомовними. Адже байдужість – явище виліковне.

Сила і снага української нації – у її зформованій тисячоріччями духовності, творчій спроможності, здатності до тривких і морально здорових зусиль.

Українська нація назавжди окрилена пророцтвом Т. Г. Шевченка. Його невмирущий дух витає по всій Україні: по широких степах і Карпатських горах, по задуманому Поліссі, теплих берегах Чорного моря, мальовничому Поділлі, синьоокій Волині, настирливій Галичині, козацькій Кубані, Ставропольщині... Гайгай! Земле рідна, розлога ти, тому то й люд твій спокійний, неквапливий, терпеливий.

Українська нація, як і її держава – ніяка несподіванка, а історична закономірність. Несподіванкою є намагання історика А. Вільсона образити українців.

Іван Шкіренко,
Лондон

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Сенатор Роберт Торіселлі святкував з українцями

ШОРТ ГІЛ, Н. Дж. – Продовжуючи свою співпрацю з українською спільнотою, зокрема з Фондом допомоги дітям Чорнобиля (ФДДЧ), сенатор Роберт Торіселлі (Дем., Н. Дж.) відвідав 15 грудня щорічну Різдвяну зустріч Асосіяції українських американських професіоналістів і бізнесменів Нью-Йорку і Нью--Джерзі.Сенатор Р. Торіселлі високо оцінив щедрість українсько-американського товариства у гуманітарній допомозі, особливо ФДДЧ, діяльність якого триває понад 10 років. Дохід від зустрічі переказано до ФДДЧ. На цьому вечорі ФДДЧ отримало понад 15 тисяч долярів для міжнародної допомоги дітям, які страждають від світових екологічних катаклізмів.

На фото (зліва): настоятель Української католицької церкви св. Івана Хрестителя о. Богдан Лукій, президент Асоціяції українських американських професіоналістів і бізнесменів Леонард Мазур, Марія Кавацюк, яка завдяки допомоги ФДДЧ лікувалася від левкемії у США, сенатор Роберт Торіселлі, співзасновник ФДДЧ д-р Зенон Матківський. Фото: Й. Сивенький.

ФДДЧ

Буде кінофільм про А. Шептицького

НЬЮ-ЙОРК. – Крайова рада УККА на квартальному засіданні 15 грудня заслухала звіт президента Михайла Савкова про участь в чотирьох окружних конференціях під час звітнього періоду, інших заходах.

Екзекутивний заступник президента Лариса Кий подала плян опитування українців в США, зокрема новоприбулих, щодо надання їм допомоги від УККА. На засіданні виступили голови комісій Орест Бараник, Юліян Куляс, скарбник Михайло Шпонтак, екзекутивний директор Тамара Ґалло. Голова Шкільної ради проф. Євген Федоренко ствердив, що число учнів шкіл і курсів українознавства збільшується за рахунок дітей з новоприбулих родин. В системі шкільництва діє 35 шкіл українознавства.

Аскольд Лозинський повідомив про рішення розпочати створення нового, з черги вже третього художнього фільму – про життєвий шлях Митрополита Андрея Шептицького. УККА вже передав 4 тисячі долярів режисерові Олесю Янчукові для написання кіносценарію про Андрея Шептицького. Аскольд Лозинський повідомив, що наступний з'їзд СКУ (західньої і східньої української діяспори) відбудеться у Варшаві в 2003 році.

Михайло Шпонтак

Відзначено 80-річчя УВУ

На святковій зустрічі (зліва): д-р Гельмут Лефлер, д-р Інґеборґ Гічкок з Бельгії, декан Іван Мигуль і д-р Леонід Рудницький.

МЮНХЕН. – У головній авдиторії Українського Вільного Університету 12 грудня 2001 року відбулося святкове закриття 80-го року від дня заснування цього навчального закладу.

Академічний вечір відкрив проф. д-р Леонід Рудницький, урядуючий ректор УВУ. У слові привіту д-р Л. Рудницький відзначив приятелів університету, подякував Вільній Державі Баварії за річні дотації та юридичне визнання, зазначив великий вклад фундацій – зокрема Фундації УВУ в США у розбудову університету.

Привіт від українського уряду висловив консул Василь Сердега. З вітанням виступив д-р Гансюрґен Дос, член німецького федерального парляменту, один з багатьох прихильників університету серед німецьких політичних кіл.

Доповідь „Перспективи в галузі освіти" виголосив проф. д-р Ганс Ґергард Штокінґер, голова комісії з питань освіти в Баварському парляменті. Проф. Г. Штокінґер, відданий приятель університету, передав особистий привіт від баварського міністра науки, мистецтва і наукових досліджень, почесного доктора УВУ Ганса Цегетмаєра. Академічний вечір закінчено традиційним „Gaudeamus igitur" та частуванням, яке приготовало Товариство приятелів УВУ в Мюнхені.

Український Вільний Університет діє безперервно від 1921 року. У ньому навчається багато студентів з України, Німеччини, Швайцарії, кол. Юґославії, Мадярщини, Польщі, Сполучених Штатів Америки і Канади.

УВУ відомий також як український культурний центр в Мюнхені. Україно- і німецькомовні імпрези, які відбуваються кожної середи, стали форумом зустрічей довкола української тематики. Публічні доповіді, концерти української клясичної музики, презентації книжок, мистецькі виставки, авторські вечори є важливим елементом українського життя в Німеччині.

Пресова служба УВУ

Наші надії більші, ніж наші сумніви

ЯРДВІЛЬ, Н. Дж. – Наш церковна громада 50 років тому почала, як і багато інших, з нічого. Самовіддані священики і парафіяльний провід, ентузіязм, працьовитість і жертвенність людей досягли чуда. На 13 акрах землі побудували церкву св. Юрія Переможця, величезну залю, школу, два помешкання та просторий будинок для священика. Зробили велику площу для паркування авт, насадили багато дерев, квітів. Поки все упорядкували, то й старість прийшла, а молодше покоління почало відходити. Закрався сумнів і жаль: для кого трудилися, кому це все передамо?

Останніх 10 років настоятелем парафії був о. прот. Іван Фатенко. З його приходом прийшли до церковного уряду нам на зміну 70-„плюс"-літнім – 50-60-літні. Їх мало, але вони завзяті, а голова парафії інж. Василь Дерека ставить інтереси парафії понад усе. Касир Валя Голл веде наші фінанси бездоганно. Парафія бере участь у різних допомогових акціях для України. 2 листопада на багатолюдному похороні 46-річного О. Кириченка було зібрано понад 1000 дол. для дітей Чорнобиля. Перед тим вислано 400 дол. та 13 пакунків одежі до села Колодяжного. Гроші були призначені на будову церкви. Зібрали 1,500 дол. на відбудову Свято-Успенського собору в Полтаві, висилали допомогу в Україну для дітей-калік, стипендії студентам. Багато пакунків одежі пішло на Закарпаття потерпілим від повені. Ми співпрацювали з відділом СУА в Трентоні, коли збирали гроші для України. Вислано понад 300 дол. до Червоного Хреста для потерпілих в Нью-Йорку.

Це спільна праця парафіяльного та сестрицького урядів. Головою Сестрицтва св. Ольги при церкві є невтомна Галина Ільченко. За її довголітню віддану працю вона отримала була грамоту від Патріярха Мстислава. Нещодавно Сестрицтво закупило новий престіл та інші церковні меблі. Їх посвячення 10 листопада 2001 року очолив Архиєпископ Антоній у сослуженні чотирьох священиків, семінариста та вівтарних хлопців. При цій нагоді підвищено о. Ів. Фатенка до чину протоєрея. Відтак відбувся урочистий обід, приготування якого очолила Ліда Дідок. Керує куховарами знавець кулінарії Григорій Посєва.

Протоєрей о. І. Фатенко виїхав до Фльориди, а нам консисторія прислала молодого священика о. Петра Левка. У нього дружина Марія, 2 доньки, зять і внучка. Уже під час першої Служби Божої, що її відправив о. Петро, його родина співала у хорі. Невеликий хор під керівництвом Інни Нікольонкіної співає дуже гарно. При церкві є й школа. Дітей навчають три професійні вчительки з України. Школа поповнюється дітьми новоприбулих батьків з України. Усі вищезгадані і господарі нашого хутора Олександер і Наталя Скорики та двоє їхніх синів-прислужників у церкві – з „четвертої хвилі". Дотепер 15 новоприбулих родин стали членами нашої парафії.

25 листопада парафія прощалася з о. прот. Ів. Фатенка та добродійкою Надею. Привітали його наступника о. Петра з добродійкою Марією та всю їхню родину. На святі було багато людей, гості з сусідньої парафії св. Тройці – о. протопресвітер Б. Желихівський з добродійкою Надею та о. ієромонах Святослав Ковалів. Про наші гаразди змістовно і дотепно говорив В. Дерека, а від Сестрицтва – Галина Ільченко. Вкінці виступили оо. Іван та Петро.

Бронислава Скорупська

Успішна акція під гаслом „Молочко, булочка та книжечка"

ДІТРОЙТ, Миш. – В суботу, 10 листопада 2001 року дітройтська Округа СУА влаштувала цілоденний бенефіс на користь школярів в Україні під гаслом „Молочко, булочка й книжечка". Він включав різдвяний базар, вечірні святкування, авкціони, цікаву розвагову програму.

Заздалегідь, ще весною, утворили Святковий комітет, котрий очолили голова Округи Наталія Гевко, почесна голова Округи Лідія Колодчин та екзекутивна голова Комітету Анна Мацілинська, 1-ша заступниця голови Округи СУА. Майже дев'ять місяців сорок дві членки СУА невтомно працювали, закликаючи наших громадян Дітройтської метрополії стати „ангелами-добродіями для малят в Україні". Збирали чи купували дарунки на авкціон, приймали картини та мистецькі експонати на „консайнмент". Оформили сто кошиків різноманітного товару, розіслали запрошення, видрукували каталог призів, визначили учасників до розвагової програми, видрукували програмку й додаткову брошуру про працю СУА для майбутніх членок.

Найбільший ентузіязм викликала „жива ліцитація". Д-р Роман Колодчин дуже вміло провадив авкціоном. Публіку зацікавили експонати, особливо картини Едварда Козака, Юрія Козака, Яреми Козака, Галини Цісарук, батік Христини Никорак, скляний вітраж Романа Ковча, вишивані подушки, рушники, вирізблені касети, ґердани, різдвяна вечеря на 8 осіб, лещетарські вакації, квитки на гокей, подорож до Торонто, повний гуцульський весільний одяг музейної вартости та, нарешті, підписане фото канадської гумористки Люби Гой. Імпреза мала цікаву програму з піснями, танцями, політичним гумором.

На закінчення голова Округи СУА сердечно подякувала всім, хто спричинився до такого надзвичайного успіху.

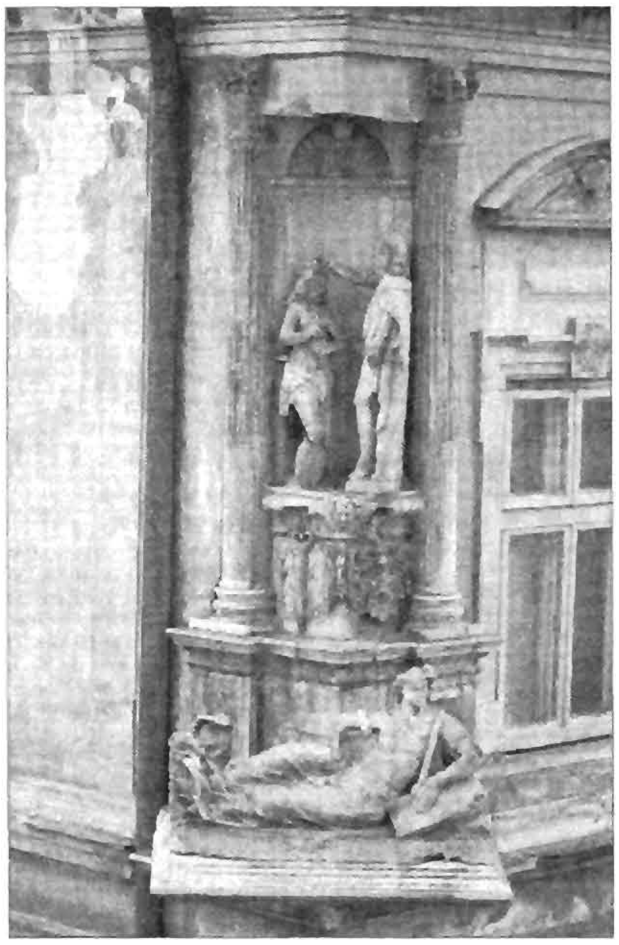
Під час тимчасової економічної кризи подаровані сніданки уможливлять наймолодшим школярам України енерґійно студіювати із подарованих українських книжечок. Управа дітройтської Округи СУА закликає жіноцтво околиці включитися в ряди СУА та допомогти в наступних спільних починах.

Ірина Прийма,
Марія Зарицька-Червійовська

Члени Організаційного комітету бенефісу „Молочко, булочка і книжечка".

Львів – вічне місто... якщо ми збережемо його

Скульптурна група „Хрещення Ісуса Христа“ на площі Ринок (кінець XVI ст.).

Дерев'яна скульптура „Голгофа“ на подвір'ї Вірменського собору (кінець XVII ст.).

ЛЬВІВ – єдине місто України, яке зберегло середньовічну плянувальну структуру центральної частини, має понад 2000 пам'яток архітектури, пов'язаних з історією заснування та розвитку міста і держави. Міжнародним визнанням унікальности Львова було внесення ансамблю історичної забудови центральної частини міста до списку Світової спадщини ЮНЕСКО.

У царині охорони і збереження пам'яток діють органи влади (загальнодержавної і місцевої), а також професійні реставраційні установи. Але є третя сторона у галузі пам'яткоохоронної діяльности, а саме – організована громадська ініціятива.

Фонд „Збереження історико-архітектурної спадщини Львова" – недержавна неприбуткова організація, створена у відповідь на ініціятиву ЮНЕСКО. Фонд організаційно сприяє проведенню заходів консервації та реставрації пам'яток чи їх елементів, визначення і аналізу чинників їх руйнування, а також, можливо й найголовніше, проведенню заходів із формування громадянської відповідальности за збереження історико-архітектурних пам'яток.

До зразків відмінної реставрації будинків та доречного використання об'єктів спадщини Львова належать: приміщення банку „Львів" (вул. Сербська, 1), будинок Львівського регіонального відділення митниці (вул. Костюшка, 1), ресторану „Віденська кав'ярня" (проспект Свободи, 12). У процесі реставрації – такі перлини львівської архітектури, як Палац Бандінеллі (пл. Ринок, 2) та палац Потоцьких (вул. Коперніка, 15).

Своїх інвесторів чекають чудові історичні пасажі Андріолі (пл. Ринок, 29), Миколяша (вул. Коперніка, 1), Гавсмана (проїзд Крива Липа) та спеціялізовані тематичні вернісажі перед Доміканським собором, у дворі Бернардинського монастиря, на площі Музейній. На свою реставрацію з болем чекають Каплиця Боїмів (пл. Катедральна, 1), будинок Страхового товариства „Дністер" (вул. Руська, 20), скульптурна група „Хрещення Ісуса Христа", що на будинку пл. Ринок, 23; ансамбль Вірменського собору та дерев'яна скульптурна група „Голгофа" у подвір'ї собору.

Однією з найскладніших проблем на сьогоднішній час є відновлення та консервація пам'яток. При відсутності або обмеженості необхідних фінансових ресурсів на проведення робіт з реставрації основним завданням стає безпосереднє запобігання руйнуванню цих об'єктів.

Дуже часто пам'ятки архітектури зазнають руйнації через неусвідомлення їх цінності, ужиткове використання елементів декору. Іноді можна побачити, як за ліпнину балкону прив'язують шнури для білизни. Чи інша реальність нашого життя: історичні мури заліплені плякатами різноманітного характеру. Ми самі повинні усвідомити, що можемо робити щось корисне, аби „перлиною Европи" могли милуватися наші діти і внуки. Звичайно, із середньої місячної платні будинок не відбудуєш і палац Бандінеллі до ладу не доведеш. Проте не вчепити „совєтську" алюмінієву клямку до старовинної брами чи не клеїти оголошення на живопис у під'їзді може собі дозволити кожен. Адже це наше місто, ми є його господарями і маємо дослухатися до його шепоту із глибини століть, а не по-варварськи жити миттєвими побутовими потребами.

У Львові дуже багато видань та виставок, в яких показувалось його краса та унікальність. Але жодного разу не акцентувалась увага, що Львів, як хворий, потребує допомоги. Через показ елементів декору, що нищаться, хочемо ще раз нагадати, яке наше місто гарне й що потрібно робити, аби його врятувати. Є дуже багато прекрасних речей, яких ми через свою зайнятість просто не бачимо.

Звернути увагу на це допомогла фотовиставка „Львів – руйнація духу, або місто, яке не хочемо помічати", організована Фондом у березні 2001 року в Палаці мистецтв.

8 січня 2002 року у приміщенні Національного музею у Львові відбулось відкриття акції із залучення мешканців Львова до участи у реставрації старовинних ікон середини XVII століття із збірки Національного музею у Львові. Ініціяторами акції виступили Національний музей у Львові, Благодійний фонд „Збереження історико-архітектурної спадщини Львова" та фірма „Рамар".

Ця акція є початком великого проєкту із реставрації ікон та видання каталогу ікон із збірки Національного музею. Збірка, яку ще на початку століття започаткував Митрополит Андрей Шептицький, сьогодні налічує близько 7 тисяч ікон і чекає на співчуття і „різдвяний подарунок" – благодійну пожертву на реставрацію.

Кошти від продажу картин іноді можуть визволити пророка нації з рабства. Чи зможуть такі ж кошти врятувати від загибелі пам'ятку? Не десь, а у Львові. Не якусь, а Каплицю Боїмів. 22 вересня 2001 року у Львові, в приміщенні Музею етнографії, відбувся благодійний авкціон творів мистецтва, організований Фондом. Метою авкціону був збір коштів на реставрацію каплиці Боїмів – унікальної пам'ятки пізнього Відродження. Художні твори, представлені на авкціон, подарували на заклик Фонду автори, колекціонери та організації. Особливістю цього авкціону стало те, що мистецькі твори не продавалися, а були дарунком благодійникам за їхній внесок на реставрацію каплиці. Завдяки цьому було залучено кошти на проведення обстеження та проєктних робіт з реставрації каплиці. Зараз продовжується збір коштів на реставрацію унікальної пам'ятки.

Місто Львів – неповторне, кохане, плекане князями, архітекторами, крамарями, промисловцями, художниками... Місто, де можна відчути як пахне історія. Є різні способи бачити місто. Можна переїздити автобусом від пам'ятки до пам'ятки, ставлячи „пташки" у путівнику. А можна блукати хитросплетінням вуличок, вдихаючи пахощі міста, разом із ракурсами та запахами, вбираючи у себе його неповторність.

Створений як батьківський подарунок улюбленому синові, Львів для кожного залишається дитячою казкою-спогадом. Є у Львові райони, що пахнуть бузком та липовим цвітом, де старі дерева пам'ятають „бабцю" Австрію. Саме там затишні вілли виглядають острівцями втраченої гармонії, живими арґументами реальности львівського міту. Вулички, де квітка ірису повторюється у ґратках, кахлях та на ґрядці, де екзотичні маґнолії та ґліцинії межують з вишнями та сливками, де самі назви відлунюють дитинством: Черешнева, Новий Світ, Костилівка...

Львів – наше місто. Віддаючи шану пишним пам'яткам, ми повинні відкривати все нові і нові завитки у кованих брамах та балконах, ходити в гості до квітів, що вразили нас в дитинстві, вишукувати у кахлях чи литві відбиток свого улюбленого модерну. А було й таке, що коли у 1527 році згоріла площа Ринок, з Італії викликали майстрів, і Львів став ще прекраснішим. З середньовічного міста він став містом ренесансним, містом Відродження.

Кожною своєю акцією намагається достукатися до львів'ян Благодійний фонд „Збереження історико-архітектурної спадщини Львова". Залучення коштів та відновлення архітектурної спадщини є важливою частиною діяльности фонду. Кожна акція просить: відкрий свій Львів, полюби його та не руйнуй.

Андрій Салюк

З печаттю Володимирового духу

Під час Святої Літургії.

ЧИКАҐО. – 11 листопада 2001 року парафіяни Українського Православного катедрального собору святого князя Володимира прийшли до свого храму на Архиєрейську Святу Літургію, щоб урочисто відзначити 85-ту річницю існування своєї парафії.

Навесні 1915 року група робітників-українців з Галичини та Лемківщини заснувала народну парафію Святої Трійці. Першим настоятелем став отець Григорій Хомицький. Новозаснована церква стала тим джерелом, з якого українське православ'я розтеклося по всьому американському континенті. У 1923 році приїхав з України Архиєпископ Іоан Теодорович. Саме йому Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ) Василь Липківський доручив очолити і розбудувати новопосталі у Північній Америці українські православні церкви. Церква Святої Трійці у 1925 році стала його першою катедрою. У 1937 році катедральний собор прийняв ім'я першохрестителя України – святого князя Володимира.

У 1945 році парафія перейшла до нових приміщень на вулиці Кортез та Оклей. Новопридбаний храм, який був колись лютеранською церквою, набрав вигляду українського православного храму. У 1949 році при парафії було відкрито недільну школу для дітей, яка діє донині як суботня українознавча школа. На початку 50-их років розпочався приплив нової хвилі еміграції. Чисельність громади зросла, парафіяльне життя пожвавішало. У 1954 році засновано єдину у США українську православну радіопрограму, яка і сьогодні виходить реґулярно в етер. Того ж року було освячено чудовий іконостас. А вже наступного року катедра стала власницею бібліотеки.

У 1956 році у катедральному храмі відбувся Собор єпископів Української Автокефальної Православної Церкви. У 1958 році у катедрі був висвячений на єпископа Владика О. Новицький, який пізніше став предстоятелем собору.

У 1972 році відбулася інтронізація Владики Константина на чикаґську катедру та довголітнє предстоятельство у соборі св. князя Володимира. Тепер Владика Константин – Митрополит Української Православної Церкви у США і діяспорі. Починаючи від 1965 року, при парафії виходить журнал „Хроніка", першим редактором якого був професор Мирослав Семчишин, дещо пізніше починає виходити „Інформаційний листок", з 1990-их роках з'являється журнал „Катедральне життя".

Урочисто катедра і чикаґський деканат відсвяткували 1000-ліття Хрещення України, в якому взяло участь все духовенство на чолі з Митрополитом Мстиславом. У 1989 році, коли почалося відродження УАПЦ в Україні, при соборі святого Володимира виник відділ „Комісії зв'язку з Україною", який постійно допомагав богословською літературою та коштами у розбудові незалежної Церкви в Україні. За дорученням Митрополита Мстислава та Церковної Ради Митрополії, у 1990 році розпочалися щотижневі трансляції радіопрограм в Україну. Делеґація катедри святого Володимира поїхала у 1991 році до Києва на інтронізацію першого Патріярха Київського і всієї України Мстислава І. З того часу катедра в міру сил і можливостей допомагає церковним і громадським організаціям України.

Під час цьогорічних урочистостей Святу Літургію Архиєрейським чином відправив Митрополит Константин в сослуженні Владики Всеволода, настоятеля собору о. Панкратія та численного духовенства. По закінченні Літургії відслужено Молебень за основоположників і парафіян цього храму. Своїм співом звеличав свято катедральний хор „Боян" під керівництвом Володимира Поповича.

Святкування продовжилося на ювілейному бенкеті, на якому голова парафіяльної управи інж. Святослав Личик сердечно привітав Митрополита Константина, Генерального консула України в Чикаго Бориса Базилевського, численних почесних гостей, працівників консульства, представників церков і організацій, парафіян катедрального собору.

Ведуча програмою Анна Кузик в короткому слові „З печаттю Володимирового Духу" звеличала покровителя храму – рівноапостольного князя Володимира. Гостей привітали учні українознавчої школи Славця Барановська та Семенко Міщенко. Вірш „Київ" продеклямувала студентка університету Таня Чайковська. Після молитви „Під твою милість прибігаєм", яку заспівав Богдан Косопуд, та молитви „Отче наш", виконаної церковним хором „Боян", Владика благословив трапезу.

По закінченні святкового обіду головне слово до присутніх виголосив Владика Всеволод на тему єдності Церкви.

Мистецьку програму вів Ярослав Загайзький. Під акомпаніямент Оксани Криштальської на сцені виступили співаки Богдан Косопуд, Василь Матвіїв та Олена Новик. На відзначення 85-ліття парафії була видана пропам'ятна ювілейна книжка, яку підготувала до друку Неоніла Личик. Не можна не згадати теплим словом членів ювілейного комітету – Надію Брюшенко, Раїсу Братків, Анну Кузик, Неонілу та Святослава Личиків, Тамару Тищенко та Оксану Чайковську, які підготували це величне свято та провели його на найвищому рівні.

Володимир Павелчак

Фото д-ра Патриції Вигінної

Отець Панкратій, голова управи інж. Святослав Личик і голова сестрицтва Надія Брюшенко вітають Митрополита Константина.

Наталя і Рабі Брюшенко, Таїса Мадден і Ганночка Маркевич дарують квіти Митрополитові Константинові.

УКРАЇНА І СВІТ

„Вітчизна наша з нами...”

Зліва: голова журі конкурсу Анатолій Студецький, голова Організаційного комітету конкурсу Марґарета Шпір, народний депутат України, віце-адмірал, перший головнокомандувач ВМС України Борис Кожин.

Тяжко погодитися з тим, що після десяти років існування незалежної України в одному з реґіонів – Криму українська мова викликає відкриту ворожість, а часом і агресію.

Найкраще, мабуть, описав ситуацію один з переможців нашого конкурсу, молодий поет, курсант Севастопольського Військово-морського інституту Сергій Рокитянський: „Прикро про це говорити, але Україні потрібно буде чимало часу, аби викорчувати із свідомости людей зневажливе ставлення до української мови, бо воно пустило дуже глибокі корені в людській ментальності, яка формується протягом не одного десятиліття”.

Саме зміна ментальности молодого покоління, підвищення національної свідомости – це мета діяльности Програми „Проєкт Крим” Канадського товариства приятелів України (КТПУ), відділ Торонто.

Програма включає стипендійну акцію, підтримку українських шкіл, акцію масової передплати українських періодичних видань, проведення Літературного конкурсу для кримських старшоклясників „Ми діти твої, Україно!” і т. д.

Минулого року ми звернули свою увагу на Севастопольський Військово-морський інститут. Цей вищий навчальний заклад вишколює майбутніх офіцерів української військової фльоти, але потрібно докласти ще багато зусиль, щоб ця морська академія стала українською не лише за назвою, але своєю суттю.

Ось що далі пише у своєму рефераті Сергій Рокитянський: „...Найгіршим є те, що ті офіцери та курсанти, які вільно володіють українською мовою, „розчиняються” в масі російськомовних. Адже не кожен може витримати сильний моральний тиск й відчувати себе білою гавою серед чорних круків”.

Щоб підтримати тих, хто не соромиться вживати українську мову в побуті, заохотити інших думати, писати державною мовою, виникла ідея провести конкурс рефератів на теми українознавства для студентів Севастопольського Військово-морського інституту (морської академії). Творцем цієї думки був заступник голови Торонтського відділу КТПУ, член Програми „Проєкт Крим” проф. Юрій Даревич. Назва конкурсу – „Ми є. Були. І будем ми. Вітчизна наша з нами” (Іван Багряний).

Праця над рефератами змусила кожного учасника конкурсу глибоко задуматися над вибраною темою. Назву лише кілька тем нагороджених рефератів для прикладу: „Український народ: здобутки та втрати на шляху до незалежности”, „Чорнобиль б'є на сполох”, „В нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи”, „Йдучи Шевченківськими стежками”, „Українська мова в системі культурних цінностей та шляхи її впровадження у військових колективах”, „Українська мова – національна мова українського народу, державна на території України”.

Небуденною подією стало свято вручення нагород переможцям конкурсу. На наше запрошення прибув із Києва народний депутат України, перший головнокомандувач Військово-Морських Сил України віце-адмірал Борис Кожин.

І ось чудовим соняшним ранком 29 червня 2001 року на головній площі Інституту вишикувалися курсанти, викладачі-офіцери, були присутні працівники Штабу ВМС України, численні кореспонденти, представники українських громадських організацій.

Спочатку було зачитано наказ про проведення та підсумки конкурсу, потім пролунали короткі промови, тоді я мала приємність вручити грамоти і грошові премії студентам-переможцям, а також подяки тим, хто причинився до надзвичайного успіху цієї акції. Адмірал Кожин закінчив своє палке вітання до курсантів вигуком „Слава Україні!” І гримнуло над площею тричі – „Слава! Слава! Слава!”. Завершилося шикування урочистою парадою з оркестрою.

Статті про цю подію опублікували газети „Дзвін Севастополя” (Севастополь), „Кримська світлиця” (Симферополь), „Народна армія” (Київ), „Українське слово” (Київ), „Рух” (Київ), навіть неприхильна до всього українського російськомовна „Севастопольская ґазета” вмістила статтю з фотографією про конкурс. А в севастопольській газеті „Флот України” з'явилося повідомлення про проведення конкурсу під назвою „Канадці допомагають українцям вивчати рідну мову”.

Радіорепортаж та інтерв'ю з головою Організаційного комітету конкурсу прозвучали по Севастопольському та всекримському радіо. Теле-радіоцентр „Бриз” показав репортаж, присвячений конкурсові та святу вручення нагород курсантам-переможцям конкурсу.

Я привезла з Севастополя статті про конкурс у пресі, безліч знимок, подяки від керівництва Військово-Морського інституту, грамоти для спонзора – ССУК, Тандер Бей, та організаторів – управи УТПУ, Торонто, а також кілька кращих рефератів курсантів-учасників конкурсу. Всі ці документи переконливо свідчать про неабиякий успіх акції канадських українців в Криму!

Подяка належить спонзорам. Уже другий рік управа Суспільної служби українців Канади в Тендер Бей плідно співпрацює з Програмою „Проєкт Крим” КТПУ, Торонто. Особливої вдячности заслуговує Олекса Петришин, довголітній секретар, скарбник та колишній голова Суспільної служби в Тандер Бей.

Закликаємо вас, шановні читачі, приєднатися до нашої діяльности та підтримати Програму „Проєкт Крим” КТПУ, висилаючи ваші пожертви (даємо посвідки для звільнення від податку) на адресу: Project Crimea, CFU, 620 Spadina Avenue, Toronto, ON, M5S 2H4.

Хочу закінчити словами підполковника Володимира Бова, журналіста із Севастополя, який написав про наш конкурс: „Спасибі канадцям, що вчать нас любити рідну мову й Україну!”.

Маргарета Шпір,
координатор програми
„Проєкт Крим”, член дирекції
КТПУ, Торонто

Десять причин пишатися Україною

Київська газета „День" у своєму першому числі цього року передрукувала з часопису „The Ukrainain" (Pickard and Co. Ltd) цікавий, дещо й гротескний, але досить спостережливий погляд на сучасну Україну й українців англійця Мартіна Нанна. Пропонуємо це спостереження чужинця нашим читачам.

Перед тим, як ви прочитаєте цю статтю, застосуйте до себе такий тест. Візьміть чистий аркуш паперу і з одного боку напишіть десять неґативних аспектів життя в Україні, а з іншого боку – десять позитивних. Маю підстави думати, у вас не виникне жодних труднощів із неґативами. А щодо позитивів – сумніваюсь, що багато хто з вас визначить їх хоча б понад п'ять чи шість.

Ви запитаєте – чому? Справедливо можна звинуватити ЗМІ в ідеологічному впливові на нашу свідомість – це саме ЗМІ привчили нас запам'ятовувати тільки неґативи – вони майже нічого іншого нам не подають. Перегляньте новини Сі-Ен-Ен або Бі-Бі-Сі, і ви впевнитеся – 24 години на добу йде потік інформації про тероризм, війни, злочини, дефолти, банкрутства. Хто з нас не відстежував справу Ґонґадзе або етапи „касетного скандалу"? Хто не смакував скандали, пов'язані з провідними політиками? Чи ми справді любимо неґативні новини, чи тільки так „виховані" засобами масової інформації? Я вірю в останнє. Запитайте себе, коли ви востаннє читали справді позитивну інформацію в пресі або дивилися на щось гарне на телебаченні? Погані політичні новини, стихійні лиха та інші людські негаразди – це привід для ефектних гострих заголовків, а значить – і для успішного розпродажу часописів. Їм це вигідно, але що нам робити?

Психологи стверджують, що якщо неможливо змінити ситуацію, вирішити ту чи іншу болючу проблему, то треба змінити своє ставлення до неї. Отож, я роблю персональну спробу змінити ставлення до нинішнього життя в Україні, бо впевнений, що є, принаймні, десять вагомих підстав пишатися Україною. Для початку давайте згадаємо щось очевидне, таке, що неможливо спростувати. Таким є, наприклад, факт, що українські жінки є одними з найгарніших і найелеґантніших у світі. А що ще? І що вважати позитивом? Думаю, що такими є ті явища або чинники, які мають позитивний вплив на усе населення, а не лише на якусь його частину.

Коли я вперше приїхав в Україну, середня щомісячна зарплата була меншою, ніж те, що я міг заробити в Лондоні за годину. Що змінилося з того часу? Приватні підприємства встановили пристойну платню за кваліфіковану працю, нові галузі промисловости створили нові потреби, на їхній основі вже виробилися нові стандарти життя і праці для тих, хто здатний і бажає рухатися вперед.

Перший позитив, таким чином, полягає в тому, що сьогодні багато українців, зокрема молодих, взяли своє життя під власну контролю. А що може бути кращим за це? І не треба забувати, за яких умов працювали їхні батьки й діди. Цю обставину – велику нерівність заробітків молодших і старших членів сім'ї – дехто може оцінити неґативно. Навряд, однак, що ситуацію, в якій син заробляє вдесятеро більше, ніж його батько, хтось дійсно вважатиме серйозним неґативом. Тепер люди мають право вибирати собі роботу, взагалі – життєву позицію; в результаті маємо **другий** позитив – загальне пожвавлення економіки в країні.

Важко заперечувати, що сьогодні Україна – в русі. Промислове виробництво щорічно зростає суттєво. Циніки, правда, скажуть: якщо відправною точкою є дно, то чого ж іще можна очікувати? Я не згоден, бо Україна ніколи не була на дні. Навіть тоді, коли офіційно економіка перебувала в жахливому спаді, багато українців робили те, що було необхідно робити. Офіційно це називалося „тіньовою економікою". Та це було тільки здоровим людським інстинктом виживання. Бо коли в тебе є голодні роти, які треба годувати, то ти робиш те, що можеш. І відтак другим позитивом я можу назвати те, що, пройшовши „школу тіньової економіки", багато хто вивчив основи торгівлі та сучасного підприємництва.

Тіньову економіку можна вважати підвалинами нинішнього економічного зростання, вражаючі показники якого аж ніяк не є наслідком міжнародних інвестицій, а лише результатом успішної діяльности українських підприємств. Деякі методи і практика спочатку були дещо „божевільними", але нам усім треба якось вчитися. Інтенсивність розвитку економіки в Україні одна з найвищих в Европі. І ось мій **третій** позитив: українська промисловість довела, що може бути успішною, незважаючи на всі бюрократичні перешкоди.

Варто завжди пам'ятати, що Україна не може одного чудового ранку прокинутися іншою, ніж була до того. Гадаю, що корінь успіху лежить у поєднанні 1) можливостей, 2) необхідности та 3) здатности цю необхідність здійснити. Можливості з'явилися завдяки розпаду Союзу, необхідність – внаслідок потреби вижити, але здатність до здійснення була наявною завжди. Просто раніше вона використовувалася в іншому напрямку.

Я працював у різних частинах світу, але за все своє життя не зустрічав таких високоосвічених людей, як в Україні. Вперше я приїхав до Києва 1992 року аби започаткувати програму суспільної освіти. У нашій групі було 80 осіб, з них 22 – доктори наук; зокрема адвокат мала два докторські ступені, хоча їй було тільки 32 роки! В Україні академічна освіта – не виняток, як на Заході, це, скоріше, спосіб життя. Одна молода пані, котра у 18 років прийшла у нашу компанію секретарем, знала три мови, а сьогодні, через шість років, вона стала менеджером із маркетингу одного з великих міжнародних інвесторів. Вона досягла цього наполегливою працею, здібностями і цілеспрямованістю. Тому **четвертим** позитивом я вважаю те, що чимало українців зуміли використати свої академічні знання у підприємницькій діяльності.

Більшість того, що я знаю з російської та української мови, я вивчив, насолоджуючись тривалими бесідами з Державною автовою інспекцією на дорогах. Її працівники, очевидно, вважають, що жовті номери на авто – це ліцензія на друкування грошей. Відтак мій **п'ятий** позитив – скасування практики стягування грошових кар безпосередньо на дорогах. Гарна робота, хлопці, – водіння машини знову стало приємністю!

Позитив **шостий** адресований матері-природі та українському селу. Тут я мушу зробити невеличкий відступ. Англійська система харчового постачання заснована на тому, що для задоволення існуючого попиту ввозяться продукти з усього світу. В будь-який день року ви можете купити полуниці, малину, персики, ананаси тощо. Але більшість із них цілком позбавлені смаку. До мого приїзду в Україну я майже забув, як смакує свіжа полуниця. Мені подобається **сезонність вирощуваних на городі овочів та фруктів**. І нехай вони продаються недостатньо сортованими, вимитими й запакованими у пластик, якщо їхній смак цілком органічний! А ціни! Вони в багато разів нижчі, ніж в Лондоні. Ні, Україна таки рай для тих, хто цінує хорошу їжу!

Сьомий позитив – заслуга українських пивоварів. Моя родина тримала англійський паб, де продавалося справжнє англійське пиво, і ми часто вигравали нагороди за найкраще пиво в реґіоні. То було справжнє пиво, у дерев'яних барелях. Ви можете собі уявити мій жах, коли я вперше спробував російське пиво в готелі „Інтурист" у Москві 1986 року. Воно було гидке, старе, зіпсоване і нагадувало оцет. І минуло п'ять років, перш ніж я знову наважився спробувати українське пиво. Сьогодні я тільки його й п'ю – я спокійно можу піти в бар і насолодитися кухлем.

Для визначення наступного, восьмого позитиву треба повернутися до серйозних речей. Якщо подивитися на новітню історію пострадянських країн, картина виявиться невеселою. Суспільні заворушення на Кавказі, повномасштабна війна в Чечні, на вулицях Москви танки стріляють в будинок парламенту, диктатура в Білорусі, релігійні конфлікти у середньоазіятських країнах. Через цей період Україна пройшла відносно мирно. Якось я запитав тодішнього віце-прем'єр-міністра, чи очікував він заворушень на Донбасі після протестів шахтарів. Його відповідь містила глибинний погляд на психологію українців. Він сказав, що українці давно збагнули, що встрявати у розбрат – це марна трата часу, і що **в** період загострення суперечок краще йти додому і варити борщ. Це значно корисніше, ніж підігрівати пристрасті.

За час мого перебування в статусі гостя в Україні я прийшов до розуміння того, що минуле тут залишило страшні рубці. Але вони багато чого навчили людей. За 28 років (з 1917 го по 1945-ий) загинули 22 мільйони українців, що залишає позаду масштаб Голокосту. Але де розуміння з боку світової спільноти? Якби Україна отримувала допомогу, порівняльну з тою, яку дістає Ізраїль, то життя на цій землі було б зовсім іншим. Тому **восьмий** позитив – люди цієї країни. Вони подолали найтяжчі з будь-коли ходжених шляхів і навчилися жити з бідою. Україна пережила страшні часи, але сьогодні це одна з найстабільніших держав колишнього Союзу, чим, безперечно, треба завдячувати її народові.

Можливо, за те, що я скажу зараз, мене депортують, але я вважаю, що одним із найважливіших надбань кількох останніх років є те, що до влади приходять, зрештою, професійні політики. Колись я чув, як український уряд висміювали за те, що його проєкти завжди перевищують можливості. Мабуть, раніше це було слушне звинувачення, оскільки політиків, реально здатних щось зробити і водночас соціяльно орієнтованих, було дуже мало. Цей вакуум дав хід політиці грошей, коли кілька багатіїв купили владу, а потім використовували своє багатство, щоб міцно тримати її в своїх руках. На жаль, така ситуація, до певної міри, зберігається й тепер. Це серйозна підстава для звинувачення України в тому, що її демократія не зовсім „повноцінна".

Нині, однак, набирають сили політики, які готові використати свій досвід на благо нації. Тому **дев'ятий** позитив – це надія, що український електорат обере того, хто прагне добробуту народові, а не власній кишені.

Десятий позитив — сам Київ, найкраще місце для життя на теренах СНД. Кияни, ви навіть не усвідомлюєте, які ви щасливі! Хоча б такий невеличкий приклад — у Лондоні середня швидкість пересування по місту на авті становить 6 кілометрів за годину, тоді як у Києві десять авт в одному ряді вже вважається проблемою!

Отож я виклав десять вагомих підстав для оптимізму, хоча з легкістю назвав би й двадцять. Так, я оптиміст, я вірю в Україну, й понад усе я вірю в здатність цього прекрасного народу подолати труднощі сьогодення, скористатися новими реальними можливостями досягти процвітання. Це у його силах. Усе залежить від того, як сприймати труднощі.

З Новим Роком вас усіх!

Київ – Лондон

Міжнародна комісія у справі Георгія Ґонґадзе - юридичний прецедент у боротьбі з тероризмом

Мирослава Ґонґадзе

Про потребу міжнародного розслідування у справі вбивства 16 вересня 2000 року в Україні незалежного журналіста Георгія Ґонґадзе заговорили давно. Але після терористичних акцій 11 вересня у Сполучених Штатах політики та лідери демократичих держав постали перед необхідністю усвідомити, що сучасний світ потребує об'єднання зусиль у боротьбі зі злочинністю, чи то йдеться про глобальні терористичні акти, чи про окремі злочини в окремих державах.

Міжнародний тероризм є породження безкарності за кожен окремий злочин, адже кожна конкретна безкарність веде до глобальної безкарності. Міжнародне розслідування гучних вбивств, особливо тих, що стосуються журналістів та політиків, може дати багато відповідей у розслідуванні організованої злочинности і корупції у всьому світі, а відповідно і розкритті міжнародних злочинних та терористичних угрупувань.

Перші спроби звернень до міжнародних організацій та експертів у справі гучного вбивства українського журналіста Г. Ґонґадзе були вже на початку 2001 року.

Безсилі протидіяти тискові рідних, колег, багатотисячним протестам громадськости, правоохоронні органи України змушені були звернутись за такою допомогою до експертів спочатку Російської Федерації, а потім і ФБР. І це були чи не єдині результативні кроки правоохоронних органів України у розслідуванні вбивства журналіста.

Тіло без голови, яке було знайдене поблизу містечка Таращі і з вини правоохоронних органів пролежало в сільському морзі без холодильника десять днів, в результаті експертизи ФБР остаточно було ідентифіковане як тіло Георгія Ґонґадзе.

Такі успішні кроки у співпраці з міжнародними експертами мали підштовхнути правоохоронні органи України до подальшої співпраці. Та, вірогідно, остерігаючись непрогнозованих результатів у розслідуванні і не бажаючи допускати до матеріялів справи міжнародних фахівців, Генеральна прокуратура вирішила співпрацю з міжнародними експертами на цьому етапі зупинити. Правоохоронні органи продовжували ігнорувати вимоги потерпілих, маніпулюючи нормами права. Від того часу, з квітня 2001 року, розслідування злочину, у причетності до якого підозрюється Президент України Леонід Кучма і його оточення, не принесло жодного результату.

Відсутність результативного розслідування, не спростовані звинувачення найвищих посадових осіб України у корупції та вбивствах, їхня безкарність провокували подальше застосування практики погроз та нападів на журналістів. І вже літо 2001 року принесло нове гучне вбивство журналіста.

У Донецьку, на сході України, від жорстокого побиття бейзбольними кийками помер директор телекомпанії ТОР Ігор Александров. І хоча слідчі органи України , намагаючись перед міжнародною спільнотою довести свою ефективність, закінчили попереднє слідство у цій справі з версією „випадкове вбивство", його син Олексій Александров у відкритому листі заявив, що він не вірить у випадкове вбивство свого батька. Сумніви щодо версії випадкового вбивства Ігоря Александрова також висловила у своєму звіті незалежна група журналістів , що з'ясовувала обставини цього злочину під егідою організації „Репортери без кордонів".

Жахливі порушення прав людини, утиски свободи слова та маніпуляції владою в Україні підштовхнули Парламентську Асамблею Ради Европи , членом якої Україна є з 1995 року, звернути сейозну увагу на Україну. 27 вересня 2001 року, ПАРЕ, яка ще на весні 2001 року погрожувала Україні виключенням з Ради Европи, прийняла резолюцію у якій говориться:

„Закликати правоохоронні органи України, при необхідності, організувати нове міжнародне розслідування у справі вбивства Георгія Ґонґадзе і звернутися до країн членів Ради Европи, запропонувати для включення до складу міжнародної комісії з розслідування своїх експертів та слідчих." Ідею створення такої міжнародної комісії підтримало ОБСЕ та американська делеґація при ОБСЕ, про що було заявлено на черговій сесії ОБСЕ у Варшаві у вересні 2001 року.

Міжнародні організації постали перед проблемою пошуків нових форм дієвої міжнародної політики. Рада Европи та ОБСЕ підтримкою ідеї та створенням міжнародної комісії з розслідування вбивства незалежного журналіста Георгія Ґонґадзе вже демонструють ефективну співпрацю.

Мирослава Ґонґадзе на засіданні Ради Европи.

11 грудня 2001 року засідання Комітету Міністрів Ради Европи заслухало звіт про хід розслідування злочинів проти журналістів в Україні постійного представника України при Раді Европи і розглянуло можливість створення міжнародної комісії з розслідування вбивства Георгія Ґонґадзе. Проблема полягає лише у тому, що ратифікація резолюції Ради Европи можлива лише на основі консенсусу . Поведінка представників різних держав при голосуванні з цього питання і те, чи сприятиме Україна діяльності такої комісії з розслідування продемонструє реальне бажання розслідувати даний злочин. В кінці 2001 року Верховна Рада України заслухала доповідь голови парляментської слідчої комісії з розслідування вбивства Георгія Ґонґадзе, Ігоря Александрова та інших гучних злочинів проти журналістів та політиків. Голова комісії Олександер Жир повідомив про протидію української прокуратури у розслідуванні цих злочинів та підтвердив необхідність звернення до міжнародних організацій.

Адже зрозуміло, що створення міжнародної комісії з розслідування окремого злочину на території окремої держави, в даному випадку України, може стати серйозним прецедентом у розслідуванні злочинів в інших державах.

Хасиди в Умані

Малюнок з поштового конверта в пам'ять цадика Нахмана.

У перші роки незалежної України тишу провінційного міста Умані порушили юрби чоловіків у чорному ритуальному одязі з дивовижними бородами. Вони прибули з багатьох країн світу, щоб у дні єврейського церковного Нового року помолитися на могилі одного з засновників хасидства-брацлавського цадика Нахмана. Ніхто з гостей не знав української чи російської мов, тому й не міг пояснити уманцям, про що, власне, йдеться. Місцева преса не відразу сприйняла нове явище, тому були публікації, не завжди прихильні до хасидів. В часі першої візити гостей відчувалась розгубленість міської влади, а також спритність комерційних ділків, які наобіцяли оранізаторам хасидської прощі високоякісне обслуговування, але обмежилися тільки тим, що узяли з них гроші. Городяни збагнули, що хасиди платять доля рами і негайно виставили біля своїх дворів столики з нехитрим крамом – хутряними шапками, народними виробами.

Відвідання Умані вимагало тоді від шанувальників Нахмана неабиякої витримки і терпіння. Але зате вони могли помолитися над його могилою і відвідати парк „Софіївка", в якому дихав цілющим повітрям хворий на сухоти Нахман. Щоправда, за комуністичних часів на старому єврейському цвинтарі встигли спорудити багатоповерхові житлові будинки, але біля одного з них було виділене місце, де, можливо, була могила Нахмана.

Минули роки, потік хасидів не зменшився. Всесвітня рада брацлавських хасидів подбала про кошти, за які в Умані, на схилах гори Турок, спорудили великий готель й узялися будувати синагогу, здатну вмістити 5 тисяч віруючих, зводити пантеон на місці поховання Нахмана. Під майбутню синагогу було відведено 25 дворів, а відселеним родинам надано помешкання.

Минулої осені, на 13 вересня, Умань очікувала 10 тисяч гостей з 26 країн світу. Приїхало на тисячу осіб менше, тому що трагічні події в Нью-Йорку перешкодили у подорожі хасидам цього міста. В Умані був зосереджений зведений загін міліції з 200 осіб, до якого увійшли також поліціянти з Ізраїлю Лев Ерліхман і Майкл Зінґерман, які раніше жили в СССР і знали російську мову. Ще до приїзду хасидів міліція розпочала роботу: було виявлено кілька викрадених авт, вилучено 22 незареєстрованих рушниці, затримано 76 нетверезих водіїв. Це стало пересторогою для інших.

Мешканців попередили про певні обмеження – не скрізь можна буде проїхати автом, а до будинків, у яких власники помешкань передали свої житла у тимчасове користування гостям, можна буде увійти лише з пред'явленням пашпортів. До синагоги і пантеону не можна входити з пакунками чи торбами. Гостям теж було висловлено поради щодо поведінки у незнайомій їм ситуації.

І ось настали дні свят. Біля могили зазвучали голосні молитви. Поблизу, ставши у коло й узявшись за руки, хасиди зі співом виконували обрядовий танець. Ще далі підприємливі уманці провадили торгівлю, пропонуючи гостям місцеві товари, а гості у свою чергу продавали кошерну їжу, плакати, авдіокасети, книжки. Багато уманців дістали з комор візки і заходилися за платню перевозити валізи хасидів від автобуса до готелю і навпаки.

Минулий вересень минув в Умані без якихось негараздів, і коли посадник міста Юрій Бодров запропонував представникові хасидів І. Ліфшицю висловити можливі претензії, той відповів:

– Слава Богу, що ми дожили до такого часу в Україні, коли в цьому пляні нам нічого сказати. Дякуємо!

Л. Хмельковський

Комерсанти...

(Закінчення зі стор. 1)

так називається стан духовної одержимости, влади над людиною злого духу. Нині порчею уражено все російське суспільство і навіть та його ділянка, де, здавалося б, її повинні виморожувати – Російська Православна Церква.

Офіційно РПЦ повідомляє, що річний бюджет Московської патріярхії не перевищує 2 мільйонів дол. Одначе тільки від масового отруєння населення Росії нікотиною – продажу цигарок, які патріярхія має право ввозити без мита – відділ зовнішніх церковних взаємин РПЦ щороку отримує 100 мільйонів дол. Лише один Ніколо-Угрешський монастир, що перебуває під прямим патронатом Патріярха Алексія II, від споювання населення „зеленим змієм" – реалізації алкогольних напоїв, які патріярхія також ввозить без мита – має 350 мільйонів дол. чистого прибутку. Факт торгівлі подібною „гуманітарною допомогою" (так називаються цигарки й горілка в митних деклараціях Московської патріярхії) тютюново-горілчаними митрополитами офіційно підтверджено Генеральною прокуратурою Росії. Тютюн становить 42 відсотки від усієї „гуманітарної допомоги", яку РПЦ одержує з-за кордону. Через підставні фірми він надходить на склади РПЦ, а потім з величезною націнкою продається.

Лише через акціонерне об'єднання „Міжнародне економічне співробітництво", в якому Московська патріярхія – основний засновник, РПЦ за рік отримує 2 мільярди (!) дол. чистого прибутку. А скільки виручено від торгівлі золотом й діямантами, чим дуже активно й давно також займається Московська патріярхія?! Сьогодні деякі священики РПЦ відкрито гендлюють золотом. А Патріарх Алексій II відслужив навіть разом з якутським шаманом, аби отримати свою частку в золотоалмазному бізнесі, спільну службу. Цікаво, якому Богові при цьому молився Патріярх?

Нехтуючи будь-якими православними канонами, патріярхія бере участь у глитайстві, отримуючи прибутки від комерційних банків. Так званий християнський банк, наприклад, прикриваючись участю Церкви, фактично пограбував віруючих вкладників – здебільша нужденних пенсіонерів – через не раз випробуваний канал – фінансову піраміду. Так само діють й такі фінансові структури РПЦ, як банк „Пересвєт" та банк Христа Спасителя. До речі, подумайте над словосполученням „банк Христа Спасителя". Його засновники напевне ж ніколи не брали до рук Біблії, інакше б знали, що Христу належать слова: „Важко багатому увійти в Царство Небесне…"

Неможливо коротко розповісти про пограбування населення Росії під час будівництва в Москві так званого храму Христа Спасителя. Тоді вкрали не мільйони, а мільярди долярів! Через цей символ „нових росіян", до речі, було призупинено розширення московського метро, без чого задихається транспортна інфраструктура Москви. Символічно, що останній собор РПЦ провели саме в цьому храмі. Хоч храмом назвати це кубло гріходіїв не повертається язик. До того попереднього справжнього храму, який висадили в повітря більшовики, він не має жодного стосунку. Це пародія на ту церкву. Коли в центрі міста майже не залишилося мешканців, коли немає коштів бодай законсервувати справді старовинні церкви, які руйнуються на наших очах, коли тисячі бабусь-черниць по всій Росії збирають милостиню на ремонт храмів, в Москві задля задоволення політичних амбіцій мера, вперше в історії Росії, під виглядом церкви зводять бетонного монстра і кажуть, що це знак покаяння. Але хто покаявся?! Натомість, ця бетонна новобудова стала знаком зовсім інших явищ. Під вівтарем, під місцем для молитов тут споруджено гараж на 600 місць, де місця для паркування здаються за валюту, причому за „благодатне освячення" кожного „мерседеса" чи „BMW" беруть особливу націнку. Там же, під святинями, розмістилися ресторани, сауна, душові павільйони, бізнес-центр. З гаражу на відпочинок від земних справ „нових росіян" піднімають спеціяльні лифти, які обійшлися російському народові в 1,3 мільйона дол. Найдорожчий з них піднімає особливо поважних персон безпосередньо до вівтаря. Чи не нагадує цей храм торжище, з якого Христос батогом виганяв колись гендлярів ?!

Я глибоко віруюча людина. Причому православний віруючий, хоч і вважаю, що сучасне православ'я переживає глибоку духовну кризу. Я часто запитую себе: як може людина, яка одягнула на себе рясу й дала обітницю Богові, так явно переступати через Його заповіді? Як може вона так безсовісно зраджувати Богу, плюючи не тільки на релігійні, але й просто на людські принципи? Й знаходжу відповідь: ні Патріярх Алексій, ні його почт ніколи не були духовними наставниками людей. Це циничні, позбавлені сумління люди, котрі використали й продовжують використовувати Церкву для розкішного земного життя. Вони ніколи не були віруючими, їхня мета – матеріяльні цінності й тілесні задоволення. В бутність свою депутатом Держдуми я використав свій мандат, щоб багато й плідно попрацювати в архівах. В тому числі і в архіві колишнього КДБ СРСР. У звітах КДБ Естонської РСР московському центрові я знайшов доповідну записку про кагебістську діяльність Олексія Михайловича Ридігера (нинішнього Патріарха Алексія II), який мав агентурне псевдо „Дроздов". Ось що в ній написано:

„Агент Дроздов (Олексій Михайлович Ридігер), 1929 року народження, священик Православної Церкви, освіта вища, кадидат богословських наук, досконало володіє російською, естонською й трохи німецькою мовами. Завербований 28 лютого 1958 року для виявлення й розробки антирадянських елементів з числа православного духовенства, де він має зв'язки, що становлять для органів КДБ оперативний інтерес. При вербовці враховувалося в майбутньому висування його через наявні у нас можливості на посаду єпископа Таллінського й Естонського. За час співпраці з органами Дроздов зарекомендував себе з позитивної сторони, в явках акуратний, енергійний й комунікабельний. До виконання наших завдань ставиться з великим бажанням їх виконати й вже надав нам низку цінних матеріялів. Зокрема на священика Повєдського. Після закріплення аґента на практичній роботі з органами держбезпеки в конкретних агентурних розробках маємо намір використати його під час відрядждень по церковній лінії до капіталістичних держав..."

Ось такий це батюшка. В 1974 році він назвав „гуманною акцією радянського уряду" незаконний арешт, позбавлення громадянства й вигнання з країни письменника Олександра Солженіцина. В тому ж році Ридігер, прагнучи догодити режимові, наполіг на введенні нових „богословських" курсів лекцій в духовних семінаріях. Ось назви лише деяких з них: „В.І.Ленін й культурна революція", „Комуністична мораль про відношення до праці й соціалістичної власності", „Виховання нової людини – найважливіше завдання комуністичного будівництва". Думаю досить прикладів, щоб переконатися, хто сьогодні керує Московською патріярхією й що творять вони за лаштунками вівтарів.

Колись давно преподобний Серафим Саровський, перебуваючи в дусі Божому, залишив нащадкам пророцтво, що настане на землі російській час, коли архиєреї відійдуть від чистоти православ'я й будуть прикриватися Богом, але серця їхні будуть дуже далеко від Нього. Пророцтво це, на превеликий жаль, давно здійснилося.

Записав **Валентин Лабунський**

Санкції США...

(Закінчення зі стор. 1)

ще раз наголосив, що у ситуації, яка склалась, йдеться не лише про економічні збитки України, а й про її авторитет, можливість створювати рівноправні прозорі умови для конкуренції, а також надійний захист інтелектуальної власности.

УНІАН

* * *

Керівник Торговельно-економічної місії при Посольстві України в США Ярослав Войтко нагадав, що з 23 січня, якщо Верховна Рада не ухвалить відповідний закон, почнуть діяти торговельні санкції США проти України. Втрати американський ринок для України було б, м'яко кажучи, нерозумно. Пропонуємо інтерв'ю Ярослава Войтка.

– Що на практиці означатиме запровадження Сполученими Штатами економічних санкцій щодо України?

– У першу чергу, відбудеться зменшення українського експорту до США, зокрема алюмінію, взуття та деякої іншої продукції. Якщо на згадані товари буде запроваджене стовідсоткове імпортне мито, то, зрозуміло, що це відіб'ється і на нинішніх обсягах ввізної з України продукції до США. Товари просто стануть удвічі дорожчими, ніж тепер. Щодо політичного діялогу між державами – питання санкцій перебуває в полі зору і Ради з національної безпеки США, і Державного департаменту. Тобто воно лежить не тільки в площині торговельно-економічних взаємин. Проте я не думаю, що запровадження санкцій, яке має відбутися 23 січня, негативно позначиться на політичних контактах між державами.

– Можливо, економічні санкції США – це просто привід, за яким стоять американські бізнес-інтереси (зокрема в металюрґійній сфері)?

– Я б не став так формулювати запитання, тому що запровадження подібних санкцій передбачене торговельним законодавством США. Україна – не перша держава, до якої їх запроваджують. Американці змушені вдаватися до таких кроків, якщо бачать, що вичерпані інші механізми вирішення проблеми. А в Україні, на жаль, справді відбувається неліцензоване виробництво оптичних носіїв інформації (компакт-дисків, відеопродукції).

– Яких збитків коштуватимуть Україні санкції?

– Близько 75 млн. долярів. Було опубліковано список товарів із 23 позицій, які не зможуть бути імпортовані до США з України. Санкції вдарять по кольоровій металюрґії, виробництву взуття, інертних газів тощо. Постраждають люди, які не мають жодного відношення до авдіо-піратства.

– Чи американські санкції мають постійний характер?

– Якщо зникне проблема, то відпаде необхідність і в санкціонуванні.

Сергій Солодкий, „День"

Видано нові томи „Літопису УПА"

ТОРОНТО. – Видавництво „Літопис УПА" в Канаді видало наступні томи матеріялів з історії УПА. Том ч. 33, „Тактичний відтинок УПА „Лемко". Лемківщина і Перемищина (документи і матеріяли)", складається з шести розділів, які передають різні аспекти діяльности цього Тактичного відтинку (ТВ). У книзі подано історію т. зв. „Лемківського" куреня, оперативні звіти командира ТВ „Лемко", поодиноких відділів, що діяли на терені цього ТВ, деякі накази, інструкції, вказівки, листування командирів, спогад командира підвідділу Михайла Озимка („Залізняка") про рейд відділу „Громенка" у Словаччині, та документи про вишколи підстаршини УПА. Книга у твердій обкладинці, 899 сторінок, з фотографіями, іменним та географічним покажчиками, вступною статтею та резюме англійською мовою. Фундатором цього тому був бл. п. Володимир Ґоцький (1909-1994, Лондон, Англія).

Том ч. 3 нової серії, якого фундатором був бл. п. Павло Харидчак (1913-1999, Торонто, Канада), вміщує установчі документи та матеріяли Центрального Комітету Комуністичної партії (більшовиків) України з організації боротьби з українським національно-визвольним рухом на теренах західних областей України протягом 1943-1959 рр.

Книжка в твердій обкладинці, має 625 сторінок, з іменним і географічним покажчиками, ілюстраціями, вступною статтею та резюме англійською мовою.

Замовити книги можна за адресою: Litopys UPA, P. O. Box 97, Station „C", Toronto, Ontario, M6J 3M7 Canada.

Іван Лико,
секретар видавництва

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Ретроспективна виставка Андрія Бабича

ТОРОНТО. – 25 листопада 2001 року в Ґалерії Канадсько-Української мистецької фундації було відкрито першу ретроспективну виставку творів Андрія Бабича – з нагоди його 80-ліття і 55-ліття образотворчої праці. Офіційне відкриття попередив бенкет, що відбувся 24 листопада, також у цій ґалерії.

Життєвий шлях А. Бабича почався 1921 року в Охтирці на Сумщині. Дитиною пережив Великий голод. Мама мистця була учителькою, і він пішов слідами матері – закінчив педагогічне училище і почав учителювати. Початкову мистецьку освіту отримав у проф. Василя Чернова в Охтирці. Хуртовина Другої світової війни закинула Андрія Бабича до Німеччини, де він зустрів свою майбутню дружину Анну, з дому Семенюк, родом зі Станіславова. З того часу на виставці маємо рисунок-портрет дружини і шість маленьких краєвидів-ескізів з 1944 року. На однім з них зображені вишні, під якими зустрічалася молода пара. Після війни А. Бабич продовжував студії в університеті Інсбруку, в Австрії. Тут народилися найстарші діти – Ігор та Оля. Також в Австрії, на виставці мистців з таборів для переміщених осіб в 1946 році мистець дебютував і мав перший успіх. Його олію „Жнива" купив губернатор Форальберґу. За несподівано одержані гроші А. Бабич зміг купити молока для дитини, а одержаними фарбами зміг далі малювати. Цю подію з 1946 року А. Бабич відзначає як початок 55-літньої творчости. До Канади А. Бабич еміґрував у 1948 році, як контрактовий робітник – шахтар копальні золота біля Бірдмору, в околиці Тандербею, в Північному Онтаріо. Відпрацювавши рік у копальні, подався до Торонто шукати відповіднішої праці. Багато років працював як декоратор кінотеатрів „Феймос Плеєрс" по усій Канаді. В Торонто сім'я Бабичів діждала синів Леська і Влодка-Віктора.

Андрій Бабич брав участь у спільних виставках, учащав на вечірні курси малярства до Центральної технічної школи. Сім років вчився на вечірних курсах в „Онтаріо Коледж оф Арт " у проф. Алфсена. Слухав вечірні курси з історії мистецтва у Торонтському університеті. Весною 1960 року брав участь у Третій виставці УСОМ в Торонто, а восени був учасником великої виставки українського мистецтва у „Вейн Стейт-університеті" США разом з 80 мистцями з різних країн вільного світу. В Торонто був учасником Української світової виставки (1982), виставки „Торонто Арт Мозаїк-84", „Виставки тридцяти" (1986), Виставки українського мистецтва (1987) – всі в галерії КУМФ. Від 1994 року А. Бабич бере участь у всіх спільних виставках УСОМ, а відбуваються вони з його ініціятиви досить часто. Крім того, він бере участь у загальноканадських виставках, зокрема у виставках Об'єднання онтарійських мистців, де два роки тому за картину „Ґітарист" він отирмав нагороду жюрі, у виставках пастелістів Онтаріо і пастелістів США та у виставках Об'єднання портретистів Америки.

В 1987 році відбулася перша самостійна виставка мистця в КУМФі. Особисті виставки мистця також відбувалися щорічно від 1987 до 1992 року в його майстерні у Торонто. У 2000 році з успіхом пройшла індивідуальна виставка в Ґалерії Мікеланджело в Торонто.

На ювілейній виставці зібрано 50 вибраних творів мистця від 1944 до 2001 року. Виставлені праці тематично можна поділити на краєвиди, портрети, акти і натюрморти. Стилістичний діяпазон мистця експресіоністичний, але включає впливи інших модерністичних течій, особливо імпресіонізму, пост-імпресіонізму та безпредметного абстракціонізму Нью-йоркської школи. Але починав мистець з праць реалістичних і, час до часу він повертається до реалізму. До реалістичних праць належить найстарша картина на виставці – невеличкий портрет дружини мистця, виконаний олівцем на папері в 1944 році. Імпресіонізм позначився в ясності палітри та відтворенні миттєвости світляних ефектів, в ескізності виконання, особливо в ранніх краєвидах зі 40-их років та в портретах внуків. Постімпресіоністичними можна вважати підкреслену контурність ліній та наголос на площинності простору та кольору таких праць, як „Гра на флейті" і „Дівчина в синьому".

Найсильніше проявляється експресіонізм. Він домінує в більшості картин в кольорах сильного насичення, бравурних мазках пензля чи штрихах пастелі. Картини насичені енергією і неспокоєм пульсуючих барв і штрихів. Цей стихійний експресіонізм А. Бабича перегукується з американським абстрактним експресіонізмом, який домінував в мистецтві Америки і Канади в 50-60-их роках. Він позначився в спонтанно-нестриманих, бурхливих мазках пензля чи пастелі в таких краєвидах, як „Забуті яблуні", де серед стихійного зображення природи ледь помітна крихітна постать мистця. Подібно, як в абстрактному мистецтві, в деяких працях А. Бабича усамостійнений колір є підставою композиції. Мистець вживає його незалежно від об'єктів, які зображує. Наприклад, в „Акті" переважає абстрактна структура, побудована кольоровими плямами, що виходять поза межі анатомії.

Андрій Бабич – знаменитий портретист. Увагу приваблюють портрети доньки Олі та внуків. В портретах рідних і на замовлення мистець не тільки передає подібність, він цікаво добирає стиль зображення, що збігається з характером моделю. Натюрморти привертають увагу барвами сильного насичення.

Андрій Бабич. „Внук Андрійко".

Андрій Бабич є довголітним членом УСОМ, членом Спілки канадських мистців, членом Пастелістів Онтаріо і членом Спілки портретистів Америки. В 1997 році його пастель „Замріяна", яку маємо на виставці, була відзначенна спеціяльною нагородою Міжнародної асоціяції товариств пастелістів на з'їзді асоціяції в Кензес-Ситі. На Третьому з'їзді-бієнале в Альбукерке, Нью-Мексіко 1999 року А. Бабич одержав звання майстра пастельної техніки. Журнал „Pastel Artists International" восени 1999 року помістив статтю про А. Бабича як визначного майстра-пастеліста.

Андрій Бабич знаний як енергійний голова відновленої Уґраїнської спілки образотворчих мистців у Торонто. З його вибором в березні 1994 року праця УСОМ значно пожвавилася. Від того часу відбулося 8 спільних виставок, вийшло три каталоги, відбулося два авкціони на користь Канадського фонду допомоги дітям Чорнобиля. Незважаючи на своїх 80 літ, А. Бабич продовжує працювати з великим ентузіязмом, тому довкруги нього гуртується активна група українських мистців – членів УСОМ. Великою заслугою А. Бабича є вміння об'єднати мистців кількох поколінь та різних напрямків. В УСОМ співдіють мистці, що прибули до Канади після Другої світової війни, народжені в Канаді та недавно прибулі з України та країн колишнього СССР. Маестрові А. Бабичеві належиться велике признання за плідну мистецьку творчість, вагомий вклад в мистецтво української діяспори, організаційний хист і провідництво.

Д-р Дарія Даревич

Андрій Бабич. „Оля з котом".

Андрій Бабич. „Водоспад Burlegby".

Дебютантки

Вечерниць Червоної Калини в Ню Йорку

Hanover Marriott Hotel
1401 Route 10 East, Whippany, NJ

в суботу, 26 січня 2002

Аннастазія Березовська

Аріяна Флис

Адріянна Ганкевич

Андрея Геймур

Андрея Кебало

Діанна Ставнича

Катя Гейнор

Ляриса Рибак

грають: "Темпо" і "Луна"

Коктейл 6-7-ма вечора
Бенкет 7-9-ма
Презентація дебютанток 7-ма вечора
Вечерниці від 9-тої до 2-ої ранку

Вечірний одяг

запрошення і інформації:

Ihor Sochan
32 Prospect Avenue
Woodcliff Lake, NJ 07677

tel./fax (201) 391-2581

Дві зустрічі з „Андреєм"

Львівський академічний драматичний театр ім. Марії Заньковецької 19 січня починає свою гастрольну туру у Північній Америці. У репертуарі театру – уривки з вистави „У.Б.Н", „Тріюмфальна жінка" і найновіша вистава-реквієм „Андрей", присвячена пам'яті Митрополита Андрея Шептицького. Нижче вміщуємо рецензію на прем'єру вистави „Андрей" у Тернополі.

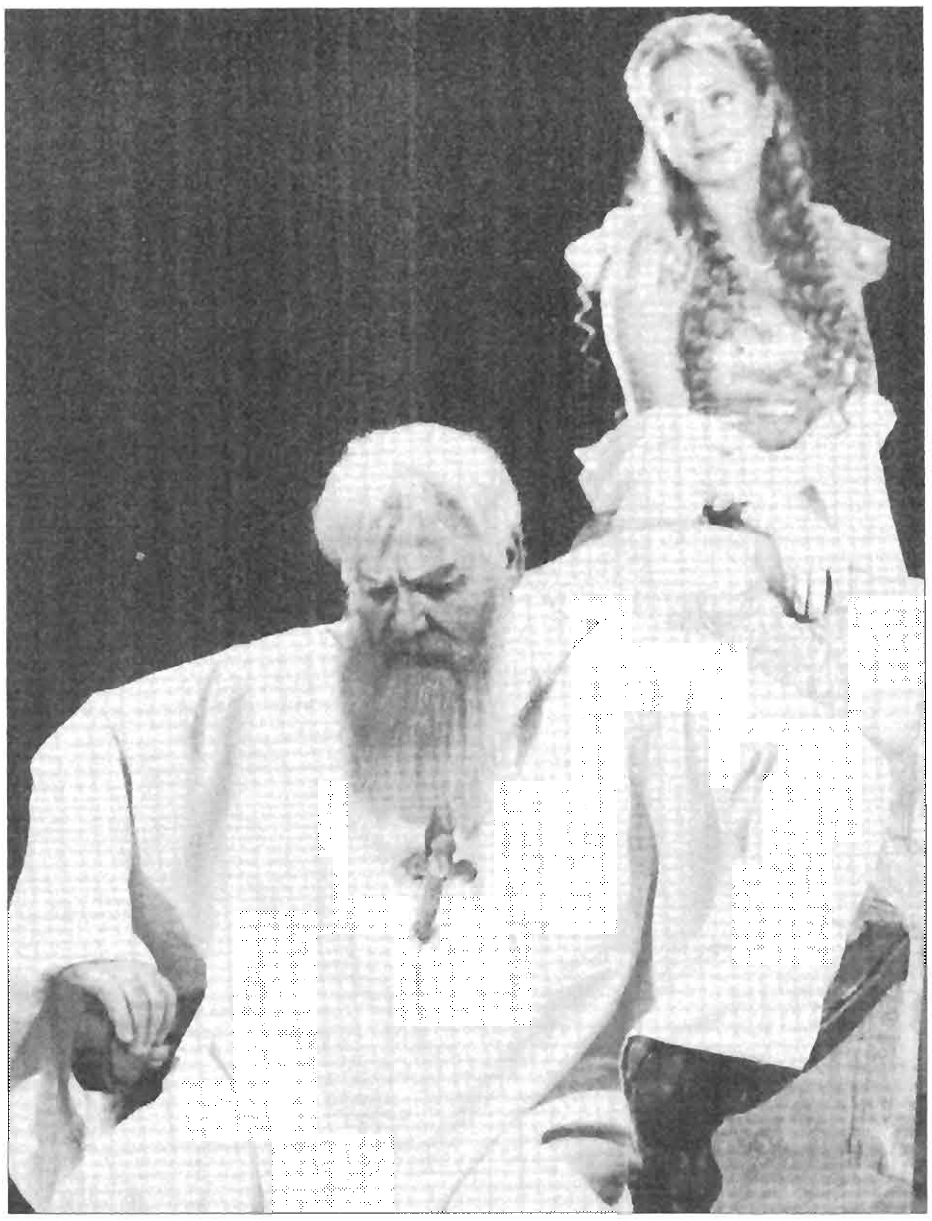
Два вечори на сцені Тернопільського драмтеатру йшла вистава Львівського державного академічного театру ім. Марії Заньковецької „Андрей", присвячена 135-річчю від дня народження Митрополита Андрея Шептицького.

У головній ролі – народний артист України, лавреат Національної нагороди імені Т. Шевченка Федір Стригун. Він же – режисер-постановник вистави.

В основі п'єси – останні дні, а може, й години життя Андрея Шептицького. Він, тяжко хворий, сидить у кріслі. То марить, то падає у забуття. І сон його вже не рятує, бо варто стулити повіки, як зринає перед очима все його страдницьке життя – усі радощі і всі муки.

Кружляють довкола сивого старця тіні тих, кого він любив і хто намагався його покорити. Він вже нічого не змінить у своєму житті, нічого не поверне, не проживе заново. Настав час звітувати перед Богом. Але він ще живий і намагається осмислити прожите і зроблене.

Не стало батьків, які не завжди його розуміли. Тільки голос матері – „Терпи сину, терпи" – супроводжує всі його страждання. Відплила у танці до іншого шляхтянка Кароліна, його молоде кохання. Розтанули в імлі усі оті офіцери – російський, польський, радянський, німецький: невже вони справді вірили, що мають владу над самим Шептицьким? Як і той енкаведист, що прийшов до вмираючого з проханням-вимогою доносити на своїх вірних?

Сцена з вистави „Андрей".

Федір Стригун таки великий артист. І ніби п'єси нема, і драматургія далека від шекспірівської, а якого велета творить актор! Творить силою свого духу, незбагненним талантом перевтілення, власним осмисленням величі людини, роль якої виконує. І сидячи в залі, забуваєш, що це лише вистава, високопрофесійне лицедійство. Таке враження, що перед тобою сам Митрополит Андрей, і важко стриматись, щоб не піднятись на сцену і не припасти до його руки...

Зал буквально плакав, ніби сам, як той монах у виставі, стояв біля ложа вмираючого і нічим не міг йому зарадити. Але не співстраждання потребував у ті хвилини Митрополит, а розуміння і сприйняття його найбільшого земного бажання – бачити свій народ у єдності.

Недарма ж перед тим, як покинути цей світ, він написав листа проти братовбивства: „Не треба українцям інших ворогів, якщо українці українцям вороги є і вже навіть не соромляться цього...

Як довго не буде у нас християнської єдности, так довго найслабший противник буде од нас сильніший". Як наказ, як заповіт звучать передсмертні слова Митрополита: християнські Церкви мають виконати свій святий обов'язок – дати українському народові єдність!

Справжня режисерська знахідка – кінцева сцена вистави-реквієму. Андрей-Стригун постає перед залом, як величний монумент одному з найбільших духовних провідників українців. Могутній пастир обняв свою крихітку-долю і підвівся над світом справжнім велетом.

Дякуємо Федорові Стригуну. Він уперше на сцені створив образ великого Митрополита. І підняв його на таку висоту, на якій він був хібащо в житті. Тепер до нього будуть тільки рівнятися. Зіграти краще, переконливіше навряд чи вже хто зможе.

Смію думати, що це роля, яка вже з першим виконавцем входить в історію українського театру.

Галина Садова

ПОЕТИЧНЕ СЛОВО

„Там, за днями, за водою..."

Прислухаючись до порад читачів, які у відповідях на наш опитник просять частіше вміщувати літературні твори, пропонуємо вірші київського поета Леоніда Талалая. Нещодавно йому сповнилося 60 років. Поздоровляючи ювіляра з цією важливою життєвою датою, поет і критик Володимир Базилевський пише в „Літературній Україні": „Талалай – лірик. І лірик на українському ґрунті особливий. Він пройшов шлях від поверхового ліризму до філософської метафоричної мови".

Пізня осінь пахне димом,
і темніють береги,
і метається над ними
чайки сивої „ки-ги".

А вогонь вечірні тіні
в нетерпінні хилита,
відбиваючись у плині,
ніби крона золота.

Догорить – я ще підкину
та наллю собі чарчину,
пригадаю всю рідню.
Душу спробую зігріти
в іншім часі, в іншім літі,
біля іншого вогню.

Там, за днями, за водою,
ще зелені береги,
постать матері живої,
голос друга дорогий,
стіл широкий біля хати
і веселі батько й мати,
і наповнені чарки, –
тільки чарки не підняти
і нічого вже не взяти
з того столу, з того свята
на тім березі ріки...
Туманіють рідні лиця,
і метається, як птиця,
і ячить душа моя,
і багряне зносить листя
безпритульна течія.

Час надійшов мовчати...

Тут мої
Батько,
Мати...
Ромашки і деревій –
Ними цвітуть могили,
Що душу мою відпустили:
– Іди до живих, живий...
Сяду на сірий камінь.
До квітів торкнусь руками,
А серце щемить, щемить...
Якби ви побачили, мамо,
Який деревій над вами
В ранковій росі стоїть!
Що вам сказати маю?
Рідні мої, не знаю,
Тут біля самого краю,
Краю чого? – не знаю...
Що це, кінець? Початок?
Час надійшов мовчати.
Час надійшов у камені
Побачити риси мамині,
Взявши в долоню глину,
Почути глиняне: сину.
Знову, як у вікні
Світиться хрест мені,
Ніби додому вертаю,
Як і тоді, давно,
А в хаті дверей немає,
Лиш непогасне вікно,
І в ньому батьки безсонні.
І я перед цим хрестом,
Неначе у шибу, чолом
Уткнусь у свої долоні,
І все, що було давно,
Побачу, як у вікно...
Час надійшов мовчати.
Стали ви степом, тату,
Стали ви степом, мамо,
І ваше вікно без рами,
І світить мені ночами
Ваш непогасний хрест.

Дорогі батьки!

Посилайте ваших дітей до українських шкіл! Україна не може втрачати своїх рідних дітей!

Львівський Державний Академічний Український Драматичний театр ім. Марії Заньковецької

Гастрольний тур по Північній Америці

20 січня 2002 - „Андрей" (вистава-реквієм, присвячена 135-ти річчю з дня народження Митрополита Андрея Шептицького), зал церкви Св. Покрови, 6810 Broadview Road, Parma, OH, початок о 7pm, тел.: 216-398-7664

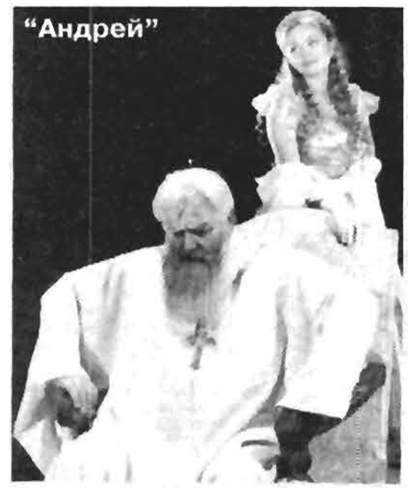
23 січня 2002 - Зустріч з акторами театру ім. Марії Заньковецької (уривки з найбільш контроверсійної вистави „У.Б.Н." за часи існування незалежної української держави, пісні та вірші у виконанні акторів), зал церкви Св. Покрови, 6810 Broadview Road, Parma, OH, початок о 7pm, тел.: 216-398-7664

26 січня 2002 - „Андрей" (вистава-реквієм, присвячена 135-ти річчю з дня народження Митрополита Андрея Шептицького), зал церкви Св. Йосафата, 940 East Rich Road, Rochester, NY, початок о 7pm, тел.: 716-685-1505

27 січня 2002 - „Андрей" (вистава-реквієм, присвячена 135-ти річчю з дня народження Митрополита Андрея Шептицького), зал церкви Св. Трійці, 200 Como Park Blvd, Cheektowaga (Buffalo area), NY, початок о 3pm, тел.: 716-685-1505

02 лютого 2002 - „Андрей" (вистава-реквієм, присвячена 135-ти річчю з дня народження Митрополита Андрея Шептицького), Ukrainian Educational and Cultural Center, 700 Cedar Road, Jenkintown, PA, початок о 3pm, тел.: 215-681-8052

02 лютого 2002 - „Тріумфальна Жінка" (іронічна мелодрама про сучасне львівське життя), Ukrainian Educational and Cultural Center, 700 Cedar Road, Jenkintown, PA, початок о 7pm, тел.: 215-681-8052

03 лютого 2002 - „Андрей" (вистава-реквієм, присвячена 135-ти річчю з дня народження Митрополита Андрея Шептицького), St. George Academy „Шкільна Аудиторія", 215 East 6th Street, New York, NY, початок о 3pm, тел.: 212-674-1615

03 лютого 2002 - Зустріч з акторами театру ім. Марії Заньковецької, Український Музей в Нью-Йорку, 203 Second Avenue, 2nd Floor, New York, NY, початок о 6pm (вхід по запрошеннях), тел.: 212-228-6840

08 лютого 2002 - Зустріч з акторами театру ім. Марії Заньковецької (уривки з найбільш контроверсійної вистави „У.Б.Н." за часи існування незалежної української держави, пісні та вірші у виконанні акторів), Український Дім в Брукліні, зал школи Св. Духа, 160 North 5th Street, Brooklyn, NY, початок о 7pm, тел.: 917-330-5628

09 лютого 2002 - „Андрей" (вистава-реквієм, присвячена 135-ти річчю з дня народження Митрополита Андрея Шептицького), Українська Католицька Церква Св. Івана Хрестителя, Sanford Avenue, Newark, NJ, початок о 2pm, тел.: 973-762-9379

09 лютого 2002 - „Тріумфальна Жінка" (іронічна мелодрама про сучасне львівське життя), Український Дім в Брукліні, зал школи Св. Духа, 160 North 5th Street, Brooklyn, NY, початок о 7pm, тел.: 917-330-5628

10 лютого 2002 - „Андрей" (вистава-реквієм, присвячена 135-ти річчю з дня народження Митрополита Андрея Шептицького), 226 Uniondale Avenue, Uniondale, NY, початок о 3pm, тел.: 516-781-8072

10 лютого 2002 - „Тріумфальна Жінка" (іронічна мелодрама про сучасне львівське життя), Український Дім в Пасейку, 240 Hope Street, Passaic, NJ, початок о 7pm, тел.: 201-376-0966

13 лютого 2002 - „Тріумфальна Жінка" (іронічна мелодрама про сучасне львівське життя), зал церкви Св. Покрови, 6810 Broadview Road, Parma, OH, початок о 7pm, тел.: 216-398-7664

15 лютого 2002 - „Андрей" (вистава-реквієм, присвячена 135-ти річчю з дня народження Митрополита Андрея Шептицького), Український Культурний Центр, 26601 Ryan Road, Warren, MI, початок о 7pm, тел.: 248-879-7655

16 лютого 2002 - „Тріумфальна Жінка" (іронічна мелодрама про сучасне львівське життя), аудиторія школи Св. Миколая, 2200 W. Rice Street, Chicago, IL, початок о 6.30pm, тел.: 773-774-5997

17 лютого 2002 - „Андрей" (вистава-реквієм, присвячена 135-ти річчю з дня народження Митрополита Андрея Шептицького), аудиторія школи Св. Миколая, 2200 W. Rice Street, Chicago, IL, початок о 2pm, тел.: 773-774-5997

Художній керівник театру - народний артист України, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка Федір СТРИГУН

НОВІ ВИДАННЯ

Лекції ҐУЛагу

Нотатки після прочитання книжки д-ра Антона Княжинського „На дні СССР“ (Львів-Кент. 2001).

Моя мама, засуджена в 1944 році за вірш про Україну, відбувала свій термін у Маріїнських таборах Сибіру. Звісно, не при залізниці, в Маріїнську, а в глушині тайги, куди в'язнів гнали жорстокі конвоїри. Недавно до „Свободи“ завітав єпископ Української Католицької Церкви Павло Василик, який відбував термін у тих самих Маріїнських таборах. Він сприйняв мене як родича. Аж ось наспіло до редакції друге видання книжки спогадів д-ра Антона Княжинського, перевидане Інститутом українознавства ім. І. Крип'якевича і Українським історичним товариством. Відкрив я книжку навмання й відразу ж побачив рядки: „Годин через вісім їзди, серед ночі, поїзд зупинився на станції Маріїнськ“. Скільки ж то українців пройшло через ті Маріїнські табори? Чи варто розповідати про уважність, з якою я читав цю книжку? І читання було варте уваги. Усе більше книжок про ҐУЛаґ з'являється в Україні. Тема ця - невичерпна не тільки тому, що раніше була забороненою, а й тому, що мало знайдеться сімей, які не мали б когось у в'язнях режиму. Більшість потерпілих не повернулася з арешту, а ті, хто вижив, намагаються розповісти про пережите. Різні то розповіді... Одні пишуть з жагою помсти, інші очікують співчуття, треті шукають виправдання тим змінам, яких неминуче зазнала постава і психіка арештантів, зламаних жорстоким режимом...

Особливістю книжки „На дні СССР“ є те, що написав її видатний фахівець з етнопсихології та соціології. Книжка стала аналізою поведінки в'язнів і катів, дослідженням тих рис ҐУЛаґу, які дозволяли при порівняно нечисленній обслузі мати радикальний вплив на тисячні маси ув'язнених.

Я вже чимало прочитав у цій площині книжок, але з книжки Антона Княжинського дізнався багато нового. Передовсім, про те, що контррозвідка в окупованій Червоною армією Австрії діяла ніби підпільно від місцевої адміністративної структури і була змушена влаштовувати власні в'язниці, приховувати від австрійців свої арешти. Отже, вже у 1945 році Сталін вів брудну гру зі своїми союзниками. Ще не раз цю гру розкривали в сибірських глибинах в'язні, але не союзники. Складається враження, що й досі багато хто на Заході не усвідомлює підступности Кремля, які б гасла не вивішувалися на його фасаді. Моя знайома недавно заявила: „Чого це ви співчуваєте Чечні, адже чеченці – теж терористи?“. Он як обертається маскування російської агресії під участь у міжнародній боротьбі проти тероризму!

Д-р Антін Княжинський не мастить усіх, хто протистояв йому, чорною фарбою. У цьому теж є правда. Моя мама розповіла мені, як їй вдалося вберегти від конфіскації мої дитячі листи до неї: допоміг начальник етапу, молодий офіцер МГБ. І так бувало... Арештованому Княжинському не раз випадало спиратися на співчуття і допомогу представників режиму. Коли у Відні кати, щоб зламати Княжинського, імпровізували присуд до страти, вояк з охорони попередив його, що то все „комедія“. У літаку до Москви, яким летіло й високе начальство, лейтенант з охорони дозволив в'язням поводитися вільно, ледве п'яне начальство заснуло. У столичній в'язниці слідчий-українець спростував усі важкі звинувачення проти Княжинського, вигадані контррозвідкою у Відні. Звісно, це не звільняло від таборів, але віщувало полегшення долі. Подібних спостережень чимало у книжці і вони переконують, що навіть в каральних органах були люди, які розуміли злочинність репресії проти власного народу.

Проте цінність книжки не стільки у таких правдивих, хоча й суб'єктивних нотатках, скільки у спробі визначити сутність системи табірного покарання, виявити механізм його впливу на свідомість і душі людей. У цьому автор зробив багато.

Винаходом карателів (не тільки в СССР) стало залучення до тиску на в'язнів „псів режиму“ з числа тих же ув'язнених. Призначені на керівні посади вчорашні раби виявилися жорстокішими від своїх володарів і завдали товаришам з біди більше страждань, ніж посадові особи. Цікаво, чи пишуть такі прислужники свої спомини про пережите? Цікавим спостереженням д-ра А. Княжинського є розповідь про політичне життя у таборах, яке виявлялося у тому, що в'язні діставали різними шляхами інформацію про життя світу (серед таких шляхів були і офіційні газети, які начальство дозволяло читати, не орієнтуючись, що в'язні, які інтелектуально перевищували своїх сибірських наглядачів, вміли читати й „поза рядками“) і досконало прогнозували розвиток подій, зокрема правильно оцінюючи хитрування правителів СССР на міжнародній площині. Коли б вони могли поділитися своїми спостереженнями зі західніми дипломатами!

Антін Княжинський.
Портрет роботи Богдана Стебельського.

Маловідомою сторінкою табірного життя є використання в'язнів-кримінальників як найманих вбивць політичних в'язнів, яких воліло позбутися табірне начальство. Автор розповідає про конкретні випадки таких потаємних розправ. Заслуговує на увагу істориків також поділ повстань у таборах за їх причинами. Поряд з вибухами, викликаними нелюдським ставленням, були й бунти з суто політичними вимогами (у Воркуті, Кінгірі), організовані переважно колишніми вояками УПА.

Дослідники історії в Україні мали б звернути увагу також на свідчення автора з теми, яка досі вкрита фальшиво-цнотливою тишею. Йдеться про злочини Червоної армії у її „визвольному поході“ до Европи. У таборі автор дізнався про те, як солдатня з війська Костянтина Рокосовського витягала з довколишніх сіл „жінок на битий шлях, насилувала, а потім убивала і вкладала їхні трупи в макабрично огидних позах“. Колишній офіцер Червоної армії розповідав авторові, що опинився за дротами за зґвалтування і вбивство дівчини-китаянки, котра, як з'ясувалося, належала до «союзного народу». Він вважав найбільшою приємністю вбити ґвалтовану жінку. Чи пам'ятають подібні «подвиги» ветерани, яким тепер вручають нагороди зі зображенням Жукова, який був однодумцем і в минулому - підлеглим Рокосовського?

Книжка видрукувана у Львівській друкарні „Атлас“, 295 стор., тверда обкладинка. Перед-мова проф. Любомира Винара. Розсилається до бібліотек, навчальних закладів і громадських організації України з метою поширення знань про засоби, які застосовувались при будуванні СССР.

Книжку д-ра А. Княжинського „На дні СССР“ можна буде придбати в книгарні „Свободи“ після того, як частину її накладу привезуть зі Львова, за 12 долярів (пересилку включено).

Левко Хмельковський

Дослідник української мови

Проф. д-р Іван Зілинський

Нинішнього року виповниться 50 років з дня смерти видатного вченого, педагога, проф. Івана Зілинського. Народився він у 1879 році в селі Красне, Кростянського повіту. Згодом змінив батькове прізвище Кобаса на Зілинський – родове прізвище матері Анни. Від наймолодших років Іван виявляв великі здібності до науки. Закінчивши початкову школу в рідному селі пішов на дальшу науку до української Перемиської гімназії, де заро-[illegible]ляв на навчання приватними лекціями.

[illegible] він поступив на теологічні сту-[illegible]отім на філософічний [illegible]добув диплом учи-[illegible]907 році став доктором філософії. Багато часу учений присвятив мовознавчим дослідженням на Перемищині, Закарпатті, Волині, Поліссі, в східніх районах України.

Зібраний матеріял вчений використовував у своїх працях, які прославили його ім'я серед найвизначніших дослідників фонетичної діялектології. На східніх землях подібну мовознавчу справу робив академік Агатангел Кримський.

Проф. І. Зілинський під час Першої світової війни служив в австрійській армії, після війни вчителював в Українській академічній гімназії Львова. Згодом йому запропонували працю на відділі славістики в Краківському університеті. Іван Зілинський був автором ряду монографій з мовознавства. В 1944 році він переїхав до Праги і викладав в Українському Вільному Университеті, а від 1946 року став професором чеського Карлового університету у Празі і там помер в 1952 році.

Видавництво НТШ-А в Нью-Йорку видало „Збірник пам'яті Івана Зілинського“ (1879-1952), який популяризує праці Івана Зілинського, визначного мовознавця в розвитку української діялектології й фонетики.

Ярослав Стех

СПОРТ

Ручний м'яч

Чоловіча збірна України перемогла в турнірі, присвяченому першому президентові федерації ручного м'яча України Вадимові Гетьману. Збірна України по черзі обіграла команди Ізраїлю, збірну клюбів Росії, а також олімпійських чемпіонів Атланти – хорватів. Друге місце посіла команда Хорватії, на третьому – росіяни, четверті – ізраїльські гандболісти. Цей турнір був останнім перед початком чемпіонату Европи.

Теніс

Українка Олена Татаркова спершу пробилася в основну сітку Відкритого чемпіонату Австралії, коли у наполегливій боротьбі перемогла у вирішальному колі Лізель Губер з Південної Африки (7-6(4), 4-6, 6-4). В першому колі Олені Татарковій випало грати з параґвайською тенісисткою Росаною де Лос Ріос.

На жаль, ще одна українка – Тетяна Перебійніс – не змогла подолати останній рубіж і поступилася Кларисі Фернандес. У наступному колі Олена Татаркова в двох сетах теж програла Росані де Лос Ріос.

Шахи

У Москві 16 січня українці Василь Іванчук і Руслан Пономарьов розпочнуть фінальні змагання чемпіонату FIDE 2002 року.

Нагороди у фіналі становлять 750 тисяч долярів, з яких півмільйона дістанеться переможцеві.

Гра проходитиме при фішеровських годинниках (тобто з автоматичним доданням часу за кожний зроблений хід). Партнерам відводиться на всю партію по півтори години. При рівному рахунку після перших 8 партій передбачені швидкі шахи – по 20 хвилин, бліц – по 5 хвилин.

Василь Іванчук.

Руслан Пономарьов.

Фігурне ковзання

13 січня у Лозанні, Швайцарія, почався чемпіонат Европи з фігурного ковзання. Змагання почали чоловіки, після них у боротьбу вступили спортивні пари. Українські спортсмени Тетяна Чуваєва та Дмитро Паламарчук після виконання короткої програми займають шосту позицію. Попереду російська пара – Тетяна і Максим Марініни. Конкурентами українців залишаються фаворити цього виду спорту з Росії, Франції, Італії, Польщі.

Футбол

Міжнародна федерація історії і статистики футболу (IFFHS) визнала Українську футбольну лігу 35-ою в світі у 2001 році.

Найсильнішою ліґою визнана еспанська. Розпочинаючи з 1991 року, IFFHS визначає оцінку футбольних ліґ за спеціяльною формулою, що враховує результати національних і міжнародних змагань протягом року. Як і в минулому році, слідом за еспанською ліґою розташувалися англійська прем'єр-ліґа і італійська. Німецька бундесліґа перемістилася з 7-го на 4-те місце, на п'ятому – ліґа Арґентини.

Серед 50 провідних ліґ, крім України, є ще дві представниці СНД – Росія на 23-му місці, Узбекистан – на 41-му.

* * *

Юніорська збірна України посіла третє місце на меморіялі імені віце-президента ФІФА Валерія Гранаткіна, який завершився в північній столиці Росії – Санкт-Петербурзі. Збірна Росії у півфіналі турніру розгромила українську збірну з рахунком 3:0. В грі за третє місце українці перемогли команду Білорусі з рахунком 1:0. Переможний м'яч на 74-ій хвилині забив Віталій Несін.

Переможцем турніру вдруге поспіль стала команда Росії, яка в фіналі за карними ударами з рахунком 4:2 перемогла литовців. Збірна України виступала під керівництвом Анатолія Крощенка. У минулому році в грі за „бронзу" українці за карними поступилися збірній Ірану.

Капітан юніорської збірної України Віталій Несін визнаний найбільш результативним гравцем меморіялу В. Гранаткіна. Йому 17 років, він є гравцем дніпропетровського „Дніпра".

* * *

Молодіжна збірна України в лютому проведе дві товариські гри зі своїми однолітками з Сирії. Змагання відбудуться в Дамаску. Свій перший тренувальний збір молодіжна збірна також планує провести в Сирії.

Бокс

Міжконтинентальний чемпіон за версією „WBA" Віталій Кличко в Лас-Пальмасі готується до свого наступного бою, який повинен відбутися 8 лютого. Ім'я суперника Віталія в поєдинку 8 лютого покищо не відоме, але вже нині є чотири претенденти. Зокрема називають Олівера Макола, який провів 39 поєдинків, в семи з яких програв; Вогна Біна, який мав 40 перемог в 42 боях; Ларі Дональда. Останнім часом до цієї трійки приєднався Шенон Бріґс, який має 32 перемоги та одну поразку.

На острові Гран-Канарія тривають тренування і В. Кличка-старшого. Вже третій рік поспіль боксери „Universum" готуються до відповідальних боїв на Канарах. Вибір цього місця не випадковий. На Гран-Канарія повітря йодисте, завдяки чому підвищується працездатність боксерів.

Біятлон

Олена Зубрилова

Українка Олена Зубрилова здобула золоту нагороду в перегонах з масовим стартом, які були заключними на етапі Чаші світу в німецькому Обергофі. Перемога дісталася українці завдяки влучній стрільбі: на чотирьох вогневих рубежах О. Зубрилова вразила всі цілі. Це вже друга нагорода О. Зубрилової в Обергофі, де в п'ятницю, 11 січня, в перегонах з переслідування на 10 кілометрів українка здобула срібло (мала 5 промахів на вогневому рубежі).

Ще одна українка, Тетяна Водоп'янова, в останніх перегонах посіла 30-те місце. У загальному заліку Чаші світу О. Зубрилова посідає третє місце з 351 заліковою точкою. Першою йде Магдалена Форсберґ.

Ірина Захарків

Друга документальна КНИГА
ІРИНИ ЗАХАРКІВ

Під заголовком

„СПОМИН ПРО ДАХАУ"

Незаконне оскарження 1947 року
і нахабне повторення 1986 року

не призначена на продаж

За поясненням о. Протоархимандрита Діонізія Ляховича ЧСВВ вона стане корисною для бібліотеки Студійного Дому отців Василіян під проводом о. м-гра Теодора Ганичша ЧСВВ в Куритібі

ПРОТОАРХИМАНДРИТ
ЧИНУ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

00153 ROMA, ...
Via S. Giosafat, 8 (Piazza S. Prisca)
Tel. 57.80.362

ч. ....

Рим, 08 грудня 2001 р.

Слава Ісусу Христу!

Вельмишановна Пані Ірино!

Нарешті все з'ясувалося! Приїхав о. Порфірій з України і знайшлася Ваша документальну книга «Спомин Про Дахау», яка прийшла до Риму 30.04.2001 р. Другу книжку о. Порфірій негайно вислав до Куритиби на адресу о. Теодора. З того видно, що недуга зробила свої сліди по пам'яті о. Ісидора.

Вашу книжку прочитав за одним замахом. Дуже важливий документ для історії. Справді, у цій книжці можливо яскраво відчути фізичне, психологічне й моральне терпіння, нахабство ворогів, байдужість родини, завзятість, вірність і велика віра дружини в обороні свого мужа, доброта серця приятелів... Після публікації цієї документації, Ваша родинна історія стала загально нашою. Ваша сімейна історія перекликується з історією українського народу, зокрема в його найболючіших сторінках воєнних і післявоєнних часів.

Ґратулюю Вам за видання цієї документації. Напевно стане джерелом для дослідників історії і рівно ж прикладом для нинішньої збайдужілої молоді, яка, здається, не має сили до боротьби за кращий світ.

Молюсь за Вас і бажаю обильних ласк від Царя Миру, що хоче народитися в людських серцях упродовж дві тисячі років, але не всі його приймають. Хто Його приймає знає, що це добрий Пастир, який дбає за своїх овечок. Щасливого 2002 Року!

У Христі,

о. Діонісій Ляхович, ЧСВВ
Протоархимандрит

Владика Єфрем Кривий ЧСВВ. Ця книга також у бібліотеці Їх Ексцеленції Владики Єфрема Кривого ЧСВВ в Куритібі, виконає свою належну прислугу.

КУРИТИБСЬКА УКРАЇНСЬКА ЄПАРХІЯ СВ. ІВАНА ХРИСТИТЕЛЯ

RUA MARANHÃO, 1200 - CAIXA POSTAL, 8859 - FONES: 41 329-7163 - FAX: 41 329-2375
ÁGUA VERDE - 80611-970 - CURITIBA - PARANÁ - BRASIL

ЛЮБОВ НЕ ПЕРЕМИНАЄ

Ч__________

Куритиба, 09-го листопада 2001 р.Божого.

Слава Ісусу Христу!

ВШ. і Дорога п-но Ірино,

з серця дякую за листа від дня 29-го м. місяця і за докладні вияснення відносно "титулу проф.".

Книга про "ДАХАУ" це прецінний твір про жахливу дійсність надлюдських знущань, страждань і страхіть, що її пережили Ви і десятки тисяч людей, в тому й наших братів і сестер. Я збагачений Вашою геройськістю, а понад усе Вашою незламною вірою і любов"ю до Бога, до рідної Церкви і Батьківщини.

На Ваше прохання подаю 03 (три) адреси, на які вважаю дуже корисним вислати Ваші книги.

а) Мирослава Крива – моя рідна сестра, зараз головою українського музею в Прудентополі.
б) Д-р Богдан Савицький – Голова Хліборобсько-Освітного Союзу, в Куритибі.
в) Д-р Йосиф Вельгач Молодший – Голова Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації.

Сердечні Вам вітання, поздоровлення і побажання всекращих успіхів.

З Арх. благословенням

+ Єфрем єпп.

Добродійний концерт для преси

Організатори благодійного концерту.

ДІТРОЙТ, Миш. – 21 жовтня в залі Українського культурного центру відбувся доброчинний концерт для української демократичної преси в Україні, організований Комітетом сприяння українській демократичній пресі в Україні. Вечір відкрила голова комітету, член Спілки письменників України Марія Гарасевич. Концерт складався з трьох частин. Перша була присвячена українській клясичній музиці. „Елегію" М. Лисенка та „Токату" А. Филипенка виконала піяністка з Києва Ірина Портенко. Відома оперна співачка, мецо-сопрано Христина Липецька в супроводі піяністки М. Лончини-Лісовської полонила публіку арією Одарки з опери „Купало" А. Вахнянина, сопрано Марія Назаренко заспівала „Соловейка" на слова і музику М. Кропивницького, а Ярема Цісарук оксамитовим баритоном виконав арію Остапа з опери М. Лисенка „Тарас Бульба" під акомпаніямент піяністки Ольги Дубрівни-Соловій. Загальне захоплення викликав дует Христини Липецької та Яреми Цісарука у супроводі О. Дубрівни-Соловій, який виконав пісню М. Лисенка на слова І. Франка „Не забудь юних днів".

В другій частині концерту пролунала клясична західньоевропейська музика. Речитатив і арію „Dove Sono" з опери Моцарта „Весілля Фіґаро" виконала М. Назаренко, „Pieta signore" А. Страделі заспівав Ярема Цісарук, а „Non piu mesta" з опери Росіні „Попелюшка" у супроводі О. Дубрівни-Соловій виконала Христина Липецька. На закінчення другої частини піяністка Ірина Портенко виконала музичну поему Ф. Ліста „Мазепа".

Третя частина концерту почалася уривком з новелі М. Коцюбинського „На крилах пісні", який прочитала Наталія Гевко, та пісні Г. Китастого на слова Н. Калюжної „Нагадай, бандуро, співами" у виконанні Христини Липецької. Знані кожному українцеві пісні заспівали Марія Назаренко – „Пісня про Київ" та Ярема Цісарук – „Летять, ніби чайки", а Заслужена артистка України Євгенія Крикун виконала три сучасні пісні: „Полинь" (слова Д. Павличка, музика О. Білаша), „Пісня про перше кохання" (слова і музика Ю. Марштупи), „Господарю, батьку" (слова В. Крищенка, музика О. Пляченка).

На закінчення концерту терцет з опери М. Лисенка „Наталка Полтавка" виконали М. Назаренко, Х. Липецька та Ю. Розгін в супроводі О. Дубрівни-Соловій. Режисер концерту – Христина Липецька, ведуча – Христина Юзич. Закрила вечір Марія Гарасевич, яка подякувала виконавцям програми, спонзорам, комітетові та гостям.

Святкового настрою додали концертові мистецькі декорації сцени, виконані Іриною Тарнавською і Богданом Негановим, та заповнена публікою заля, безкоштовно надана Українським культурним центром, а буфет, приготований Валентиною Патерин, затримав слухачів коло смачних страв.

Христина Юзич

Книжки, надіслані до „Свободи"

Видавничий відділ „Свічадо" монастиря Студійського уставу УГКЦ у Львові здійснює велику програму духовного просвітництва, видаючи переклади українською мовою відомих християнських авторів світу. Багато таких видань здійснено для молоді з метою навчити її пошани до старших, правильного сприйняття кохання, будування родини, ставлення до дітей. Кілька таких видань надійшли до бібліотеки „Свободи".

Ентоні де Мелло. „Пісня птаха". Збірка оповідок різних епох для тих, хто шукає шлях до Бога. Переклад з англійської. 1998.

Ентоні де Мелло. „Молитва жаби". Оповідки для медитації. Переклад з англійської. 1999.

Єва Войдило. „Щоб вибачити". Порадник для родин алькоголіків. Переклад з польської. 1998.

Ед Віт. „Перші роки разом". Поради для молодих подружніх пар і тих, що хочуть ними стати. Переклад з німецької. 1999.

Джованні Ґуарескі. „Дон Камілло. Малий світок". Гуморески пароха, який суперничає з вітом-комуністом. Переклад з італійської. 1999.

о.Мечислав Мелінський. „Перш ніж скажеш: „Кохаю...". Переклад з польської. 1998.

Бернадет МакКарвер Снайдер. „Крекери, калоші та Бог". Роздуми жінки над своїм життям. Переклад з англійської. 1999.

Вітторіо Мессорі. „Гіпотези про Ісуса". Переклав з італійської о. Лев Гайдуківський. 1998.

Адреса видавництва „Свічадо": вул. Винниченка, 22, Львів, 79008 Україна. Тел./факс: (0322) 742-309.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ,
20 СІЧНЯ 2002 р.

Бріджпорт, Конн. – Управа Відділу повідомляє всіх членів про річні загальні збори 59 Відділу „Українська Січ", які відбудуться в церковній залі св. Покрови при вулицях Нобл та Барним, о год. 2-ій по пол. В програмі, звіти уступаючої Управи, дискусія, вибір нової управи. Зараз після зборів відбудеться товариська зустріч. Запрошуємо не тільки членів, але всіх зацікавлених діяльністю УНС та гостей прийти численно на наші річні загальні збори. По інформації тел. до Т. Сливінського (203) 375-6995 голова, рек. секретар – І. Гайда, фін. секретар – Б. Добощак (203) 723-4304

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ,
20-го СІЧНЯ 2002 р.

Південний Бруклин, Н.Й. – Річні загальні збори Братства св. о. Николая, 293-го Відділу відбудуться о год. 1:30 зараз по Службі Божій в приміщенні церковної залі при 261, 19-та вул. Проситься членів численно прибути та вирівняти братські вкладки. На порядку зборів: звіти уступаючої управи та вибір нової на 2002 рік. Після зборів товариська гутірка.

Управа

• ПРАЦЯ •

Пошукую працю по догляду за старшими особами або прибирання будинку без проживання в околиці Линден або Перт Амбой, Н. Дж. Маю свою машину
Тел.: (732) 754-5388 Жана

Пошукую українку бути компаньоном старшої за віком, але молодої духом жінки у Вашінгтоні, Д.К. Прошу зголоситися на тел.:
(202) 333-6369

Чоловік з України, 55 років, освіта вища, порядний і відповідальний та без шкідливих звичок, в Америці 2 роки, пошукує будь-яку працю: на фармі, в майстерні, на будові в готелі, на відпочинкових оселях, по догляду за людьми похилого віку в буть-якому штаті США.
Тел.: (718) 853-1980 Олександер

Потрібна няня до новонародженої дитини, прибирання і варення. Бажані рекомендації.
Тел.: (734) 397-8355
Canton, Detroit, MI

Потрібна українка до домашньої праці і опіки над немовлятками в околиці Брукпину. Без проживання.
Тел.: (718) 349-8804

Подружжя з України заопікується у своїй хаті старшою особою або подружжям, що бажає жити в домашньому теплі і затишку в околиці Кетскіл, Н.Й.
Тел.: (518) 943-9829

Чоловік з України, в Америці легально, пошукує працю по догляду за старшими особами.
Тел.: (718) 336-4710

Пошукую інтелігентну особу для товариства і помочі. Мусить провадити авто і любити звірят.
Тел.: (973) 471-2275

• РОЗШУКИ •

Розшукую двоюрідну сестру ОЛЕКСАНДРУ СТАДНИЧЕНКО (ЛЕСЮ) з дому НАЛУКОВА, яка проживала у Філядельфії. Якщо хтось знає про неї або вона сама прошу телефонувати
(908) 526-9193

• РІЗНЕ •

Продаю лікарства від різних хворіб: серцево-судинної системи, травлення, печінки, алергії, заспокоюючі, антибіотики, проти болі, мазі, уколи та інш. Висилаємо до всіх стейтів.
Тел.: (718) 645-3037

• НА ПРОДАЖ •

Корисне капіталовкладення у вічнозеленому Тексасі, 10 квартир (всі винаймлені) разом із одноповерховим будинком. 1 акр землі. Прихід 35 тисяч на рік. Ціна 207,000 дол.
Тел.: **(979) 743-4336**

• ЗНАЙОМСТВА •

Оптимістична, українка середнього віку пошукує свою половинку.
e-mail: giovanile@yahoo.com

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ! ХОЧЕТЕ МАТИ СПОКІЙНУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕНУ СТАРІСТЬ — ВСТУПІТЬ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
ВІДСОТКИ НА ПЕНСІЙНІ ГРАМОТИ
ВІД 1 ЖОВТНЯ 2001 р.

Одноразові і гнучкі пенсійні пляни Відсотки в першому році – нові аплікації (відсотки гарантовані на один рік)	6.00%
Одноразові і гнучкі пенсійні пляни (ІСНУЮЧИХ ГРАМОТ) $100,000.00 або більше	5.50%
$50,000.00 – $99,999.99	5.25%
$100.00 – $49,999.99	5.00%
Гнучка 10 пенсійна грамота (в другому році)	5.25%

Не ризикуйте своїми пенсійними фондами. Біржа іде в гору і в долину, але Ваші пенсійні фонди повинні бути забезпечені проти таких змін. Пенсійні грамоти УНС запевняють Вам постійний зріст.
За інформаціями про наші пенсійні пляни телефонуйте безкоштовно на:

1-800 253-9862 дод. 3013
e-mail Sales@unamember.com

Українська Федеральна Кредитова Кооператива
"САМОПОМІЧ"
Філядельфія - Скрантон - Трентон

ПОЗИЧКИ на НОВІ і ВЖИВАНІ АВТА!

NEW CAR LOAN SPECIALS starting at **4.99% APR**

USED CAR LOAN SPECIALS starting at **5.99% APR**

NEW 0% DOWN – TERMS: 36 months/4.99% APR, 48 months/5.49% APR, 60 months/5.99% APR
USED (no more than 2 years old) 20% down – Term: 48 months
FIXED RATE LIMITED TIME OFFER CONTACT US FOR DETAILS

UKRAINIAN SELFRELIANCE FEDERAL CREDIT UNION
Philadelphia - Scranton - Trenton
1-888-POLTAVA -- ukrcreditunionphila.com

SELFRELIANCE
Ukrainian American Federal Credit Union

Українсько-Американська Федеральна Кредитова Спілка „САМОПОМІЧ"

Безкоштовні чекові конта
Немає обмежень – Заробляє проценти
Аплікації через інтернет

Огляньте Selfreliance.Com

Головне Бюро
2351 W. Chicago Ave., Chicago, IL 60622 • 773-489-0520

В околиці Чикаго

Повні послуги: Nortwest Chicago/Drive-up
5000 N. Cumberland, Chicago, IL 60656 • тел.: 773-589-0077
Bloomingdale: 300 E. Ammy Tr., Bloomingdale, IL 60108 • тел.: 630-307-0079
Palatine: 761 S. Benton St., Palatine, IL 60067 • тел.: 847-359-5911
Palos Park: 8410 W. 131st St., Palos Park, IL 60464 • тел.: 708-923-1912
Munster: 8624 White Oak St., Munster, IN 46321 • тел.: 219-838-5300

Бюра в Нью-Джерзі – повні послуги:

Jersey City	Newark	Parsippany
558 Summit Ave.	734 Sanford Ave.	2200 Rt 10 W.
Jersey City, NJ 07306	Newark, NJ 07106	Parsippanny, NJ 07054
тел.: 201-795-4061	тел.: 973-373-7839	тел.: 973-451-0200

Український Народний Союз

Ukrainian National Association, Inc.

Низькі Рати!

УНСоюз уділяє своїм членам по доступних відсотках Гіпотечні позички
MORTGAGES

Потелефонуйте сьогодні!
(800) 253-9862 дод. 3036

Міст - це завжди надійно!
МІСТ MEEST
Грошові перекази в Україну
та по цілому світі
за декілька хвилин.
MoneyGram
Корпорація МІСТ
вибір тих,
хто добре рахує свої гроші!
Доставляємо гроші безпосередньо до рук адресата
зробіть усмішку своїх рідних щасливішою!
Надійний сервіс та найкращі ціни - гарантуємо завжди!
найкраща обслуга!
найнижчі ціни!
ПАЧКИ
в Україну, Росію, країни СНД та по всій Східній Європі
ПІДБИРАЄМО ПАЧКИ З ДОМУ
Щоденна висилка контейнерів
Щохвилинний комп'ютерний контроль за виконанням Вашого замовлення
До ваших послуг більш як 380 агентів по всій Північній Америці
За агентом у Вашій місцевості телефонуйте безкоштовно
Ми поряд: 1-800-361-7345
Міст - найбільша в світі українська висилкова фірма по висилці грошей та пачок в Україну, країни СНД та Європи

Пам'яті проф. Т. Б. Цюцюри (В першу річницю смерти)

16 листопада 2001 року минув рік, як у Торонто помер видатний український учений професор Теодор Богдан Цюцюра. З його смертю українська громада, зокрема академічна, втратила видатного правника і політолога, який залишив по собі низку наукових праць непроминаючої вартости.

Він народився 10 січня 1919 року у селі Кобаках, Косівського повіту на Гуцульщині, в учительській родині. Його батько Віктор Цюцюра був там директором школи, а також сільсько-господарських курсів, мати Стефанія також учителювала у тій школі. Народну школу Теодор Богдан закінчив таки у родинному селі, а середню освіту здобув у 2-ій гуманістичній гімназії міста Станиславова у 1931–1937-их роках. Він був здібним учнем і тому у вищих клясах керував науковими гуртками з історії та греко-латинської культури. Здобувши середню освіту в червні 1937 року, вступив до Академії закордонної торгівлі, де провчився два роки. Із розвалом Польщі та совєтською окупацією Західньої України він перейшов на юридичний факультет Львівського університету ім. Івана Франка, де студіював аж до вибуху німецько-совєтської війни у червні 1941 року. По закінченні Другої Світової війни, у 1945–1948 роках молодий Цюцюра продовжував свої юридичні студії у Баварському державному університеті в Мюнхені, які закінчив „першим державним юридичним іспитом". Одночасно студіював також на факультеті права і суспільно-економічних наук Українського Вільного Університету. У грудні 1949 року був габілітований як доктор права й еміґрував до США. Прибувши до Нью-Йорку, він зразу ж вступив на факультет політичних і юридичних наук Колюмбійського університету. Там у 1953 році отримав науковий ступінь маґістра, а в 1961 році – здав докторський іспит (Ph.D). Отже, 30-літній Цюцюра мав уже два докторати.

Професійну працю він розпочав, будучи ще студентом Баварського державного університету та УВУ 1945–1948 роках як секретар факультету права і суспільно-економічних наук УВУ, а в 1948–1950 роках, як головний секретар, був членом НТШ і співробітником „Енциклопедії українознавства", за редакцією професорів Зенона Кузелі та Володимира Кубійовича.

Перебуваючи в США, д-р Цюцюра продовжував співпрацю з НТШ й УВАН, і згодом був номінований дійсним членом обох цих наукових інституцій. В Нью-Йорку від 1953 року до 1961-го працював як науковий асистент Нової школи соціяльних дослідів Фундації Форда. У 1961–1962 роках працював як редактор-координатор першого тому англомовної „Енциклопедії українознавства". В 1962 році найменований професором-асистентом політичних наук університету у Галіфаксі, канадської провінції Нова Шотляндія, і переїхав до Канади. Рік пізніше він був підвищений до Associate Professor,а в грудні 1969 року найменований повноштатним професором (Full Professor), був обраний головою Відділу політичних наук, і на цьому становищі перебував аж до своєї пенсії в 1986 році. В останні роки праці присвятив багато уваги дослідженню історії публічних установ і права України і також права австрійських політичних установ в Галичині й Буковині.

В Америці і Канаді проф. Цюцюра був активним у різних асоціяціях викладачів права, політичних наук і славістів. Але де б він не проживав і працював, головним і найближчим для нього все було українське питання. Ще в молодому віці він написав працю „Ленінська концепція багатонаціональної держави та державне відродження України", яка друкувалася в журналі „Розбудова держави" (ч. 1916) - 18-19, 1955-1956). Дописував до різних українських та англомовних наукових журналів.

В Новій Шотляндії він брав участь, як експерт, у ділянці „чужого права" в судочинстві, а також у провінційному комітеті охорони навколишнього середовища. Від 1969 року був членом Канадської ради міжнародного (і чужого) права. Впродовж багатьох років професор Цюцюра був віце-президентом Північно-Американської асоціяції українських професорів.

В 1986 році професор Т. Богдан Цюцюра вийшов на пенсію і згодом був обраний ректором УВУ в Мюнхені, а після шести років, тобто до 1992 року, проректором. Як ректор він брав участь також у Міжнародній науковій конференції „Від Наукового Товариства ім. Шевченка до Українського Вільного Університету" у Пряшеві і Свиднику, Словаччина, 12–15 червня 1991 року. На жаль, властиво там його спіткав параліч і він уже ніколи не повернувся до повного здоров'я. В 1995 році професор Цюцюра з дружиною переїхав до Торонто, але зактивізуватися в науковому розумінні уже не міг, хоча не переставав цікавитися наукою і українськими справами, тобто українською державністю.

Похоронні Богослуження відбулися в українській католицькій церкві св. Димитрія, а тлінні останки проф. Цюцюри поховані на цвинтарі Sanctuary Park міста Торонто, 18 листопада 2000 року. Вічна йому пам'ять.

Василь Верига

В ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
НАШОЇ МАТЕРІ і СЕСТРИ

бл. п.

ІРИНИ ВОЛОСЕНКО

з дому БАЗЮК

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

- 31 січня 2002 р. в церкві Чесного Хреста, Astoria, L.I.
- Santa Clara Mission, St. Clara, California.
- 29 січня 2002 р. в церкві св. Івана Хрестителя, Wippany, NJ

діти – ЯРЕМА, ІГОР і РОКСАНА з родинами
брат – д-р ВОЛОДИМИР БАЗЮК з родиною

З глибоким сумом повідомляємо нашу медичну громаду та українське громадянство, що в середу, 2 січня 2002 р. відійшов у вічність

бл. п.

д-р СТЕПАН ВОРОХ

Колишній голова УЛТПА Відділу Метрополії Нью-Йорк, довголітній референт зовнішніх зв'язків при головній Управі УЛТПА та Почесний член Українського Лікарського Товариства.

В імені УЛТПА складаємо наші глибокі співчуття шановній родині і приятелям Покійного.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що 17 грудня 2001 р. відійшов від нас у вічність в Золочеві, Львівська обл.

бл. п.

інж. аґроном

РОМАН ЗАЦЕРКОВНИЙ

нар. 1912 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулисяґ 20 грудня 2001 р. в Золочеві.

Залишив у смутку:
доньку – ОКСАНУ з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ
внучок – д-р ХРИСТИНУ СЮТУ з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ
– д-р МИРОСЛАВУ МАЦКО з чоловіком МИКОЛОЮ
сестру – ВІРУ ГРИНИШИН з родиною в Америці.

Вічна Йому пам'ять!

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас у вічність на 95-му році життя наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, ПРАДІДУСЬ, ШВАҐЕР, ВУЙКО та ХРЕСНИЙ БАТЬКО

бл. п.

д-р ЮРІЙ МИХАЙЛО ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ

Ветеринарний лікар, Архидідько Лісово-Чортівський, автор „Зага Роду Цегельських і розповідь про Камінку Струмилову", численних статтей в Україні, Канаді і в Америці.

Упокоївся 31 травня 2001 р. в Редінг, Па., а був похоронений 9 червня 2001 р. на цвинтарі св. Марії у Факс Чейс, Па.

Цією дорогою складаємо сердечну подяку рідним зблизька і здалека, приятелям, знайомим, і всім, котрі взяли таку численну участь у похоронних відправах.

Рівнож дякуємо родині й приятелям, які відпровадили Покійного на місце вічного спочинку.

Спеціяльна щиросердечна подяка Преосвященному Владиці Митрополитові Стефанові Суликові за Панахиду, похоронну відправу і за зворушливе прощальне слово під час Служби Божої.

Дякуємо щиро Всечеснішому о. Орестові Михайлюкові, парохові церкви св. Михаїла, за духовну опіку, коли Покійний перебував у Редінгу і за переведення Панахиди і похорону.

Сердечна подяка Всечеснішому о. Тарасові Лончині, котрий приїхав із Силвер Спрінґ, Мд. за духовну опіку, коли Покійний перебував у Вірджінії Біч, за переведення Панахиди, похорону, за теплі прощальні слова під час похоронних відправ і за відправу Служби Божої в 40-ий день після смерти померлого.

Прийміть нашу щиру подяку панове О. Лешньовський, М. Лешньовський, П. Дяченко, Л. Чапман та д-р Р. Ковальчук і д-р К. Силкий за несення домовини.

Дякуємо рівнож похоронній фірмі Насевичів у Філядельфії за сумлінне переведення похоронних обрядів.

Сердечна подяка паням Сестрицтва св. Анни за приготовлення тризни. В часі тризни д-р Евген Гіль висловив кілька теплих прощальних слів від Товариства Українських Ветеринарів, і також прочитав прощальне слово д-ра Романа Барановського, котрий попращав свого близького приятеля Лісового Чорта. Д-р Наталія Пазуняк попрощала громадського діяча і автора від філядельфійської громади, де Покійний перебував довгі літа. Молодша дочка д-р Ольга Марія Цегельська прочитала рукописну автобіографію з архіву Покійного батька і подякувала тим, хто під час тризни ділився різними споминами. Старша дочка Анізія Ірена Ковальчук щиро подякувала гостям, які взяли участь в тризні й за таке гарне прощання її батька.

Щира подяка усім тим, які так обильними квітами попращали патріярха нашої родини. Ми не в силі належно висловити нашу подяку Вам всім учасникам похорону, але ми вдячні за всі молитви, Служби Божі, за особисті, телефонічні й листовні вислови співчуття, та за пожертви на різні цілі.

Безмежно вдячні ми всім тим, хто на бажання д-ра Юрія Цегельського причинився до сповнення його останньої волі: перевидання історичної праці „Від Легенд до Правди", авторством його батька – д-ра Льонгина Цегельського. Згідно з останнім бажанням Покійного, всі жертводавці будуть вичислені у перевиданні цієї книжки.

НА ПЕРЕВИДАННЯ КНИЖКИ „ВІД ЛЕҐЕНД ДО ПРАВДИ":

доктори: Ю. і С. Бережницькі, д-р О. Бойко, д-р О. М. Цегельська, А. Н. і Ю. Цегельські, Б. Цегельська, д-р М. і І. Цегельські, О.Б. Цегельська, С. Цегельська, Л. Дяченко, Л. Дудів, д-р Е. і А. Ґілі, д-р І. і М. Ґалії, Х. Гордієнко, С. Ґурко, М. Цегельська-Кальба, д-р І. і Д. Калиневичі, С. Катамай, д-р Ю. Ковальчук, Н. Ковальчук, д-р Р. і Б. Ковальчуки, д-р Т.і С. Кропи, д-р І. і Н. Куйдичі, З. Квіт, Л. і І. Лешньовські, В. О. Лешньовський, М. Луців, М. Марко, Х. Мартинович, М. і Л. Онуферки, д-р Н. Пазуняк, В. Пестик, О. Попович, Г. Цегельська-Повч, С. Тершаковець, L. Chapman, E. & S. Darian, C. DeVisser, M. A. Flynn, K. & F. Gattuso, D. Kowalchyk, H. Krauss, A. Morales, V.& N. Savenko, Students of Cehelska Piano Studio – VA Beach, I. Von Pitterling.

Разом 3,510.00 дол.

НА ЛЬВІВСЬКУ БОГОСЛОВСЬКУ АКАДЕМІЮ:

Т-во Українських Сеніорів, Маямі, та М. Ковальчук.

Разом 600.00 дол.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ „НАШЕ ЖИТТЯ":

17-ий Відділ СУА, Маямі та панство Гладкі, Лужняки, Ракуші й пані Тершаковець і Серна.

Разом 140.00 дол.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ПІСЛЯ СМЕРТИ
були замовлені і відправлені Святі Літургії у Львові,
в Камінці Струмиловій (Бузькій) і в Ричмонд, Вірджінія.

Спеціяльна щиросердечна подяка рідним в Україні, що так численно молилися на Службах Божих за спокій душі бл. п. д-ра Цегельського і за чудово висловлені посмертні згадки, котрі появилися у газетах в Україні, і в Америці.

Наша щира подяка линe до всіх тих, що висловили розради та щире співчуття у нашому горі.

Хай Господь обдарує Вас своєю ласкою за вияви щирої пошани до дорогого д-ра Юрія М. Цегельського – „Скарбу України".

Нехай американська земля буде йому легкою, мов рідна.

Вічна Йому пам'ять!

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою, що 1 січня 2002 р.
у Франції помер найдорожчий БРАТ

бл. п.

ЯРОСЛАВ ШЕВЦІВ

нар. 7 березня 1920 р. у с. Фразі, повіт Рогатин, Україна
старшина Дивізії „Галичина"

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 6 січня 2002 р. в місті Леґле, Нормандія.

Вічна Йому пам'ять!

МИКОЛА і МАРІЯ КОСТЮК

---

3 січня 2002 р. помер мій дорогий БРАТ

бл. п.

МИРОН ЯРОСЛАВ ХІЦЯК

Тебе не забудемо...

дружина – ЛІДА з родиною, Австралія
брат – АЛЕКСАНДЕР з родиною, Австралія

З любов'ю сестра НІНА з родиною, Америка

У глибокому смутку повідомляємо, що 17 грудня 2001 р.
у Монтреалі, Канада, відійшов у вічність
наш найдорожчий МУЖ і ТАТО

бл. п.

НЕСТОР КЛІМА

нар. 8 січня 1918 р. в Ославці Білім, Галичина.

Залишені у глибокому смутку:
дружина – ОЛЬГА ПЛАВИЧ-КЛІМА
донька – ГАЛЯ з чоловіком ҐАЛАЛ БЕГНА, Монтреаль,
брат – БОГДАН з дружиною СІНДІ ТОМОЧКО, Ванкувер
кузинка – СТЕФАНІЯ ГАРАСИМОВИЧ з родиною
та ближча і дальша родина в Канаді, Америці і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 19 грудня 2001 р.
померла в Братиславі, Словаччина

бл. п.

ОКСАНА ЗЕРКАЛЬ

нар. 15 травня 1931 р. в Братиславі.

ПОХОРОН відбувся 5 січня 2002 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишила в глибокому смутку родину в Україні і приятелів
в Словаччині, Америці, Канаді і Відні.

Вічна Їй пам'ять!

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040

АНДРІЙ ВОРОБЕЦЬ
Професійний продавець забезпечення УНС
ANDRE WOROBEC
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
9 Bayard Pl., Newark, NJ 07106
Tel.: (973) 292-9800 ext. 3055
Fax: (973) 292-0900
e-mail aworobec@hotmail.com

ФІРМА ЄВШАН
пропонує касети, компакт диски, відео, шкільні книжки, комп'ютерні програми, писанки та різні подарунки.
Замовляйте новий каталог на 2001 рік!
Тел.: 1-800-265-9858

ARKA COMPANY
Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.
26 First Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 473-3550

ECONOMY AIRFARES
FREGATA TRAVEL
Нью-Йорк/Київ/Одеса
510 дол.+tax (round trip)
375 дол.+tax (one way)
Н.Й./Львів
648 дол.+tax (round trip)
450 дол.+tax (one way)
Restrictions Apply
250 West 57 Street, #1211
New York, NY 10107
Tel.. 212-541-5707 • Fax: 212-262-3220

МИХАЙЛО П. ГРИЦАК
адвокат
З КРИМІНАЛЬНИХ І ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ, ЯК ТАКОЖ КОМПЮТЕРСЬКОГО ПРАВА
Член адвокатської палати в Н. Дж., Н.Й., Конн., Вашінгтоні.
316 Lenox Ave., Westfield, NJ 07090
Tel. (908)789-1870

ЮРІЙ КОРДУБА, АДВОКАТ
EMPHASIS ON REAL ESTATE, WILLS, TRUSTS, ELDER LAW AND ALL ASPECTS OF CIVIL LITIGATION
Ward Witty Drive, Montville, NJ 07045
Hours by appointment: **(973) 335-4555**

АДВОКАТ
ЯРОСЛАВ КУЗЕМЧАК
КОМПЕНСАЦІЇ І ВИМОГИ В НАСЛІДОК АВАРІЙ
- ✔ на роботі
- ✔ автомобільних
- ✔ в публічних місцях
- ✔ лікарських помилок

Перша консультація безплатна
Оплату беремо лише після виграші процесу про відшкодування

А ТАКОЖ:
- ВОДІННЯ під впливом алькоголю
- КУПІВЛЯ І ПРОДАЖ нерухомостей
- ПРОЦЕСИ цивільні і кримінальні
- ШТРАФИ
- РОЗВОДИ
- ЗАГАЛЬНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

WELT & DAVID
1373 Broad St., Clifton, NJ 07013
(973) 773-9800

SCOPE TRAVEL
specializing in tours to:
UKRAINE & CENTRAL EUROPE

9 DAYS	MUKACHEVO, BUDAPEST
11 DAYS	KYIV, LVIV, BUDAPEST
11 DAY	LVIV MUSIC FESTIVAL TOUR
15 DAYS	PRAGUE, KYIV, LVIV, BUDAPEST, VIENNA
15 DAYS	KYIV, LVIV, YAREMCHE, CHERNIVTSI, PRAGUE
12/15Day	DNIPRO RIVER CRUISES

OTHER DESTINATIONS

14 DAY	BRAZIL
15 DAY	LOURDES/FATIMA *plus* PARIS, AURILLAC, BARCELONA AND LISBON
19 DAY	TURKEY (*СЛІДАМИ РОКСОЛЯНИ*)
10 DAY	AMERICA THE BEAUTIFUL (CA, NV,AZ)

LOWEST 2002 AIRFARES

NYC to KYIV	from $515	via LOT Polish Airlines plus tax
NYC to LVIV	from $550	
NYC to ODESA	from $550	
NYC to KYIV	$445	via Czech Airlines plus tax
NYC to BUDAPEST	$395	
NYC to PRAGUE	$395	
NYC to VIENNA	$395	
NYC to WARSAW	$395	

scope travel inc
1605 Springfield Ave., Maplewood NJ 07040
973 378-8998 800 242-7267 FAX 973 378-7903
www.scopetravel.com info scopetravel.com
Call for 2002 Brochure & visit www.scopetravel.com

Calls to UKRAINE 16.9 ¢/min
Any time
Great domestic rates. Great rates to other countries. We also offer prepaid Calling Cards: calls to Ukraine 13.3 c/min.
For info call Long Distance POST:
WWW.LDPOST.COM **1-800-449-0445**

УКРАЇНСЬКИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
PALLADA International
ВСІ ВИДИ ІМІГРАЦІЙНИХ СПРАВ
98 Second Avenue, 2nd Floor, New York, NY 10003
Tel.: (212) 387-8683 • Fax: (212) 228-3029

EAST EUROPEAN TOURS and TRAVEL, LLC
презентує
„НАЙКРАЩЕ УКРАЇНИ"
ТУР 2002 р.
14 днів (з 16 по 29 червня)
є нагода побачити:
КИЇВ, ЛЬВІВ, КРИМ та інші чудові місця.
Включається: •транспорт •розміщення в готелях •їжа •музеї • екскурсії •концерти та багато іншого.
У супроводі власників
Вікторії та Ричарда Вілбурн
ЛАСКАВО ПРОСИМО!

East European Tours and Travel, LLC
44 Eastbrooke Drive,
Jackson, MS 39216
800-239-9444, 601-982-0074
FAX: 601-982-0884
За інформацією запрошуємо телефонувати та завітати на нашу веб-сторінку
www.easteuropeantours.com

Рідним в краю помагати, чи по світу подорожувати – тільки з фірмою КАРПАТИ

KARPATY
СКОРА ГАРАНТОВАНА ДОСТАВА • FAST GUARANTEED DELIVERY

ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ
протягом 2–7 днів
Доставляємо до рук адресата в Україну, країни СНД та Східної Европи американські доляри.

ПЕРЕСИЛКА ПАЧОК

ДОСТАВА ХАРЧОВИХ ПАЧОК
з каталоґу

ДОСТАВА ТРАКТОРІВ, АВТОМОБІЛІВ, ПОБУТОВОЇ ТЕХНІКИ ТА ЕЛЕКТРОНІКИ

На всі замовлення Ви отримаєте поквітовання від Ваших близьких.
Телефонуйте до нас, щоб оформити замовлення та за детальнішою інформацією.

Добре знана у Канаді
Та в Америці відома
Фірма наша вже віддавна
Служить людям чесно й справно.
Щирий сервіс, низькі ціни!
Хто ще краще про Вас дбає?

KARPATY

121 Runnymede Road,
Toronto, Ontario,
Canada M6S 2Y4
Tel. (416) 761-9105
1-800-265-7189
Fax (416) 761-1662
e-mail: nsemczys@aol.com
www.karpaty.on.ca

KARPATY TRAVEL

Найкращі ціни на квитки
на всі авіялінії світу

Запрошення до Канади та США

Візи до України, Польщі та Росії

Медичне забезпечення для відвідувачів у Канаді

ВІДПОЧИНОК на відомих курортах